

จดหมายข่าว

หอภาพยนตร์

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔๔ พฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

FILM ARCHIVE NEWSLETTER ISSN : 2225-9402

CINEMA ENLIGHTENS

ปัญญา สว่างโพธิ์ จอจัดการ

#SEAPAVAA22

วารสารเอกพรี

ภาพปกจดหมายข่าวฉบับนี้เป็นการสาธิตการเผาฟิล์มไนเตรดที่เสื่อมสภาพแล้ว ให้คณะผู้เข้าร่วมงานประชุมประจำปีของสมาคมอนุรักษ์สื่อโสตทัศนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEAPAVAA ครั้งที่ ๒๒ ได้ประจักษ์ว่าฟิล์มภาพยนตร์ยุคแรกของโลกนี้สามารถติดไฟได้ง่ายและลุกไหม้อย่างรวดเร็วเพียงใด อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้โรงภาพยนตร์สมัยก่อนเกิดไฟไหม้บ่อยครั้ง และจำต้องได้รับการเก็บอนุรักษ์อย่างปลอดภัยมากกว่าฟิล์มประเภทอื่น หลังเผาเสร็จ โดม สุขวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ได้นำเอาซากฟิล์มไนเตรดที่มีส่วนผสมของไนโตรเจนนี้ไปเป็นปุ๋ยสำหรับให้ Ray Edmonson ผู้ก่อตั้ง SEAPAVAA ปลุกต้นพุงเพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนสปิริตแห่งนักอนุรักษ์สื่อโสตทัศนที่มาชุมนุมกันที่หอภาพยนตร์ในวันนั้น และเป็นที่ระลึกถึงงานใหญ่ครั้งนี้ที่หอภาพยนตร์ได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพ

ปรัชญา: ภาพยนตร์ยังให้เกิดปัญญา

วิสัยทัศน์: ปฏิบัติการอนุรักษ์ได้มาตรฐาน แผลขยายงานวิชาการและบริการ บริหารจัดการด้วยธรรมาภิบาล

พันธกิจ:

๑. แสวงหา คัดเลือก ภาพยนตร์ สื่อโสตทัศน และสิ่งเกี่ยวเนื่อง เพื่อเก็บรักษาเป็นทรัพย์สินทางปัญญา และมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติ
๒. วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านภาพยนตร์ สื่อโสตทัศน และสิ่งเกี่ยวเนื่อง
๓. บริการสาธารณะเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และส่งเสริมเผยแพร่ให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดจากภาพยนตร์ สื่อโสตทัศน และสิ่งเกี่ยวเนื่อง

ปณิธาน: จะสร้างสรรค์และสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดจากภาพยนตร์

จดหมายข่าวหอภาพยนตร์

ที่ปรึกษา: ชลิดา เอื้อบำรุงจิต สันหทัย โชติรสเสถียร

กองบรรณาธิการ: อวรรณ จิเลาะ ภาคภูมิ ธรรมศรี พุทธพงษ์ เจียมรัตติญญ ขวนาถ อินทวงศ์ ธิติพงษ์ ก่อสกุล นิตานาถ ไทรทองคำ

กองจัดการ: ฝ่ายเผยแพร่ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

พิสูจน์อักษร: ชนเนตร ลอยครุฑ **ออกแบบรูปเล่ม:** พชรินทร์ เอกอ่อนแสง

เจ้าของผู้พิมพ์ผู้โฆษณา: หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม

๙๔ หมู่ ๓ พุทธมณฑล สาย ๕ นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๘๒-๒๐๑๓-๑๔, ๐๘๑-๕๕๐-๘๗๑๖ โทรสาร ๐-๒๔๘๒-๒๐๑๕

www.fapot.org www.facebook.com/ThaiFilmArchivePage

จัดพิมพ์ที่: บริษัท กรีน ไลฟ์ พรินติ้ง เฮาส์ จำกัด

จำนวนพิมพ์: ๑๐,๐๐๐ เล่ม ISSN : ๒๒๒๘-๙๔๐๒

ขอสงวนลิขสิทธิ์จดหมายข่าวหอภาพยนตร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

หากท่านต้องการสมัครสมาชิกจดหมายข่าวหอภาพยนตร์ กรุณาส่งชื่อและที่อยู่ มาที่ filmarchivethailand@gmail.com

ดาวน์โหลดจดหมายข่าวหอภาพยนตร์ฉบับย้อนหลังได้ที่ www.fapot.org

fiaf

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) เป็นสมาชิกของสมาพันธ์หอภาพยนตร์ระหว่างชาติ
(Federation de International Archive du Film)

สนับสนุนการฉาย
ภาพยนตร์ต่างประเทศโดย

ด้วยความระลึกถึง จิตรกร สุนทรปภิน

พุทธพงษ์ เจียมรัตตัญญู

วันหนึ่งกลางปี พ.ศ. ๒๕๕๘ คุณโดม สุขวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ ได้นำจดหมายและต้นฉบับบทความที่เขียนด้วยลายมือชิ้นหนึ่งมาให้แก่ผมในฐานกองบรรณาธิการจดหมายข่าวหอภาพยนตร์ โดยกล่าวว่าเป็นของ “จิตรกร สุนทรปภิน” อดีตพระเอกหนังไทยเจ้าของรางวัลตุ๊กตาทองจากภาพยนตร์ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เรื่อง *เด็กเสเพล* ซึ่งส่งมาให้คุณโดมพิจารณาแนลงในจดหมายข่าวว่าตามแต่จะเห็นสมควร

บทความชิ้นนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับ *พลาสมลิวัลลี* ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่คุณจิตรกรแสดงเป็นเรื่องแรก ตั้งแต่อายุราว ๘ ขวบ และแสดงร่วมกับคุณพ่อคือ วสันต์ สุนทรปภิน นักแสดงและผู้กำกับภาพยนตร์รางวัลยอดเยี่ยมคนแรกของไทย โดยคุณจิตรกรได้บอกเล่าเรื่องราวความยากลำบากของการเดินทางไปถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ที่ศรีราชา ในยุคสมัยที่ยังไม่มีสะพานข้ามแม่น้ำบางปะกง รวมทั้งได้แนะนำรูปถ่าย โปสเตอร์หนัง และเอกสารอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการเขียนพร้อมทั้งต้นฉบับมาให้พร้อมสรรพ จดหมายลายมือที่ปะหน้าบทความซึ่งเรียนถึงคุณโดม บอกให้ได้รับรู้ว่า คุณจิตรกรในวัย ๗๓ ปี กำลังมีความตั้งใจที่จะค้นคว้าและเขียนบอกเล่าเรื่องราวเก่า ๆ เพื่อหวังให้ “เป็นความรู้และประวัติเล็ก ๆ ในวงการภาพยนตร์สมัยก่อนได้บ้างพอสมควร” โดยได้เริ่มเขียนถึงเรื่องนี้เป็นเรื่องแรก

เมื่อถึงวาระที่จะตีพิมพ์ในจดหมายข่าวฯ ผมได้ขออนุญาตคุณจิตรกรไปสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมที่บ้าน รวมทั้งขอถ่ายรูปโปสเตอร์ *พลาสมลิวัลลี* ที่คุณจิตรกรใส่กรอบแขวนเอาไว้ เพื่อเป็นสำเนาเก็บไว้ที่หอภาพยนตร์ แม้จะมีรีวอยแยงแห่งความขรซึ้งซึ่งเป็นไปตามวัย แต่พระเอกเจ้าของฉายา “เจมส์ ดีน เมืองไทย” ที่ผมได้พบในวันนั้นยังคงดูแข็งแรง และมีเค้าแห่งความหล่อในวัยหนุ่มอย่างเห็นได้ชัด การสนทนาในวันนั้นทำให้ทราบว่า คุณจิตรกรติดตามจดหมายข่าวหอภาพยนตร์ทุกฉบับและสนใจอยากชมภาพยนตร์ไทยเก่า ๆ ที่หอภาพยนตร์อย่างมาก แต่ก็ยากลำบากต่อการเดินทางไป รวมทั้งกำลังมีใจให้กับการค้นคว้าและเขียนถึงเรื่องราวเก่า ๆ ของหนังไทยอย่างกระตือรือร้น ซึ่งคงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากได้ทำสำเร็จ แค่นี้เรื่อง *พลาสมลิวัลลี* ที่เขียนเป็นเรื่องแรกนี้ ก็มีคุณูปการสำคัญที่ทำให้ได้ทราบว่าหนังเรื่องนี้นั้นสร้างในราวปี ๒๔๙๓ เพราะในข้อมูลการออกฉายที่หอภาพยนตร์ค้นพบและแนลงในหนังสือภาพยนตร์านุกรมแห่งชาติฉบับแรกนั้นเป็นปี ๒๔๙๖ ความแตกต่างนี้ทำให้เกิดเป็นร่องรอยเพื่อค้นคว้าต่อไปว่าทำไมถึงได้ห่างกันถึง ๓ ปี หรืออาจมีการฉายก่อนหน้านั้น แต่หอภาพยนตร์ยังหาหลักฐานไม่พบ โดยหนังสือภาพยนตร์านุกรมแห่งชาติฉบับแรกนี้เป็นสิ่งที่คุณจิตรกรให้ความสนใจและเห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างมากแก่การค้นคว้า

ต้นปีถัดมา ๒๕๕๙ คุณจิตรกรได้เขียนจดหมายอีกฉบับส่งมาถึงคุณโดม เป็นเรื่องวาระ ๑๐๐ ปีชาตกาลของคุณวสันต์ สุนทรปภิน ซึ่งคุณจิตรกรเสนอให้เป็นบทความในจดหมายข่าวฯ โดยคุณจิตรกรได้นำข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณวสันต์ รวมทั้งหนังสืองานศพคุณวสันต์ ส่งมาให้พร้อมทั้งจดหมาย คราวนี้คุณจิตรกรไม่ได้เขียนบทความมาด้วยตนเอง แต่กลับกล่าวอย่างถ่อมตัวในจดหมายว่า “ผมไม่ใช่คนเขียน จึงขอเสนอเรื่องราวให้คุณพุทธพงษ์ เจียมรัตตัญญู ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้ได้เรียบเรียงเขียนขึ้นมาใหม่และพิจารณารูปภาพที่เหมาะสมต่อไป ดังเช่นที่เขียนให้ครูเนรมิต มานี สุมณัฐ เปี้ยก โปสเตอร์ พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ฯลฯ” ข้อความสั้น ๆ นี้ ได้สร้างกำลังใจให้ผมเป็นอย่างมาก และแสดงให้เห็นว่าคุณจิตรกรเป็นแฟนจดหมายข่าวของเราอย่างเหนียวแน่น เข้าใจว่าในตอนนั้นคุณจิตรกรเองก็คงไม่ทราบว่าผมซึ่งเคยไปหาที่บ้านนั้นคือคนเดียวที่ที่คุณจิตรกรกล่าวถึงในจดหมาย เพราะ

ตอนนั้นผมก็แนะนำตัวแต่ชื่อเล่นไป

ปลายปีนั้น หอภาพยนตร์ได้จัดงาน ๑๐๐ ปีชาตกาลให้แก่คุณวสันต์ สุนทรปภิน ก่อนวันงาน ผมได้มีโอกาสไปพบคุณจิตรกรอีกครั้งเพื่อพูดคุยเตรียมตัวก่อนจัดงาน โดยคุณจิตรกรได้กรุณาให้รูปถ่ายและสิ่งเกี่ยวข้องอื่น ๆ ของคุณวสันต์มาเพื่อให้ประกอบการจัดงาน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก เมื่อถึงวันงาน คุณจิตรกรได้พาครอบครัวมาร่วมงานกันอย่างอบอุ่น และมีส่วนช่วยให้งานในวันนั้นผ่านพ้นไปด้วยดี ผมคิดเอาเองว่า วันนั้นคงจะเป็นหนึ่งในวันสำคัญในความทรงจำช่วงบั้นปลายชีวิตของคุณจิตรกร

เวลาผ่านไปกว่าหนึ่งปี ผมไม่ได้รับรู้ข่าวของคุณจิตรกรอีกเลย จนกระทั่งเมื่อเดือนมกราคมที่ผ่านมา จึงได้ทราบข่าวจาก คุณชนิษฐา สุนทรปภิน ภรรยา คุณจิตรกร ว่าคุณจิตรกรกำลังป่วยหนัก คุณชนิษฐาได้เชิญให้คุณโดม พี่ชติการองผู้อำนวยการ และผม ซึ่งเป็นคนที่คุณจิตรกรรู้จักไปเยี่ยมเพื่อให้กำลังใจคุณจิตรกร ในวันนั้นผมได้นำปากกีสีกาภาพยนตร์เรื่อง *สันติ-วิมล* ที่หอภาพยนตร์ได้จัดทำขึ้นไปมอบให้คุณจิตรกรด้วย เพราะเชื่อว่าคุณจิตรกรคงอยากชม เมื่อได้รับ คุณจิตรกรก็แกะกล่องปากกีสีกาออกมาดูไปสารถและหนังสือที่ประกอบอยู่ในนั้นด้วยความสนใจ และกล่าวชื่นชมว่าหอภาพยนตร์ทำออกมาได้ดี แม้จะดูซบผอมลงไปนิดเดียว แต่คุณจิตรกรในวันนั้นก็ยังคงมีสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์ชัดเจน พูดคุยเป็นปกติ และยังคงแสดงให้เห็นถึงความสนใจในหนังไทยเก่า ๆ อย่างตอนที่ผมได้เจอครั้งแรก โดยไม่ได้คิดเลยว่า นั่นจะเป็นครั้งสุดท้ายที่ผมจะได้มีโอกาสสนทนากับคุณจิตรกร

เมื่อได้ทราบข่าวว่าคุณจิตรกรจากไป เมื่อคืนวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ นอกเหนือจากความอาลัยถึงความทรงจำเก่า ๆ ต่อคุณจิตรกรที่ผุดพรายขึ้นมา ผมก็ยังมีความเสียดายที่คุณจิตรกรซึ่งกำลังมีไฟ

และมีใจต่อการค้นคว้าเรื่องหนังไทย

เก่า ๆ ไม่ทันที่จะได้เขียนบทความ

อะไรเพิ่มเติมมา ก็ต้องถูกรอคอย

พรากไปเสียก่อน โดยเฉพาะ

เมื่อนึกว่าคุณจิตรกรไม่ทันได้

เห็นหนังสือภาพยนตร์า-

นุกรมแห่งชาติ เล่มที่ ๒

ของหอภาพยนตร์ ที่

ในนั้นจะรวมผลงานที่

คุณจิตรกรแสดงในช่วง

วัยหนุ่มอยู่ด้วย ซึ่งคงจะ

ยิ่งกระตุ้นความสนใจ

และสร้างแรงบันดาลใจ

ให้แก่คุณจิตรกรได้อีก

มากพอสมควร

กิจกรรมเดือนกุมภาพันธ์

๒๐ กุมภาพันธ์

หอภาพยนตร์ร่วมกับสมาคมฝรั่งเศส จัดฉายโปรแกรมหนัง Classic Films Screening เรื่อง *สันติ-วิมาน* ผลงานกำกับโดย ทวี ณ บางช้าง ณ โรงภาพยนตร์ AF สมาคมฝรั่งเศส ถนนวิบูลย์ กรุงเทพฯ

โครงการภาพยนตร์เพื่อผู้สูงอายุ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

๒๐ กุมภาพันธ์ จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *มนต์รักลูกทุ่ง* ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

๒๐ กุมภาพันธ์ จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *ฟอร์มาลีนแมน รักเธอเท่าฟ้า* ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุตำบลทรายขาว อ.หัวไทร

๒๒ กุมภาพันธ์ จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *ทวิภพ* ให้แก่ชมรมศิริราชอาวุโส

๒๓ กุมภาพันธ์ จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *ปิ่นมิติน* และกิจกรรม ๗๒ ปี กรุง ศรีวิไล ให้แก่กลุ่มวัยหวานวันวาน

๒๗ กุมภาพันธ์ จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *super แหบสลับสับ* ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุหมู่บ้านร่วมเกือกหม.

๒๕ กุมภาพันธ์

หอภาพยนตร์จัดกิจกรรม Indie in Salaya กับ ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์ จัดฉาย *Insects in the Backyard* ภาพยนตร์ไทยที่ถูกห้ามฉายจากสำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เมื่อปี พ.ศ.

๒๕๕๓ ซึ่งใช้เวลาต่อสู้ตามกระบวนการยุติธรรมถึง ๗ ปี จนได้ออกฉายเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยหลังจบภาพยนตร์ ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์ ผู้กำกับได้ร่วมสนทนากับผู้เข้าชมภาพยนตร์ก่อนจะปิดรายการด้วยการฉายภาพยนตร์ *ปิ่น-น้ำ-มัน* ผลงานเรื่องล่าสุดภายในโรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

๒๕ กุมภาพันธ์

หอภาพยนตร์จัดโปรแกรมพิเศษ “ตรวจโรงหนัง” ในกิจกรรม “ดูหนังกับโดม” นำภาพยนตร์เจียบอเมริกันปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ที่มาถ่ายทำในสยามเรื่อง *ช้าง (Chang: A Drama of the Wilderness)* มาจัดฉายพร้อมแสดงตรวจเพื่อย้อนรอยธรรมเนียมการแสดงตรวจประกอบภาพยนตร์เจียบ โดยคณะตรวจเรียงรูปยนต์ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันจากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาร่วมบรรเลงภายในโรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

กิจกรรมเดือนมีนาคม

๑๑ มีนาคม

หอภาพยนตร์จัดฉาย *Singin' in the Rain* ภาพยนตร์เพลงที่ได้รับความนิยมและยอดเยี่ยมตลอดกาล กับฉากเพลงและฉากระบำที่ได้รับการจดจำในยุคทองแห่งหนังเพลงฮอลลีวูด ในกิจกรรม “ที่! หนึ่งโลก” ณ โรงภาพยนตร์สกาลา

๑๕ มีนาคม

หอภาพยนตร์ร่วมกับศูนย์ฝึกสมองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย และ บริษัทชีวามิตรวิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด จัดกิจกรรมภาพยนตร์กับผู้สูงอายุ ครั้งที่ ๑๘ โดยมีการฉายภาพยนตร์เรื่อง *A Street Cat Named Bob* พร้อมพูดคุยกับประเด็นกับ คุณหญิงจางานศรี หาญเจนลักษณ์ และ ผศ.นพ.สุขเจริญ ตั้งวงษ์ไชย ดำเนินรายการโดย สันหทัย โชติรสเศรณี หลังจากชมภาพยนตร์ ณ ห้อง ๑๒๑๐ ชั้น ๑๒ อาคารภูมิสิริมังคลานุสรณ์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

๒๕ มีนาคม

จันทรา ชัยนาม ได้ให้เกียรติหอภาพยนตร์เดินทางมาประทับรอยพิมพ์มือ-เท้า เป็นดาวดวงที่ ๑๗๙ บนลานดารา โดยหอภาพยนตร์ได้จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *เทพธิดาบาร์ 21* ในระบบฟิล์ม ๓๕ มม. ผลงานการกำกับเรื่องแรกของ ยุทธนา มุกดาสนิท ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะและการแสดง (ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์) ประจำปี ๒๕๖๐ พร้อมพูดคุยกับทั้งสองเกี่ยวกับการทำงานในวงการภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

หน่วยงานและสถาบันการศึกษาเข้าศึกษาดูงาน

๘ มีนาคม โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์

๑๕ มีนาคม โรงเรียนบ้านคลองระ และสำนักงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒๑ มีนาคม คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

๒๒ มีนาคม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๒๖ มีนาคม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒๗-๒๙ มีนาคม คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

๓๐ มีนาคม

เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ และผู้เข้าชมภาพยนตร์ ได้ร่วมไว้อาลัยต่อการจากไปของพระเอกหนังไทย จิตรกรสุนทรปิกนิน เจ้าของรางวัลตุ๊กตาทอง

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ด้วยการวางดอกไม้บริเวณรอยมือ-เท้าของจิตรกรที่เคยมาประทับไว้เป็นดาวดวงที่ ๗๓ บนลานดารา เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒

๓๑ มีนาคม

หอภาพยนตร์ได้จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนา “Lumière! แสงแรกแห่งโลกภาพยนตร์” โดยการจัดฉายภาพยนตร์ *Lumière!* ซึ่งเป็นสารคดีที่เปิดเผยเรื่องราวอันน่ามหัศจรรย์ในผลงานภาพยนตร์ของพี่น้องลูมิแอร์ ผู้ให้กำเนิดภาพยนตร์โลกอย่างเป็นทางการ พร้อมเก็บประเด็น พูดคุยถึงภาพยนตร์กับ ประวิทย์ แต่งอักษร ดร.พิชัยวัฒน์ แสงประพาฬ และ ดร.ปจรรย์ ทาชาติ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

โครงการภาพยนตร์เพื่อผู้สูงอายุ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

๘ มีนาคม จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *คู่กรรม* ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลนครอ้อมน้อย

๙ มีนาคม (เช้า) จัดฉายภาพยนตร์รวมฮิต มิตร ชัยบัญชา ตอนที่ ๑ ให้แก่ชมรมคนรัก มิตร ชัยบัญชา (บ่าย) จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *เพลิงทรวง* ให้แก่กลุ่มวัยหวานวันวาน

๑๒ มีนาคม จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *นางสาวโหรดก* ชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าตำหนัก

๒๓ มีนาคม (เช้า) จัดฉายภาพยนตร์รวมฮิต มิตร ชัยบัญชา ตอนที่ ๒ ให้แก่ชมรมคนรัก มิตร ชัยบัญชา (บ่าย) จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *เทพธิดาดอย-นักรบจากเจ้าพระยา* ให้แก่กลุ่มวัยหวานวันวาน

๒๗ มีนาคม จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *กวน มึน โฮ* ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุหมู่บ้านร่วมก่อ กทม.

๒๙ มีนาคม จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *คู่กรรม* ให้แก่ชมรมศิริราชาอาวุโส

กิจกรรมฉายภาพยนตร์ ณ ต่างประเทศ

๓๑ มีนาคม หอภาพยนตร์นำภาพยนตร์เรื่อง *สันติ-วิมา* ไปฉายที่งานเทศกาลภาพยนตร์ไทย ณ National Museum of Indian Cinema เมืองมุมไบ ประเทศอินเดีย

โครงการภาพยนตร์เพื่อผู้สูงอายุ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

๑๐-๑๑ เมษายน จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *อาจารย์ไก่อ* ให้แก่เทศบาลนคร นครปฐม

๑๙ เมษายน จัดฉายภาพยนตร์เรื่อง *เงิน เงิน เงิน* ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลนครอ้อมน้อย

๖-๑๓ เมษายน

หอภาพยนตร์ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมประจำปีของสมาคมอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์แห่งเอเชียแปซิฟิก (Southeast Asia - Pacific Audiovisual Archive Association หรือ SEAPAVAA) ครั้งที่ ๒๒ ซึ่งถือเป็นครั้งที่ ๔ ที่จัดขึ้นที่ประเทศไทย มีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้นกว่า ๑๘๐ คน มาจาก ๓๑ ประเทศทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความสำคัญของการอนุรักษ์ภาพยนตร์และสื่อโสตทัศน์ สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ภาพยนตร์ สื่อโสตทัศน์ ตลอดจนสิ่งเกี่ยวเนื่องกับภาพยนตร์ และเผยแพร่องค์ความรู้นั้นให้แก่สาธารณชนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

โดยในวันที่ ๙ เมษายน ได้มีพิธีเปิดการประชุมอย่างเป็นทางการ หอภาพยนตร์ได้รับเกียรติจากผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงวัฒนธรรม ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร ร่วมเป็นประธานเปิดงาน และมอบรางวัล SEAPAVAA Fellowship ให้แก่บุคคลที่ทำประโยชน์แก่วงการอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์ของเอเชีย ซึ่งปีนี้มีผู้ได้รับเลือก ๓ ท่าน ได้แก่ Mick Newham นักอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์จากออสเตรเลีย อดีตประธานสมาคมฯ ผู้เป็นหลักสำคัญของสมาคมฯ และเป็นวิทยากรในการอบรมเรื่องการอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์มาทั่วโลก Bounchoa Phichit อดีตผู้อำนวยการหอภาพยนตร์แห่งชาติลาว และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมฯ และ โดม สุขวงศ์ ผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการก่อตั้งและพัฒนาหอภาพยนตร์ในประเทศไทย ณ ห้องจามจุรี A ชั้น M ณ โรงแรมปทุมวัน ปริ้นเซส เอ็มบีเค (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่หน้า ๔-๕)

กิจกรรมเดือนเมษายน

๖ เมษายน

หอภาพยนตร์ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงาน Restoration Asia ครั้งที่ ๕ โดยการสนับสนุนจากสมาคมอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์เอเชียแปซิฟิก (SEAPAVAA) และสมาพันธ์หอภาพยนตร์ระหว่างชาติ (FIAF) กิจกรรมดังกล่าวเป็นการเปิดเวทีนำเสนอผลงานของหน่วยงานอนุรักษ์ บริษัทผู้ให้บริการ และผู้จัดจำหน่าย ทั้งในและนอกเอเชีย เพื่อมุ่งพัฒนามาตรฐานงานการอนุรักษ์มรดกสื่อโสตทัศน์ของเอเชียจัดขึ้น ณ โรงภาพยนตร์ลิโด

๘ เมษายน

หอภาพยนตร์จัดฉายภาพยนตร์การ์ตูนในตำนานเรื่อง “สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด” (*Snow White and the Seven Dwarfs*) ภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องยาวเรื่องแรกของวอลต์ ดิสนีย์ ที่ประสบความสำเร็จเป็นที่จดจำของคนทั่วโลก ในกิจกรรม “ทั้ง! หนึ่งโลก” ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

๖-๑๓ เมษายน

หอภาพยนตร์ จัดฉายภาพยนตร์ในโปรแกรมพิเศษ “ภาพยนตร์บูรณะแห่งเอเชีย” (Asian Restored Cinema) จำนวน ๕ เรื่อง คือ *Gate of Hell*, *Batch '81*, *ทรชนคนสวย*, *Barbed Wire Fence* และ *Insiang* เพื่ออุทิศแด่งานที่ทำหายของการอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์ และกระตุ้นให้สาธารณชนได้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์ที่ได้รับการบูรณะมาอย่างดี ณ โรงภาพยนตร์ลิโด สนับสนุนการฉายโดย องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) มูลนิธิญี่ปุ่น และโรงภาพยนตร์เอเพ็กซ์

๑๓-๑๖ เมษายน

หอภาพยนตร์จัดโปรแกรม “ฟิล์มทัศน์” ในช่วงวันหยุดสงกรานต์ จัดฉายภาพยนตร์ในรูปแบบฟิล์ม ๓๕ มม. ๕ เรื่อง คือ *เรือนแพ*, *เงิน เงิน เงิน*, *ชั่วฟ้าดินสลาย*, *ปีกธงไชย* และ *น้ำตาลไม่หวาน* ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

๑๗-๒๑ เมษายน

หอภาพยนตร์ร่วมกับ La Fête, สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย, สมาคมฝรั่งเศสกรุงเทพ, Institut français (Paris), Melville Centennial, Melville Foundation และสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย จัดโปรแกรมพิเศษ “Retrospective

Jean-Pierre Melville” เนื่องในโอกาสฉลองครบรอบวันเกิด ๑๐๐ ปี จัดฉายภาพยนตร์เรื่องเด่นของ ฌอง ปิแอร์ เมลวิลล์ และภาพยนตร์สารคดีที่กล่าวถึงผลงานของเขา ในฐานะบุคคลสำคัญระดับแถวหน้าของโลกภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ AF สมาคมฝรั่งเศส และโรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

การประชุม SEAPAVAA ครั้งที่ ๒๒ AV ARCHIVING BEYOND BOUNDARIES

เมื่อวันที่ ๖-๑๓ เมษายน ที่ผ่านมา หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมประจำปีของสมาคมอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก (Southeast Asia - Pacific Audiovisual Archive Association หรือ SEAPAVAA) ครั้งที่ ๒๒ ซึ่งในปีนี้เป็นครั้งที่ ๔ แล้วที่การประชุมได้จัดที่ประเทศไทย

ในปีนี้มีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น กว่า ๑๘๐ คน มาจาก ๓๑ ประเทศทั่วโลก ที่มาร่วมทำกิจกรรมตลอดเวลา ๑ อาทิตย์

วันศุกร์ที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

การอบรมการอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์กับชุมชน (Community Archive) ณ พิพิธภัณฑ์แรงงานหอภาพยนตร์ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์และกระดาษให้แก่สมาชิกของสหภาพแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ที่จะนำไปจัดเก็บสื่อโสตทัศน์และวัตถุของที่บ้านที่เรื่องราวความเคลื่อนไหวและกิจกรรมของสหภาพฯ อย่างเป็นระบบ และสามารถนำมาใช้ภายหลังได้

วิทยากรที่เข้าร่วมอบรมในครั้งนี้ ได้แก่ นางสาวศุภราพร ฤกษ์ดีกุล รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มอนุรักษ์ นางสาวกรพินธุ์ ทวีตา ผู้อำนวยการกลุ่มเอกสารจดหมายเหตุและบริการ นางสาวชลิตา เอื้อบำรุงจิต รองผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ และ นางสาวอรพร ลักษณะนาร ร่วมเป็นวิทยากร

ในวันเดียวกัน หอภาพยนตร์ฯ ยังร่วมกับ Owl Studio และมูลนิธิญี่ปุ่น จัด Restoration Asia ครั้งที่ ๕ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนอย่างทางการจากสมาคมอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก ณ โรงภาพยนตร์ลิโด กิจกรรมนี้เป็นเวทีการนำเสนอเทคโนโลยีและองค์ความรู้ในเชิงปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์

(ผู้ที่สนใจรายละเอียดของงานในวันนั้น อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่หน้า ๒๐)

นอกเหนือจากกิจกรรมข้างต้นแล้ว ในวันนี้ยังเป็นวันแรกของการจัดฉายภาพยนตร์โปรแกรมพิเศษ ภาพยนตร์บูรณะแห่งเอเชีย (Asian Restored Cinema) ที่หอภาพยนตร์คัดสรรภาพยนตร์ของเอเชียที่ได้รับการบูรณะมาจัดฉาย เพื่อให้สาธารณชนได้ร่วมเป็นประจักษ์พยานผลงานของเหล่านักอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์

(ดูรายละเอียดของโปรแกรมภาพยนตร์บูรณะแห่งเอเชีย ได้ที่จดหมายข่าวหอภาพยนตร์ฉบับที่ ๔๔ หน้า ๑๐-๑๑)

วันเสาร์ที่ ๗ - วันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์สำหรับผู้ที่เข้าร่วมประชุม ในปีนี้ หอภาพยนตร์จัดการอบรม ๒ หัวข้อ ได้แก่

Care and Handling of Photographic Materials โดย Bertrand Lavédrine นักวิชาการด้านการอนุรักษ์ผู้มากด้วยประสบการณ์จากประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมาถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการดูแลรักษาและจัดการกรรภาพของหน่วยงานอนุรักษ์ ซึ่งผู้เข้าร่วมยังได้มีโอกาสเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของสื่อกาแฟที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และประเภทต่าง ๆ ของภาพถ่าย ที่ต้องการดูแลรักษาที่แตกต่างกันตามวัสดุ

Open Sources for Archives โดย Reto Kromer นักอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์ที่สนใจการใช้เทคโนโลยีโปรแกรมในการอนุรักษ์จากสวิตเซอร์แลนด์ และ Joshua Ng โปรแกรมเมอร์รุ่นใหม่ จากสิงคโปร์ ที่นำเสนอการเลือกใช้โปรแกรม Open Source สำหรับงานอนุรักษ์สื่อโสตทัศน์เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากภาคทฤษฎีแล้ว ผู้เข้าร่วมยังได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติด้วย ด้วยโปรแกรมที่วิทยากรแนะนำให้ใช้ เพื่อให้สามารถนำเครื่องมือเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ต่อยอดได้จริงหลังจากจบการอบรม

ในคืนวันที่ ๘ เมษายน หอภาพยนตร์ได้จัดงานเลี้ยงต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ ด้วยบรรยากาศเป็นกันเอง

ในพิธีเปิดการประชุมอย่างเป็นทางการ หอภาพยนตร์ได้รับเกียรติจากผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงวัฒนธรรม ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร มาเป็นประธานเปิดงานในครั้งนี้ และเป็นผู้มอบรางวัล SEAPAVAA Fellowship ให้แก่บุคคลที่ทำประโยชน์แก่วงการอนุรักษ์สื่อทัศนของเอเชีย ซึ่งปีนี้ผู้ที่ได้รับเลือก ๓ ท่าน ได้แก่ Mick Newham นักอนุรักษ์สื่อทัศนจากออสเตรเลีย อดีตประธานสมาคมฯ ผู้เป็นหลักสำคัญของสมาคมฯ และเป็นวิทยากรในการอบรมเรื่องการอนุรักษ์สื่อทัศนมาทั่วโลก Bounchoa Phichit อดีตผู้อำนวยการหอภาพยนตร์แห่งชาติลาว และเป็นหนึ่งผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมฯ และสุดท้าย โคม สุวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งและพัฒนาหอภาพยนตร์ในประเทศไทย

การประชุมเริ่มขึ้นด้วยการปาฐกถาหลักโดย Jan Muller ประธานเจ้าหน้าที่บริหารคนใหม่ของหอภาพยนตร์และเสียงแห่งชาติ ออสเตรเลีย (National Film and Sound Archive of Australia) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความท้าทายที่หน่วยงานอนุรักษ์สื่อทัศนต้องเผชิญในสภาวะที่เทคโนโลยีและการเชื่อมโยงผู้คนในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเส้นแบ่งเขตแดนต่าง ๆ ราวเส้น Jan ยกกรณีศึกษาของหอภาพยนตร์และเสียงแห่งชาติออสเตรเลีย และสถาบันเพื่อเสียงและภาพแห่งเนเธอร์แลนด์ (Netherlands Institute for Sound and Vision)

ปาฐกถาหลักสอดคล้องกับแก่นของงานประชุมในปีที่ว่า งานอนุรักษ์สื่อทัศนที่อยู่นอกเหนือเขตแดน (AV Archiving Beyond Boundaries)

หลังจากนั้นก็เข้าสู่การประชุมสัมมนา ตลอดทั้ง ๒ วัน มีผู้นำเสนอทั้งสิ้น ๓๔ เรื่อง โดยแบ่งหัวเรื่องสัมมนาออกเป็น ๑๓ หัวเรื่อง อาทิเช่น

- พื้นที่งานอนุรักษ์สำหรับเสียงที่ไม่มีใครใส่ใจ (Archival Platforms for Peripheral Voices) หน่วยงานอนุรักษ์สื่อทัศนจำนวนหนึ่งจะไม่ได้เน้นเก็บรักษาเฉพาะภาพยนตร์เล่าเรื่อง หรือรายการที่รัฐเป็นผู้ผลิต แต่ยังอนุรักษ์ภาพยนตร์บ้าน และงานศิลปะที่ใช้สื่อทัศน ซึ่งต้องใช้กระบวนการทัศนในการจัดการ เก็บรักษา และเผยแพร่ ที่แตกต่างกันไปจากภาพยนตร์เล่าเรื่องหรือสื่อทัศนกระแสหลักอื่น ๆ

- หน่วยงานอนุรักษ์สื่อทัศนในประเทศไทย สะพานเชื่อมโยงอดีตกับอนาคต (AV Archiving in Thailand: Bridging the Past and the Future) เป็นหัวเรื่องที่ใช้กรณีศึกษาของหอภาพยนตร์โดยนำเสนอกิจกรรมของหอภาพยนตร์ ทั้งพิพิธภัณฑ์ การจัดฉายภาพยนตร์คลาสสิก และโครงการโรงหนังโรงเรียน เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นภารกิจของหน่วยงานอนุรักษ์ที่เก็บรักษาสິงที่เป็นอดีตให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสรับชมในอนาคตต่อไป

ในคืนวันจันทร์ที่ ๙ เมษายน มีการจัดฉายภาพยนตร์โปรแกรมพิเศษที่เรียกว่า Archival

Gems Screening ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของสมาคมฯ ที่จะจัดฉายหนังที่โดดเด่นของหน่วยงานอนุรักษ์ที่เข้าร่วมประชุม ในปีนี้ มีหน่วยงานที่แสดงความจำนงจะเข้าร่วม ทั้งสิ้น ๑๗ แห่ง รวมทั้งของหอภาพยนตร์ที่ฉายภาพยนตร์ข่าวขบวนแห่งพระบรมศพพระพุทธเจ้าหลวงที่บันทึกโดยโรงหนังญี่ปุ่น ซึ่งหอภาพยนตร์เพิ่งได้รับมาจาก สถาบัน EYE ประเทศเนเธอร์แลนด์

วันพุธที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

การประชุมสามัญประจำปีของสมาคมฯ ซึ่งในปีนี้มีหัวข้อสำคัญคือ การแก้ไขธรรมนูญของสมาคมฯ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ประกาศอย่างเป็นทางการว่า การประชุมของสมาคมฯ ครั้งที่ ๒๓ จะจัดขึ้นในปี ๒๕๖๒ จะจัดขึ้นที่เมือง Noumea ประเทศ New Caledonia (ซึ่งเป็นเกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก) ถือเป็นความพยายามของสมาคมฯ ที่จะให้ความสำคัญและสนับสนุนงานอนุรักษ์สื่อทัศนในพื้นที่ที่ห่างไกล

วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ในช่วงเช้า คณะผู้เข้าร่วมการประชุม ได้เดินทางไปทัศนศึกษาที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) โดยดูงานเรื่องการจัดการฐานข้อมูลของงานมานุษยวิทยาในประเทศไทย และช่วงบ่ายคณะผู้เข้าร่วมงานได้เดินทางมาที่หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) เพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์เมืองมายา และส่วนงานอนุรักษ์ทั้งห้องปฏิบัติการด้านฟิล์มภาพยนตร์ ดิจิทัล และห้องเย็นเก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์

ในช่วงค่ำของวันนี้ หอภาพยนตร์จัดงานเลี้ยงอำลาคณะผู้เข้าร่วมงานที่ภัตตาคารสกาลา และเนื่องในโอกาสวันสงกรานต์ หอภาพยนตร์จึงจัดกิจกรรมพิเศษ พิธีรดน้ำดำหัว ซึ่งมีผู้อาวุโสของสมาคมฯ ได้แก่ Ray Edmonson ผู้ก่อตั้งสมาคมฯ Mick Newham คุณเดือนใจ สันธูณิก อดีตนายกสมาคมฯ Adrian Wood อดีตคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ และ โคม สุวงศ์ ให้เกียรติเป็นผู้อาวุโส เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานทั้งหมดได้มีโอกาสรดน้ำขอพร สร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก

วันศุกร์ที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้นำผู้เข้าร่วมประชุมเล่นน้ำสงกรานต์ที่สยามสแควร์ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนไม่เคยได้มีโอกาสเล่นน้ำสงกรานต์มาก่อน

งานประชุมประจำปีของสมาคมอนุรักษ์สื่อทัศนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก ครั้งที่ ๒๒ ถือเป็นอีกครั้งที่หอภาพยนตร์ได้มีส่วนในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานอนุรักษ์สื่อทัศนนานาชาติ รวมทั้งร่วมส่งเสริมการอนุรักษ์สื่อทัศนในระดับภูมิภาคให้พัฒนาอย่างยั่งยืนโดยปราศจากพรมแดนระหว่างประเทศต่อไป

เมื่อ แมลงรักในสวนหลังบ้าน ฟื้นคืนชีพ

อัลเบอท ปอทเจส และ พุทธพงษ์ เจียมรัตน์ธัญญ

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้จัดกิจกรรม “Indie in Salaya (20+)” ธีญญวริน สุชะพิลิสฐ์” โดยจัดฉายผลงานภาพยนตร์สองเรื่องของผู้กำกับร่วมสมัยคนสำคัญ ธีญญวริน สุชะพิลิสฐ์ หนึ่งในนั้นคือ *Insects in the Backyard* หรือ *แมลงรักในสวนหลังบ้าน* ภาพยนตร์เรื่องยาวเรื่องแรกของธีญญวริน ซึ่งสร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่กลับกลายเป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกที่ถูกห้ามฉายภายใต้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และต้องใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าจะได้ฉายเมื่อปลายปี ๒๕๖๐

ย้อนกลับไปเมื่อวันรัฐธรรมนูญ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ หลังจากที่ *Insects in the Backyard* ได้รับคำสั่งห้ามฉายจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ หอภาพยนตร์ได้มีความคิดจะนำภาพยนตร์เรื่องนี้มาจัดฉายเพื่อการศึกษา พร้อมเสวนาถึงประเด็นการ “แบน” ภาพยนตร์ในเมืองไทยในวันนั้น แต่เนื่องจากได้มีหนังสือทักท้วงจากรัฐ จากกิจกรรมฉายหนังจึงได้เปลี่ยนเป็นการ “ฉาบปกปิดหนัง” กิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ถูกคำสั่ง “ประหารชีวิต” โดยหลังจบการฉายภาพยนตร์ *Insects in the Backyard* ฉบับฟื้นคืนชีพตั้งนักฟิสิกส์ที่เกิดใหม่จากเถาเถา เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์นี้ ยังได้มีการจัดฉายภาพบันทึกเหตุการณ์การฉาบปกปิดหนังนั้นเพื่อเป็นการรำลึกถึงการประท้วงที่เริ่มต้นขึ้นเมื่อ ๗ ปีที่แล้ว รวมทั้งยังได้นำอิฐจากการฉาบปกปิดซึ่งปัจจุบันได้รับการเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ออกมาจัดแสดงชั่วคราวหน้าโรงภาพยนตร์ศรีศาลายาในวันดังกล่าวด้วย

ผู้กำกับ ธีญญวริน สุชะพิลิสฐ์ ซึ่งได้มาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ชมหลังชมภาพยนตร์ เล่าว่า เริ่มแรกเขาตั้งใจให้ *Insects in the Backyard* เป็นภาพยนตร์ที่ฉลองพระราชบัญญัติฉบับใหม่ด้วยการตั้งใจให้เป็นหนังเรต ๑๒+ หรือภาพยนตร์ที่ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปีดู เป็นเรื่องแรกของประเทศไทย แต่ปรากฏว่ากลับได้เกินจากเรต ๑๒+ กลายเป็นโดนแบนด้วยเหตุผลสองข้อ คือ หนึ่งขัดต่อศีลธรรมอันดี และขัดต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งเขาเผยความรู้สึกต่อกรณีนี้ว่า “สำหรับเราคำตัดสินมันรุนแรงเกินไป ตอนนั้นเรารู้สึกว่าการโดนแบนของเรานั้นเหมือนเราไปฆ่าคนตายนะ และถ้าเราไม่ทำอะไรเลย ก็แสดงว่าเรายอมรับในคำตัดสินนั้น เราก็กดต่อสู้เพื่อยืนยันว่าสิ่งที่เราทำมันถูกแล้ว เราทำหนังเรื่องนี้เพื่อสะท้อนปัญหาสังคม

และความหลากหลายของมนุษย์” โดยหลังถูกคำสั่งห้ามฉาย ธีญญวริน ตัดสินใจยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองในปี ๒๕๕๔ เพื่อคัดค้านคำตัดสินของคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ และต้องรอคอยอย่างยาวนานจนกระทั่งปลายปี ๒๕๕๘ ศาลปกครอง

จึงได้พิจารณาคัดสินว่า หากตัดการแบนที่เห็นอวัยวะเพศเป็นเวลา ๓ วินาทีออกไป จะสามารถฉายภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ในเรต ๑๒+ ก่อนที่ *Insects in the Backyard* ฉบับตัดฉาก ๓ วินาทีนี้ จะได้ออกฉายอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

นอกจากนี้ ธีญญวรินยังได้แบ่งปันประสบการณ์ในการทำภาพยนตร์เรื่องนี้ ว่าเขาเองมีหลายอย่างตั้งแต่กำกับ เขียนบท เลือกพร็อพประกอบฉาก จนถึงรับบทนักแสดงนำ ซึ่งแม้ว่าหนังเรื่องนี้จะมีอุปสรรคบ้าง โดยเฉพาะข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ แต่ก็เป็นการทำงานที่สนุกสนาน และได้รับความร่วมมือจากทีมงานทุกคนเป็นอย่างดี

สุดท้าย ธีญญวรินได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับชื่อหนัง *Insects in the Backyard* *แมลงรักในสวนหลังบ้าน* ไว้ว่า “เรามองว่าในโลกนี้มีแมลงเยอะมาก หลายสปีชีส์ มนุษย์เราก็มีความหลากหลายเหมือนกับแมลง แต่คนที่ได้รับคำว่า ‘ปกติ’ จะอยู่หน้าบ้าน ส่วนคนที่ไม่ได้อยู่ในประเภท ๑ หรือ ๒ ก็จะถูกตีตราว่า ‘ผิดปกติ’ และจะถูกอับเพทไปอยู่หลังบ้าน เพราะฉะนั้นเราต้องการนำแมลงหลังบ้านพวกนี้มาให้ทุกคนดู ว่าถึงแม้จะอยู่หลังบ้าน แต่มันก็มีชีวิต เป็นคนหนึ่งคน ไม่ได้แตกต่างกับแมลงหน้าบ้านตรงไหนเลย ทุกคนในที่นี้หรือแม้แต่ตัวเราเองอาจจะไม่เคยผ่านประสบการณ์ทางเพศทุกอย่างเหมือนในหนัง เพียงแต่เราต้องการนำเสนอว่ามีมนุษย์เหล่านั้นะ นั่งอยู่ในห้องนี้ ใครจะกล้าบอกว่าเขามีรสนิยมทางเพศแบบไหน แล้วเราสามารถไปตัดสินเขาด้วยรสนิยมทางเพศได้หรือ”

ความประทับใจในอังกฤษ Lumière!

อัลเบอท์ ปอทเจส และ พุทธพงษ์ เจียมรัตตัญญู

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ หอภาพยนตร์ได้จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนา “Lumière! แสงแรกแห่งโลกภาพยนตร์” โดยจัดฉาย *Lumière!* สารคดีที่ได้นำภาพยนตร์ความยาวเรื่องละ ๕๐ วินาที จำนวน ๑๐๘ เรื่องของพี่น้องลูมิเอร์แห่งฝรั่งเศส ซึ่งถือเป็นภาพยนตร์ยุคบุกเบิกของโลกมาบูรณะใหม่ พร้อมทั้งเรียบเรียงและบรรยายโดย เธียร์รี เฟรมาซ์ (Thierry Frémaux) ผู้อำนวยการสถาบันลูมิเอร์และเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ หลังชมภาพยนตร์ได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวิทยากร ๓ ท่าน ได้แก่ ประวิทย์ แต่งอักษร นักวิจารณ์ภาพยนตร์ ดร. พิชัยวัฒน์ แสงประพาฬ จากวิทยาลัยนวัตกรรม สื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ ดร. ปาจารย์ ทาชาติ จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทั้งสามท่านได้กล่าวถึงความประทับใจในภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ในมุมมองที่แตกต่างกัน

เริ่มต้นจาก ดร. ปาจารย์ ทาชาติ กล่าวว่า ในภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้เราจะเห็นได้ว่าผลงานส่วนใหญ่ของพี่น้องลูมิเอร์เป็นการบันทึกภาพความจริง หรือ Actualities ซึ่งทำให้ได้เห็นภาพของคนทั่วไปเยอะมาก มีทั้งที่ถ่ายในบ้านของเขา ซึ่งเป็นบ้านที่มีอันจะกิน เพราะเป็นเจ้าของบริษัท แต่เขาก็อดไม่ได้ที่จะไปถ่ายคนข้างนอก คนงานในโรงงานของเขา หรือเด็ก ๆ ข้างถนน หนึ่งที่มีความยาวเพียง ๕๐ วินาทีแต่ละเรื่องนั้น จึงสามารถถ่ายทอดแง่มุมทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาได้ดี อย่างเช่น ผู้หญิงที่ปรากฏในหนัง ก็ทำให้เราสามารถวิเคราะห์ถึงสถานภาพของผู้หญิงในเวลานั้น และการเข้าสังคมได้หลายอย่าง

ทางด้าน ดร. พิชัยวัฒน์ แสงประพาฬ กล่าวว่า หนึ่งของพี่น้องลูมิเอร์ได้ถ่ายทอดความเจริญของเมือง ความสัมพันธ์ของชีวิต และรายละเอียดต่าง ๆ ของชีวิต สิ่งเหล่านี้ได้ถูกเฉลิมฉลองผ่านสายตาช่างถ่ายหนังของลูมิเอร์และคนทำสารคดีเรื่องนี้ ซึ่งสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ลูมิเอร์นั้น คล้ายกับสิ่งที่จิตรกรอิมเพรสชันนิสม์นำเสนอ นั่นคือความงามของชีวิตขณะเดียวกันก็นำเสนอภาพความเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น รถไฟ คิวไฟ อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ดร. พิชัยวัฒน์ ยังกล่าวถึงการฉายภาพยนตร์ของพี่น้องลูมิเอร์แก่สาธารณชนครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๙๕ ซึ่งกลายเป็นการกำเนิดภาพยนตร์โลกอย่างเป็นทางการว่า ความน่าสนใจอยู่ตรงที่ได้นำให้เกิดกระบวนการที่มีองค์ประกอบของความเป็นภาพยนตร์ครบถ้วน คือมีการฉายภาพยนตร์และผู้ชม ชีวิตในจอและนอกจอที่เกิดขึ้นนี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมภาพยนตร์ในปัจจุบัน

ในขณะที่ ประวิทย์ แต่งอักษร ได้แสดงความคิดเห็นว่า แม้ส่วนตัวจะเคยดูภาพยนตร์ของพี่น้องลูมิเอร์หลายรอบ แต่เมื่อได้มาดูฉบับบูรณะบนจอใหญ่ในสารคดีเรื่องนี้ที่หอภาพยนตร์ ก็รู้สึกตื่นเต้นเหมือนได้ดูหนังเรื่องใหม่ เพราะได้เห็นรายละเอียดต่าง ๆ สีหน้า เสื้อผ้า แสงเงา องค์ประกอบภาพ ชัดเจนยิ่งขึ้น และการได้ผู้เชี่ยวชาญอย่าง เธียร์รี เฟรมาซ์ มาคอยบอกเล่า ชี้ให้เห็นในจุดนี้ ทำให้คนดูได้เห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของศิลปะภาพยนตร์ที่ปรากฏในผลงานของพี่น้องลูมิเอร์ ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้จึงเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ความรักหนังให้แก่คนดู

นอกจากการจัดฉายในวันดังกล่าว หอภาพยนตร์ในฐานะหน่วยงานส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาพยนตร์ ยังได้เปิดรับคณะอาจารย์และนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ที่ต้องการมาชมภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ เพื่อเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์ของพี่น้องลูมิเอร์และประวัติศาสตร์ภาพยนตร์โลกให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยสามารถติดต่อจองรอบเข้าชมได้ที่เบอร์โทรศัพท์ ๐๒ ๔๘๒ ๒๐๑๓-๑๔ หรือ filmarchivethailand@gmail.com

Berlin International Film Festival เทศกาลหนังเบอร์ลิน ครั้งที่ ๖๘

นิศานาถ ไทรทองคำ

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา เป็นช่วงเวลาของเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเบอร์ลิน หรือที่เรามักเรียกกันว่า Berlinale ซึ่งจัดได้ว่าเป็นเทศกาลที่เก่าแก่มากอันดับต้น ๆ ของบรรดาเทศกาลหนังทั้งหมด สำหรับปีนี้เป็นปีที่ ๖๘ ของเทศกาล ผู้เขียนได้มีโอกาสร่วมเดินทางไปกับเจ้าหน้าที่จากหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) อีกส่วนหนึ่งเพื่อสัมผัสประสบการณ์ความยิ่งใหญ่ของเทศกาลหนังเบอร์ลินระหว่างวันที่ ๑๕-๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

รู้จัก

BERLINALE

เทศกาลภาพยนตร์

นานาชาติเบอร์ลิน จัดขึ้น ณ

เมืองเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี

ในช่วงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในปีนี้ถูกจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕-๒๕ กุมภาพันธ์ เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเบอร์ลิน ถือเป็นเทศกาลหนังชั้นนำของโซนทวีปยุโรป ที่เปิดโอกาสให้กับภาพยนตร์จากทั่วโลก ได้มาแสดงผลงานท่ามกลางกลุ่มคนที่มากมายและหลากหลาย อีกทั้งยังมีกลุ่มธุรกิจภาพยนตร์จากทั่วโลกมาจองหาจัดซื้อภาพยนตร์ที่เข้าตาเช่นกัน

หากใครพอจะเคยได้เห็นได้อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับเทศกาลภาพยนตร์นี้มาบ้าง ย่อมคุ้นตากับภาพหมียืนสองขาเป็นแน่ เพราะนั่นคือสัญลักษณ์ประจำเทศกาลที่ไม่ได้ทำหน้าที่แค่เป็นภาพจำของเทศกาลเท่านั้น แต่ยังถูกนำไปใช้เป็นถ้วยรางวัลที่มอบให้กับบรรดาภาพยนตร์ต่าง ๆ ที่ได้รับรางวัลอีกด้วย

สำหรับการจัดประเภทของภาพยนตร์ ในเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเบอร์ลินนั้น มีการแบ่งประเภทที่สนใจและหลากหลาย โดยมีมากถึง ๑๒ ประเภท (Section) ด้วยกัน คือ Competition, Berlinale Shorts, Panorama, Forum, Generation, Perspektive Deutsches Kino, Berlinale Special, Retrospective, Homage, Culinary Cinema, Berlinale Goes Kiez และ NATIVE ในฐานะที่ผู้เขียนทำงานเกี่ยวกับเด็กในโครงการโรงเรียน โครงการสำหรับการใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อในการเรียนรู้สำหรับเด็กนั้น ทำให้ Section ที่เป็นจุดหมายสำคัญของผู้เขียนในครั้งนี้ คือ Generation นั่นเอง

หนังเด็กใน BERLINALE

Generation Section

ภารกิจหลักสำหรับการเดินทางสู่เบอร์ลินของผู้เขียนครั้งนี้ คือการร่วมเทศกาลภาพยนตร์ที่เน้นกลุ่มผู้ชมวัยเด็ก ซึ่งที่เบอร์ลินอาจเป็นเพียงหนึ่งในไม่กี่เทศกาล ที่มีส่วนพิเศษสำหรับเด็กแยกออกมาชัดเจนและยาวนาน นับตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ มีภาพยนตร์สำหรับเด็กที่จัดฉายในส่วนนี้มากกว่า ๒๕ เรื่อง จัดฉายในโรงภาพยนตร์ทั่วเมืองถึง ๕ สถานที่ โดยจะมีการจัดฉายรอบปฐมทัศน์ที่ Haus der Kulturen der Welt หรือ ศูนย์วัฒนธรรมประจำเบอร์ลิน และโรงภาพยนตร์ Zoo Palast

ส่วนของการจัดฉายภาพยนตร์สำหรับเด็กนี้ เรียกกันว่า Generation Section ซึ่งให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ชมตั้งแต่วัยเด็ก-๑๘ ปี

โดยนำภาพยนตร์สำหรับเด็กจากหลากหลายประเทศทั่วโลกมาจัดฉายและแข่งขันกัน โดยวัตถุประสงค์หลักของ Generation Section คือ มุ่งส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการพูดคุยเกี่ยวกับภาพยนตร์ศิลปะ (Artistic Films) และเข้าใจถึงวัฒนธรรมภาพยนตร์ มีการจัดประเภทอายุที่เหมาะสมในการชมออกเป็น ๒ ช่วงวัย คือ KPlus สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี และ 14 Plus สำหรับเยาวชนที่มีอายุ ๑๔ ปีขึ้นไป นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้กับภาพยนตร์ในส่วนอื่นของเทศกาลที่มีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนได้เข้ามาร่วมฉายใน Generation Section นี้ด้วย โดยถือเป็นการ Cross Section กันนั่นเอง ทั้งนี้ ภาพยนตร์ส่วนใหญ่ที่ร่วมฉายในส่วนของ Generation เป็นภาพยนตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์กับเด็กและเยาวชน อีกทั้งนำเสนอประสบการณ์ที่แตกต่างออกไปจากประสบการณ์ของเด็กในเยอรมนี

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดฉายภาพยนตร์ Generation Section อย่างสมบูรณ์แบบ จึงทำให้การจัดฉายภาพยนตร์มีรูปแบบที่แตกต่างจาก Section อื่น ๆ ในเทศกาลเล็กน้อย โดยทุกครั้งเมื่อการฉายภาพยนตร์เสร็จสิ้น ทีมงานผู้สร้างภาพยนตร์ และนักแสดงน่าจะถูกเชิญขึ้นสู่เวที เพื่อร่วมพูดคุย แบ่งปันประสบการณ์ ตอบคำถามจากกลุ่มผู้ชมวัยเด็ก เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นแก่ผู้ชมวัยเด็กและช่วยให้เด็กได้ค้นพบมุมมองใหม่ ๆ ผ่านการเรียนรู้จากภาพยนตร์ และจากวิธีการถ่ายทำภาพยนตร์ ตลอดจนประสบการณ์จากผู้สร้างและนักแสดง นับเป็นช่วงเวลาที่ดีสร้างสีสัน รอยยิ้ม และเสียงหัวเราะให้แก่ผู้ชมในโรงภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสีสันที่กล่าวถึงนั้นเกิดจากการขบคิด ตั้งคำถามของเหล่านักดูหนังตัวน้อย ที่มีความกล้าแสดงความคิดเห็น ความสนใจ ต่อภาพยนตร์เรื่องต่าง ๆ ที่พวกเขาได้รับชม

บรรยากาศตลอดการร่วมเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเบอร์ลินครั้งนี้ นอกจากผู้เขียนจะได้เห็นภาพครูนักเรียนเดินทางมาชมภาพยนตร์กันเป็นหมู่คณะในวันธรรมดาจำนวนมากมาย และกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองนำบุตรหลานมาร่วมชมภาพยนตร์ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์แล้ว ยังได้เห็นความกระตือรือร้น สนใจใคร่รู้ของบรรดาเด็ก ๆ ในเมืองเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ที่มีคำถามที่น่าสนใจสำหรับผู้สร้างและนักแสดงนำจากภาพยนตร์แต่ละเรื่องเสมอ จนทำให้ผู้เขียนอดนึกถึงเด็ก ๆ ในเมืองไทยไม่ได้ว่า หากเด็กในประเทศไทยของเรามีความกล้าแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามกับเรื่องราวที่ตนได้พบ ได้มีโอกาสพูดคุยกับนักแสดง รวมถึงผู้สร้างภาพยนตร์ที่ตนรับชมและชื่นชอบ สิ่งเหล่านั้นคงช่วยสร้างประสบการณ์ สร้างการเรียนรู้ที่ดียิ่งให้แก่เด็กและเยาวชนในประเทศไทยมากมายทีเดียว แต่อย่างไรก็ตามความกล้าคิดกล้าแสดงออกของเด็กในเบอร์ลินที่ผู้เขียนได้พบเห็นมานั้นไม่ได้เกิดขึ้นได้เพียงเพราะความกล้าของเด็กเอง แต่เกิดจาก

ความพร้อมที่จะรับฟังของผู้ใหญ่ทุกคน ทั้งครู ผู้ปกครอง ผู้ร่วมชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ตลอดจนผู้สร้างและนักแสดงภาพยนตร์ ที่มีความจริงใจและพร้อมรับฟัง-พร้อมตอบคำถามจากเด็ก ๆ เหล่านั้นเสมอ

แต่หากจะต้องเปรียบเทียบกันแล้ว จากประสบการณ์การทำงานโครงการโรงเรียน โรงเรียน ผู้เขียนคิดเห็นว่า เด็กไทยของเราก็มีความสามารถในการคิด การตั้งคำถามต่อภาพยนตร์ที่ได้รับชม ไม่แพ้เด็ก ๆ ในเยอรมนี แต่อาจจะไม่ค่อยมีโอกาสได้ถามและแสดงความคิดเห็นมากเท่าใดนัก และยังมีความเข้าใจในกระบวนการผลิตภาพยนตร์ไม่มากพอ ซึ่งผู้เขียนเล็งเห็นว่าโครงการโรงเรียน น่าจะเป็นช่องทางในการเรียนรู้ด้านกระบวนการผลิตภาพยนตร์ให้กับเด็ก ๆ ได้อีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งนั่นเป็นภารกิจต่อไปของผู้เขียนเอง ที่จะต้องนำประสบการณ์จากต่างแดน มาพัฒนาโครงการโรงเรียนให้เหมาะสม และสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการให้ได้มากยิ่งขึ้น

เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเบอร์ลิน ครั้งที่ ๖๘ นี้จบลงด้วยยอดผู้ชมที่เข้าร่วมเทศกาลมากมาย สังเกตได้จากตัวชมภาพยนตร์ที่มักจะหมดอย่างรวดเร็ว และจำนวนผู้ชมที่แน่นโรงเกือบทุกรอบ โดยเฉพาะภาพยนตร์ใน Generation Section ซึ่งน่าจะเป็นส่วนที่ได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ชมในท้องถิ่น หรือชาวเมืองเบอร์ลินมากเป็นพิเศษ และเทศกาลนี้ ๆ เช่นนี้จะถูกจัดขึ้นอีกครั้งในปีถัด ๆ ไปทุกเดือนกุมภาพันธ์ โดยผู้ที่สนใจศึกษารูปแบบและรายละเอียดของเทศกาลฯ สามารถติดตามและอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมตลอดจนภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลในปีนี้ได้ที่ www.berlinale.de

ตำนานการเปลี่ยนผันของ โรงหนังเครือเอเพ็กซ์

พุทธพงษ์ เจียมรัตติบุญ

โรงภาพยนตร์ลิโดและสกาลา โรงภาพยนตร์เก่าแก่และเปี่ยมเสน่ห์แห่งย่านสยามสแควร์ เป็นสถานที่ที่หอภาพยนตร์ไปจัดกิจกรรมอยู่เป็นประจำในช่วงหลายปีหลัง ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลภาพยนตร์เจียบ ประเทศไทย ที่เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือกิจกรรมฉายภาพยนตร์คลาสสิกบูรณะ ที่ถือกำเนิดขึ้นในโครงการ “เมื่อครั้งเสด็จ ทอดพระเนตรภาพยนตร์” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และจัดต่อเนื่องมาจนปัจจุบันในชื่อว่ากิจกรรม “ที่ง! หนึ่งโลก”

วันเวลาอันยาวนานเกินกว่าครึ่งศตวรรษได้ทำให้โรงหนังเครือเอเพ็กซ์ทั้งสองโรงนี้ กลายมาเป็นความทรงจำจากรุ่นสู่รุ่น และเชื่อมโยงพาดผ่านกับประวัติศาสตร์ธุรกิจภาพยนตร์ในเมืองไทยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จดหมายข่าวฉบับนี้จะพาไปย้อนรอยเรื่องราวดังกล่าวผ่านคำบอกเล่าของ พงทอง ศิริวรรณ ผู้บริหารโรงหนัง และ สุชาติ ฐิติวิชัย ครีเอทีฟคนดัง ผู้ทำหน้าที่จัดโปรแกรมฉายหนังและประชาสัมพันธ์ ซึ่งทั้งคู่ต่างทำงานอยู่ที่นี้มานานเกือบ ๕๐ ปี

บรรยากาศยุครุ่งเรืองของโรงหนังสแตนดอลอน

จุดเริ่มต้นของลิโดและสกาลา เกิดขึ้นเมื่อ พิสิฐ ต้นสัจจา “Showman” คนสำคัญของเมืองไทย ผู้ประสบความสำเร็จจากการบริหารโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมไทย ได้รับการชักชวนให้มาช่วยพัฒนาที่ดินบริเวณสี่แยกกม.วันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งแต่เดิมยังเป็นเพียงย่านที่อยู่อาศัย โดยพิสิฐได้ลงทุนสร้างโรงภาพยนตร์ที่ทันสมัยขึ้นมาถึงสามแห่งในเวลาไล่เลี่ยกันคือ “สยาม” โรงหนังแห่งแรกในเมืองไทยที่มีบันไดเลื่อน เปิดโรงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ จากนั้นจึงเป็น “ลิโด” เปิดโรงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๑ และสุดท้ายคือ “สกาลา” ซึ่งมีสถาปัตยกรรมที่งดงามโดดเด่นที่สุด เปิดโรงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๒

การถือกำเนิดขึ้นของโรงหนังทั้งสามได้เปลี่ยนโฉมหน้าพื้นที่ที่เคยเงียบเหงาให้คึกคักและพัฒนาต่อมาจนกลายเป็นย่านที่เจริญทางธุรกิจ นอกจากนี้ ในยุคแรกเริ่ม ยังได้มีการจัดทำสื่อบริการแจกฟรีรายเดือน โดยมีคอลัมน์ซุบซิบ ชื่อ “สยามสแควร์” ซึ่งได้รับความนิยมและส่งผลกระทบต่อหลายในสาธารณะ จนกลายเป็นชื่อเรียกของย่านดังกล่าวมาจนปัจจุบัน

ช่วงเวลานั้นถือเป็นช่วงรุ่งเรืองของโรงภาพยนตร์แบบสแตนดอลอน (Stand Alone) ซึ่งเป็นโรงภาพยนตร์แบบโรงเดี่ยวขนาดใหญ่ จนเกิดเป็นการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นในการจัดฉายหนัง ซึ่งแต่ละโรงไม่ได้ฉายเรื่องเดียวกันทั่วประเทศอย่างเช่นทุกวันนี้

พงทอง ศิริวรรณ เล่าว่า “สมัยก่อนนั้นเหนียวกว่าสมัยนี้ เพราะโรงหนังทำหน้าที่ซื้อหนังเข้ามาฉายเองด้วย ปีหนึ่ง ๆ ก็จะไปซื้อตามเทศกาลใหญ่ เช่น มิลาน คานส์ หรือ AFM American Film Market ไปหนหนึ่งซื้อมาทีละสี่สิบห้าสิบเรื่องก่อนไปต้องศึกษาทั้งหมดในตลาดที่จะมีขายในงาน และหนังที่กำลังสร้างแต่ยังไม่เสร็จ บางทีอาจจะเจรจาซื้อระหว่างกำลังสร้าง”

สมัยนั้นยังไม่มีการกำหนดวันฉายที่แน่นอนจากต่างประเทศ เมื่อได้หนังมา โรงหนังจะคัดเลือกว่าจะนำหนังเรื่องอะไรฉายช่วงไหน ตามจังหวะกับสถานการณ์ในตอนนั้น

“เมื่อก่อนจะมีการขึ้นบิลบอร์ดโฆษณาหนังที่ใหญ่เท่าตึกกรมบ้านช่อง ติดทั่วกรุงเทพ ผมก็จะคอยขับรถออกไปดูตอนตีสอง เพราะเขาขึ้นป้ายกันดึก ๆ เพื่อปรับโปรแกรมหนังใหม่ ปรับแคมเปญกันใหม่ วุ่นวายกันพอสมควร” สุชาติเล่าถึงบรรยากาศสมัยก่อน

แม้หนังที่ซื้อเข้ามาจำนวนมาก สุดท้ายแล้วจะไม่ได้นำมาฉายครบทุกเรื่อง แต่บางครั้งก็กลายเป็นเรื่องดี เช่นเรื่องหนึ่งที่ยังอยู่ในความทรงจำของสุชาติ “ตอนนั้นจำได้ว่า ต้องหาหนังเข้าเทศกาลตรุษจีน ซึ่งเป็นเทศกาลที่ทำเงินให้แก่โรงหนัง จริงๆ เรามีนหนังเรื่องหนึ่งซึ่งวางแผนจะฉายแต่มาไม่ทัน รุนวายนมาก ผมก็ไปดูที่โกดังเก็บหนัง ไปเจอหนังชุดหนึ่งชื่อ *Crazy Boy of the Game* เป็นหนังตลกฝรั่งเศส ก็เลยลองเอามาดู ปรากฏว่าใช้ได้ เลยเอามาตั้งชื่อไทยว่า *บ๊องส์*” ผลลัพธ์ก็คือ หนังตลกที่เกือบจะถูกสืบทอดเรื่องนี้ได้รับความนิยม จนสามารถยืนโรงฉายอยู่เป็นเดือน ๆ

ไม่เพียงแต่จะซื้อหนังเข้ามาฉาย ในช่วงหนึ่ง บริษัทเอเพ็กซ์ยังต้องผลิตหนังไทยขึ้นมาฉายเข้าโรงเองอยู่ประมาณ ๒๐ เรื่อง เนื่องจากบริษัทจากฮอลลีวูดส่งหนังเข้ามาฉายในเมืองไทย เพื่อต่อต้านการขึ้นภาษีฟิล์มภาพยนตร์ของรัฐบาลไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยสุชาติก็เป็นหนึ่งในผู้กำกับมีผลงานชื่อ *น้ำค้างหยดเดียว*

“แม้จะฉายหนังไทย แต่กลุ่มคนดูเราก็ยังไม่เปลี่ยน หนังไทยก็ทำเงินได้โอเคเลย เราฉายที่ลิโด บางทีก็สยาม รัชโยธิน แมคอินไทร์ก็เป็นหนึ่งในคาราของเรา ปู อัญชลีก็ใช่ พิศาลก็เกิดจากเรื่อง *รักเอย* แล้วก็มี *มนตร์กอสูร* ได้ดังคึกทุกเรื่อง ไม่มีขาดทุน” พวงทองกล่าว

การปรับตัวในยุคมัลติเพล็กซ์

เมื่อเข้าสู่ทศวรรษ ๒๕๓๐ หลังการถือกำเนิดขึ้นของวิดีโอ ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ต่อธุรกิจโรงภาพยนตร์ในเมืองไทย เมื่อโรงหนังสแตนดอะโลนจำนวนมากจำต้องทยอยปิดตัวลง สวนทางกับโรงหนังในรูปแบบมัลติเพล็กซ์ ที่มีโรงหนังขนาดเล็กหลายโรงในอาคารเดียวกัน และมีร้านค้าอื่น ๆ ให้บริการแบบครบวงจร หรือไปตั้งอยู่ในศูนย์การค้าเพื่อรองรับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปของผู้คน

ในช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างสแตนดอะโลนกับมัลติเพล็กซ์นี้ บริษัทเอเพ็กซ์เคยขายกิจการจนมีโรงภาพยนตร์อยู่ในเครือถึง ๒๒ โรง ก่อนจะค่อย ๆ ทยอยปิดตัวลงไป จนเหลือแต่เพียง สยาม ลิโด และสกาลา สามทหารเสือแห่งสยามสแควร์ที่ยังคงยืนหยัดผ่านพ้นมาได้ อย่างไรก็ตาม ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ โรงภาพยนตร์ลิโดได้ถูกไฟไหม้เสียหาย จนต้องปิดปรับปรุง ก่อนจะปรับโฉมใหม่เป็นรูปแบบมัลติเพล็กซ์ แบ่งซอยโรงภาพยนตร์ใหม่ในอาคารหลังเดิมเพิ่มเป็น ๓ โรง

นอกจากรูปแบบจะเปลี่ยนแปลงไป รูปแบบการฉายภาพยนตร์ในเมืองไทยก็เปลี่ยนไปด้วย หนังแต่ละเรื่องไม่ได้ฉายแค่เพียงโรงเดียวอีกต่อไป แต่ฉายหลายโรงทั่วประเทศ สุชาติจึงจำต้องหาหนทางอยู่รอดให้โรงภาพยนตร์ในเครือเอเพ็กซ์ สามารถต่อสู้กับโรงภาพยนตร์สมัยใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นได้

“ถ้าเราขึ้นป्लอยไปตามยถากรรม คงไม่รอด ก็เลยเอาหนังที่เป็นนอกกระแส หนังทางเลือก มาฉายให้คนดูได้สัมผัสรสชาติที่มันไม่จำเป็นต้องเป็นโปรดักชั่นใหญ่ ๆ อย่างฮอลลีวูด นั่นคือที่มาของการฉายหนังนอกกระแส เราตั้งโครงการนี้ว่า Apex Exclusive คือ Exclusive จริง ๆ มีแค่ที่เราที่เดียว พอตอนหลังเครืออื่นเขาก็เลยเอาคำว่า Exclusive ไปใช้ บางครั้งเราก็เลยต้องเปลี่ยนเป็น Siam Square Solo”

โปรแกรม Apex Exclusive นี้เริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่โรงภาพยนตร์ลิโด เพราะมีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากได้กลายเป็นโรงขนาดเล็ก และมีมากถึง ๓ โรง ประเดิมด้วยหนังอิหร่านเรื่อง *Children of Heaven* ซึ่งสุชาติตั้งชื่อไทยว่า *วังสุ้เขา หัวใจเราคือสวรรค์* ซึ่งได้สร้างปรากฏการณ์ยืนโรงฉายอยู่

นานหลายเดือน นอกจากนี้โปรแกรม Apex Exclusive ยังก่อให้เกิดกระแสความตื่นตัวต่อหนังญี่ปุ่นยุคใหม่ เช่น *Be with You*, *Nobody Knows* เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงครั้งนั้นส่งผลให้โรงหนังเครือเอเพ็กซ์ ได้รับการจดจำในฐานะหนังนอกกระแสมาจนปัจจุบัน แม้สัดส่วนของหนังนอกกระแสที่ฉายจะเริ่มลดน้อยลงไปก็ตาม

“ทุกวันนี้มันด้อยลงของ Exclusive น้อยลง เพราะว่ามันก็เกือบจะเป็นเหมือนหนังที่ฉายทั่ว ๆ ไป เพียงแต่ บางทีเราใช้วิธีจำกัดรอบ บางทีฉายเรื่องละสองรอบ เพื่อให้มันไม่น่าเบื่อ มันเหมือนคล้าย ๆ บังคับให้คนดูต้องดู เพราะมันมีแค่สองรอบ รอบเดียว” สุชาติกล่าว

สัญญาณแห่งการสลาย

หลังจากผ่านร้อนผ่านหนาวมายาวนาน กลางเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ในช่วงการประชุมทางการเมืองครั้งใหญ่ของไทย โรงภาพยนตร์สยามก็ถูกเผาจนสิ้นสภาพอย่างไม่คาดฝัน กลายเป็นชาวอันธพาลของผุ้ชมที่มีความผูกพันกันมายาวนาน และหลังจากนั้นอีกเพียง ๒ ปี ก็เริ่มมีข่าวว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะไม่ต่อสัญญาเช่าของลิโดและสกาลา เพราะมีโครงการจะปรับปรุงพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นห้างสรรพสินค้าแห่งใหม่

ชาวดังกล่าวได้ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากออกมาเรียกร้องให้ปกป้องโรงภาพยนตร์ทั้งสองแห่ง ก่อนที่กระแสข่าวจะค่อย ๆ เงียบหายไป พร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบการฉายแบบดิจิทัลของลิโดและสกาลา ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องยืนยันว่าโรงภาพยนตร์ทั้งสองยังจะทำหน้าที่ฉายหนังต่อไปอย่างน้อยอีกระยะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเด็นดังกล่าวได้กลับมาอีกครั้ง พร้อมข่าวลือว่าทั้งลิโดและสกาลาจำต้องปิดตัวลงไปในกลางปีนี้ จนก่อให้เกิดกระแสการรณรงค์ต่าง ๆ เช่น #SaveScala แพร่กระจายไปทั่วสังคมออนไลน์

หลังการเจรจากับเจ้าของพื้นที่คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทางออกที่กำลังจะเกิดขึ้นในตอนนั้นคือ การปิดตัวลงอย่างเป็นทางการของโรงภาพยนตร์ลิโดในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ในขณะที่ สกาลา โรงภาพยนตร์แห่งสุดท้าย ซึ่งกำลังจะกลายเป็นโรงหนังที่ “Stand Alone” หรือ “ยืนอยู่อย่างโดดเดี่ยว” อย่างแท้จริงนั้น จะยังคงดำเนินกิจการต่อไปอีกระยะหนึ่งภายใต้การบริหารของบริษัทเอเพ็กซ์

ในช่วงเวลาที่เปรียบเสมือนยามอาทิตย์อัสดงของโรงหนังเครือเอเพ็กซ์นี้ ต่อคำถามที่ว่า อะไรเป็นสิ่งที่ทำให้ทางผู้บริหารยังคงยืนหยัด ท่ามกลางภาวะการขาดทุนและความเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือของธุรกิจโรงภาพยนตร์ในเมืองไทย พวงทองตอบเพียงสั้น ๆ ว่า “ลูกน้องเอย พนักงานที่อยู่ด้วยกันมานานนี้แหละ ที่ทำให้เรายังทำอยู่ ถ้าเรายังสามารถที่จะจ่ายค่าเช่าได้”

ในขณะที่สุชาติในวัย ๘๐ ปี ทุกวันนี้ เขายังคงวางแผนกิจกรรมฉายหนังคิดค่าโฆษณาหนัง รวมทั้งเข้าไปดูในโรงอย่างเช่นที่เคยทำมาโดยตลอด ราวกับเป็นองค์ประกอบหนึ่งของชีวิต สุชาติได้ให้เหตุผลต่อไฟแห่งการสร้างสรรค์ที่ยังคงไม่ดับมอดและไม่เคยคิดเกษียณตัวเองออกจากการทำงานนี้ว่า “ผมคิดว่าเพราะเรารักมัน มันอยู่ในวิญญาณ ในสายเลือด วิญญาณของหนังมันคงอยู่ในสายเลือดผมโดยไม่รู้ตัว และวิญญาณนี้คงจะอยู่ต่อไปอีกนานเท่านั้น”

World Class Cinema

แนะนำหนัง ทึ่ง!

Apocalypse Now

“กองพันอำมหิต” (๑๙๗๙)
ที่นี้กออก จดไว้ และจำได้

ประวิทย์ แต่งอักษร

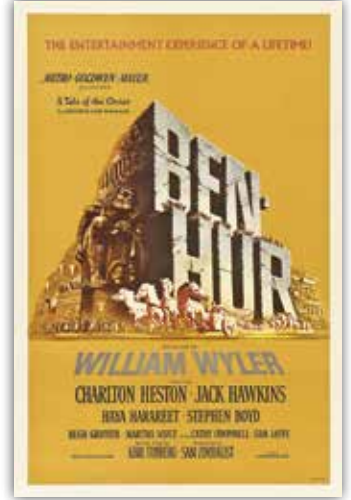
หากข้อมูลที่จดบันทึกไว้ไม่ตกหล่นหรือคลาดเคลื่อน หนังเรื่อง *Apocalypse Now* หรือในชื่อภาษาไทยที่ตั้งได้น่าจดจำว่า *กองพันอำมหิต* เข้าฉายบ้านเราเมื่อวันเสาร์ที่ ๙ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ณ โรงหนังสกาลา และโรงหนังอื่น ๆ อีกสามโรงซึ่งล่มสลายไปหมดแล้ว ได้แก่ อินทราพารามาท์ วิคตอรี จำได้แน่นอนว่า นี่เป็นเหตุการณ์พิเศษทีเดียว เพราะอย่างที่พูดแล้วพูดอีก คนดูหนังตอนนั้นอยู่ในภาวะอดอยากปากแห้งจากการไม่ได้ดูหนังฮอลลีวูดมาเป็นปี เพราะบริษัทเมเจอร์กลัวว่าบัตร ไม่ส่งหนังมาฉายบ้านเรา

โชคที่หนังเรื่อง “กองพันอำมหิต” เล็ดลอดระบบการจัดจำหน่ายผ่านบริษัทตัวแทนยักษ์ใหญ่มาได้ เหตุผลสำคัญเพราะฟรานซิส คอปโพลางทุนสร้างเอง และบริษัทอเมริกันโซโทรปของเขาซื้อขายสิทธิ์ในการฉายกับผู้จัดจำหน่ายนอกประเทศโดยตรง

ยิ่งใกล้ตาม เหตุการณ์หนึ่งที่แจ่มชัดมาก ๆ ในความทรงจำ และเน้นย้ำถึงความสำคัญของตัวหนังโดยปริยายก็คือ ก่อนหนังเข้าฉายราว ๆ หนึ่งสัปดาห์ นอกจากใบปิด คัดเอาต์ และการฉายหนังตัวอย่างในโรงหนังที่ทั้งใหม่ประโคนและปาวประกาศการมาถึงของหนังเรื่องนี้อย่างครึกโครม เครือโรงหนังบ้านเรายังซื้อโฆษณาทางโทรทัศน์ตอนเย็น ๆ ความยาว ๑๕ วินาที และนำเสนอในลักษณะนับถอยหลังหรือเคาต์ดาวน์ ทำนองว่าเหลือเวลาอีกกี่วันก่อนที่หนังมหากาพย์สงครามฟอร์มยักษ์เรื่องนี้จะลงโรง จำได้ว่า นี่เป็นวิธีโฆษณาที่เรียกกรังและกระตุ้นเร้าเหลือเกิน ความรู้สึกตอนนั้นก็ได้แต่เร่งวันเร่งคืนให้วันฉายจริงมาถึงโดยเร็ว ซึ่งพอเวลานั้นมาถึง ก็พบว่า นี่เป็นหนังที่ดูรอบเดียวไม่หนำใจ จำเป็นต้องดูซ้ำ ด้วยเหตุผลของความสนุกและการได้สอต่อสอยรายละเอียดโน่นนี่นั่นเพิ่มเติม

ในแง่ของสถิติส่วนตัว “กองพันอำมหิต” ไม่ใช่หนังที่ผมดูซ้ำบ่อยที่สุด กระนั้นก็ตาม สมุดบันทึกที่จดไว้ก็บอกว่า นี่เป็นหนังที่ได้แวะเวียนไปดูครั้งแล้วครั้งเล่าทุกสัปดาห์ที่อยู่ในโปรแกรม

หนังเรื่อง “กองพันอำมหิต” ยืนโรงฉายที่สกาลาราว ๖ สัปดาห์ ซึ่งก็ถือว่านานกว่าปกติเล็กน้อย จำไม่ได้ว่าหนังได้กลับมาฉายอีกหรือไม่ แต่คิดว่าคงจะไม่ เพราะหลังจากนั้นราว ๆ หนึ่งปี บริษัทเมเจอร์ก็ยกธงขาวยอมแพ้และนำหนังกลับมาฉายตามเดิม เครือโรงหนังตอนนั้นเลยไม่ต้องไปขุดกรุหนังเก่ามาขัดตาทัพ ประจวบกับหลังจากนั้นไม่นาน ร้านวิดีโอเทปก็

เริ่มผุดเป็นดอกเห็ด อันส่งผลให้หนังที่เคยฉายโรงทั้งหลายพากันทยอยลงตลาด และนับเป็นการเข้าสู่ยุคสมัยของการดูหนังแบบบ้านใครบ้านมันอย่างเป็นทางการ

พูดได้ว่า คนดูหนังรุ่นหลังได้สัมผัสความล้ำเลิศของหนังเรื่อง “กองพันอำมหิต” จากการดูผ่านวิดีโอเทป หรือเลเซอร์ดิสก์ หรือวีซีดี หรือดีวีดี หรือบลูเรย์ หรือล่าสุด เว็บสตรีมมิง-ซึ่งก็ล้วนแล้วเป็นวิธีการที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้นั่นแหละ แต่ในฐานะที่ได้ดูหนังเรื่องนี้จากแทบทุกแพลตฟอร์ม คงต้องพูดอย่างคนที่เกิดก่อนและอยู่มานานกว่า-ว่า ไม่มีช่องทางไหนจริง ๆ ที่สามารถตอบสนองการดูหนังเรื่องนี้ได้อย่างหนักแน่นและทรงพลังทางอารมณ์เท่ากับการได้ดูในโรงภาพยนตร์ ความใหญ่โตของจอภาพ และความครบถ้วนสมบูรณ์ของระบบเสียง เป็นส่วนประกอบที่ทั้งสำคัญและจำเป็นต่อการรสรสในการชม

ยกตัวอย่างฉากสั้น ๆ ฉากเดียวที่ยืนยันว่า การดูหนังเรื่องนี้ในโรงเป็นเรื่องจำเป็น นั่นคือฉากที่พระเอกติดตามลูกเรือที่ชื่อเซฟไปเก็บมะม่วงในป่าลึก และเกิดเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้คนดูในโรงถึงกับส่งเสียงร้องอย่างลืมหูลืมตา กระทั่งหัวเราะอย่างขวยเขินเมื่อพบว่าตัวเองตกหลุมพรางคนทำหนัง จากการดูหนังเรื่องนี้หลายรอบในโรง ปฏิภานของคนดูเป็นแบบเดิมทุกครั้ง

ฉากเดียวกันนี้สูญเสียมนต์ขลังไปแทบจะโดยสิ้นเชิงในการฉายบนจอโทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งบนจอโปรเจกเตอร์ และในขณะที่จุดประสงค์ของฉากนี้ได้แก่การอุปมาอุปไมยถึงอันตรายของการ “ก้าวออกจากเรือ” เรากลับไม่รู้สึกลึกลับความน่าสะพรึงกลัวที่ร้ายลึกลับอย่างจริง ๆ จัง ๆ

และว่ากันตามจริง ฉากที่อ้างถึงนี้เป็นฉากที่ปลื้มก้อยมาก เมื่อเทียบกับอีกนับไม่ถ้วน (อาทิ ฉากถล่มหมู่บ้านเวียดกง ฉากกลืนระเบิดนาปาล์มในตอนเช้า ฉากพลอร์โซว์กลางป่าร้อนขึ้น และแน่นอน ฉากโคลแม็กซีที่นำต้นตะลิง) ที่สมควรต้องได้ดูภายใต้รูปแบบและบรรยากาศที่ไม่ถูกประนีประนอม

ด้วยเหตุนี้เอง การหวนกลับมาอีกครั้งของหนังเรื่อง “กองพันอำมหิต” จึงเป็นวาระที่มีความหมายจริง ๆ นอกจากเราจะได้ดูหนังที่ “สมควรดูในโรงหนังมากที่สุด” แล้ว การที่หนังเรื่อง “กองพันอำมหิต” ได้กลับมาฉาย ณ โรงหนังโรงเดิมที่มันเคยเปิดตัวเมื่อเกือบ ๓๘ ปีที่แล้วก็ทำให้อย่างน้อย ณ ช่วงเวลาสั้น ๆ อดีตกับปัจจุบันก็มี “สถานะเชื่อมต่อ” ที่ชัดเจนโดยอัตโนมัติ นี่เป็นวโรกาสที่ต้องเฉลิมฉลองอย่างแท้จริง แม้ว่าถึงที่สุดแล้วจะยังคงไม่มีใครบอกได้แน่ว่า อนาคตของตัวสถานีเชื่อมต่อแห่งนี้ ซึ่งพวกเราทุกคนล้วนแล้วมีความทรงจำอย่างพร่างพรู-จะยังคงทำหน้าที่ตามเดิมของมันอยู่อีกหรือไม่ และในสภาพเช่นไร

BEN-HUR

(๑๙๕๙)

พุทธพงษ์ เจียมรัตตัญญู

ความยิ่งใหญ่ของภาพยนตร์เรื่อง *Ben-Hur* ฉบับปี ค.ศ. ๑๙๕๙ ที่เลื่องลือมาตราบนานทุกวันนี้ อาจสามารถแสดงให้เห็นง่าย ๆ ได้ด้วยตัวเลข ทั้งความยาวหนึ่งเกือบ ๔ ชั่วโมง หมดฟิล์มที่ใช้ในการถ่ายทำไปมากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ ฟุต ลงทุนสร้างสูงสุดในประวัติศาสตร์ขณะนั้นถึง ๑๕,๐๗๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ใช้นักแสดงราว ๕๐,๐๐๐ คน อูฐ ๒๐๐ ตัว ม้า ๒,๕๐๐ ตัว และที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงอยู่เสมอว่าเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของหนัง นั่นคือการประกาศศักดาว่ารางวัลออสการ์มาครองได้ถึง ๑๑ รางวัล จากการเข้าชิง ๑๒ รางวัล ก่อนที่อีกหลายทศวรรษต่อมา *Titanic* และ *The Lord of the Rings: The Return of the King* ถึงจะก้าวขึ้นมาทาบสถิติอันเป็นประวัติการณ์นี้ได้

Ben-Hur สร้างจากนิยายช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๙ เรื่อง *Ben-Hur: A Tale of the Christ* ของ ลิว วอลเลซ บอกเล่าเรื่องราวของ จูดาส เบนเฮอร์ เจ้าชายชาวยิวที่ชะตาชีวิตต้องพลิกผัน เมื่อ เมสซาล่า สหายในวัยเด็ก ได้กลายเป็นหัวหน้าทหารโรมัน และเดินทางเข้ามาปกครองเมืองจูเดียแห่งนครเยรูซาเล็ม จนทำให้เขาและครอบครัวต้องพบกับวิบากกรรมครั้งใหญ่

จุดเริ่มต้นของตำนาน *Ben-Hur* ฉบับนี้ เกิดขึ้นเมื่อ Metro-Goldwyn-Mayer หรือ MGM สตูดิโอยักษ์ใหญ่แห่งฮอลลีวูด ซึ่งเคยนำวรรณกรรมอันโด่งดังเรื่องนี้มีมาสร้างเป็นภาพยนตร์เจียบเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๕ ได้ประกาศจะนำ *Ben-Hur* มาสร้างใหม่อีกครั้ง ตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. ๑๙๕๒ แต่กลับต้องหยุดชะงักไปในต้นปี ค.ศ. ๑๙๕๖ เมื่อ ซิดนีย์ แพรงคลิน ซึ่งได้รับการวางตัวให้เป็นผู้กำกับ ได้ถอนตัวออกจากโครงการ อย่างไรก็ดีตามผลจากความสำเริงอันยิ่งใหญ่ของภาพยนตร์อียิปต์เกี่ยวกับชาวยิวเรื่อง *The Ten Commandments* หรือ *บัญญัติสิบประการ* ของค่ายพาราเมาท์ในปลายปีเดียวกัน ได้เป็นแรงกระตุ้นให้ MGM ประกาศดำเนินโครงการ *Ben-Hur* ต่อในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ และยังได้ส่งผลกระทบต่อจิตใจให้ วิลเลียม ไวลเลอร์ ซึ่งเคยเป็นหนึ่งในผู้ช่วยผู้กำกับเมื่อครั้งเป็นหนังเจียบตกปากรับคำมากำกับในฉบับนี้ (หลังจากที่เคยปฏิเสธมาก่อน) เพราะต้องการจะทำหนังแนวเดียวกันให้ดียิ่งกว่า เซซิล บี. เดอมิลล์ ผู้กำกับ *บัญญัติสิบประการ* ในขณะเดียวกัน ชาร์ลตัน เฮสตัน ผู้เคยรับบทเป็นโมเสสใน *บัญญัติสิบประการ* ก็ยังได้มารับบทเป็นเบนเฮอร์ในมหากาพย์ภาพยนตร์เรื่องนี้ด้วย

Ben-Hur ออกฉายใน ค.ศ. ๑๙๕๙ ซึ่งเป็นยุคที่ภาพยนตร์ต้องต่อสู้กับการถือกำเนิดขึ้นของโทรทัศน์ วงการภาพยนตร์จึงต้องจัดอาวุธ

ในการต่อสู้ด้วยระบบภาพที่ใหญ่โต โดยภาพยนตร์เรื่องนี้ถ่ายทำในระบบจอกว้าง (Widescreen) ด้วยกล้อง MGM Camera 65 ซึ่งเป็นกล้องชนิดพิเศษของ MGM ที่ใช้ฟิล์ม ๖๕ มม. อีสต์แมนคัลเลอร์ และเลนส์ ๗๐ มม. อนามอร์ฟิกที่พัฒนาโดยบริษัท Mitchell Camera เพื่อถ่ายทอดความมหัศจรรย์และอลังการของงานสร้าง โดยเฉพาะฉากเอกของหนัง คือ การแข่งรถม้า (The Chariot Race) อันทรงพลังและตระการตา กลายเป็นที่จดจำตราบนานปัจจุบัน

เมื่อข่าวคราวอันเลื่องลือของ *Ben-Hur* โดยเฉพาะการประกาศศักดาว่ารางวัลออสการ์มาได้ถึง ๑๑ รางวัลนั้นแพร่กระจายออกไป ผู้ชมทั่วโลกต่างเฝ้ารอที่จะได้ชมภาพยนตร์ฟอร์มยักษ์เรื่องนี้ ในเมืองไทย เมื่อโรงภาพยนตร์เฉลิมเขตต์ได้รับสิทธิ์ในการจัดฉาย ผู้บริหารโรงได้จัดพิธีเซ็นสัญญาฉบับ MGM ต่อหน้านักข่าวอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยในสัญญามีเงื่อนไขที่น่าสนใจ เช่น จะต้องทำการฉายเพียงวันละ ๒ รอบเท่านั้น (ยกเว้นวันหยุดราชการเพิ่มรอบเช้า ๑ รอบ) ต้องเก็บฟิล์มไว้ในตู้นิรภัย และเมื่อต้องนำมาฉายทั้งฝ่าย MGM และเฉลิมเขตต์จะต้องมาเปิดตู้พร้อมกัน งดใช้บัตรอนุญาตทุกชนิดในการเข้าชม งดจำหน่ายบัตรเก้าอี้เสริม และงดการฉายกระจุกสไลด์โฆษณาทุกประเภท ทั้งก่อนและหลังฉายภาพยนตร์ ยกเว้นพระบรมฉายาลักษณ์ของพระเจ้าอยู่หัว เพื่อประกอบเพลงสรรเสริญพระบารมี นอกจากนี้ ในเวลาต่อมา *Ben-Hur* ยังได้กลับมาจัดฉายที่โรงภาพยนตร์อินทราของเครือเอเพ็กซ์ ซึ่งนำภาพยนตร์ ๗๐ มม. เรื่องยิ่งใหญ่ของโลกมาฉายอีกครั้งให้คนไทยได้รับชม

ปัจจุบัน แม้จะสามารถหา *Ben-Hur* ได้อย่างหลากหลายช่องทาง แต่ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า สถานที่ที่จะพิสูจน์ตำนานความยิ่งใหญ่ได้อย่างแท้จริง คือโรงภาพยนตร์แบบสแตนด์โลนอันใหญ่โต โอ้อา และศักดิ์สิทธิ์ อย่างเช่น โรงภาพยนตร์สกาลา ที่หอภาพยนตร์นำมาจัดฉายในครั้งนี้

โปรแกรมฉายภาพยนตร์ กิ่ง! หนึ่งโลก

Apocalypse Now

วันอาทิตย์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เปิดจำหน่ายบัตรตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๑

Ben-Hur

วันอาทิตย์ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

เปิดจำหน่ายบัตรตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เวลา ๑๒.๐๐ น. ณ โรงภาพยนตร์สกาลา

บัตรราคา ๑๐๐ บาททุกที่นั่ง

เทศกาลภาพยนตร์เงียบ ประเทศไทย ครั้งที่ ๕

The 5th Silent Film Festival in Thailand

ในวันที่ ๒๔-๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จะจัดเทศกาลภาพยนตร์เงียบ ประเทศไทย ครั้งที่ ๕ ณ โรงภาพยนตร์สกาลาและลิโด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชมภาพยนตร์ได้รู้จักภาพยนตร์เงียบเรื่องสำคัญในอดีต และธรรมเนียมการเล่นดนตรีประกอบภาพยนตร์เงียบ จากนักดนตรีประกอบภาพยนตร์เงียบมืออาชีพที่มีชื่อเสียงและเคยแสดงมาแล้วทั่วโลก

จดหมายข่าวฉบับนี้ จะขอแนะนำนักดนตรีประจำเทศกาลปีนี้ และภาพยนตร์เรื่องเด่นที่ผู้ชมไม่ควรพลาด

ภาพยนตร์

The Passion of Joan of Arc

ภาพยนตร์เงียบฝรั่งเศสที่ออกฉายในปี ค.ศ. ๑๙๒๘ เล่าเรื่องราวของ Joan of Arc วีรสตรีในประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศสผู้นำทัพฝรั่งเศสขับไล่กองทัพอังกฤษ โดยเน้นในช่วงเวลาที่เธอถูกจับกุมตัว และถูกตัดสินประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็น

ผลงานการกำกับของผู้กำกับชาวเดนมาร์กชื่อดัง Carl Theodor Dreyer เรื่องนี้ นับเป็นเพชรเม็ดเอกแห่งหนังเงียบอย่างแท้จริง แม้รายได้หนังจากการออกฉายจะล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง แต่หนังกลับได้รับคำชมอย่างท่วมท้นจากนักวิจารณ์ด้วยเทคนิคการถ่ายภาพที่โดดเด่นและสอดประสานกลมกลืนกับเนื้อเรื่อง ปัจจุบัน *The Passion of Joan of Arc* มักได้รับการกล่าวถึงในฐานะภาพยนตร์เงียบที่ดีที่สุดแห่งยุค และผู้กำกับชื่อดังหลายคนต่างยอมรับว่าผลงานชิ้นครูเรื่องนี้ มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานของพวกเขา

เทศกาลฯ เลือก *The Passion of Joan of Arc* มาเป็นภาพยนตร์เปิดเทศกาล เพราะเชื่อว่าภาพของหนังเรื่องนี้ จะยิ่งทรงพลังมากขึ้นเมื่อปรากฏอยู่บนจอใหญ่ของโรงภาพยนตร์สกาลา ซึ่งเป็นโรงเปิดเทศกาล

The Grey Automobile

ภาพยนตร์เงียบจากประเทศเม็กซิโกที่ออกฉายในปี ค.ศ. ๑๙๑๙ ในรูปแบบของภาพยนตร์ซีเรียล (Serial) หรือ ภาพยนตร์ที่ออกฉายเป็นตอน ๆ เล่าเรื่องราวของของตำรวจฝ่ายสืบสวนที่พยายามตามไล่จับเหล่าอาชญากร ซึ่งได้ต้นแบบมาจากแก๊งอาชญากรจริง ๆ ที่ออกอาละวาดสร้างความหวาดกลัวในกรุงเม็กซิโกซิตี้ เมืองหลวงของประเทศเม็กซิโกในช่วงปี ๑๙๑๕ โดยผู้สร้างได้ให้ตำรวจผู้ทำคดีตัวจริงมารับบทตำรวจ ซึ่งเป็นนักแสดงนำของเรื่อง รวมทั้งสมาชิกแก๊งอาชญากรตัวจริง ก็ยังมาปรากฏตัวสั้น ๆ ในภาพยนตร์เรื่องนี้อีกด้วย

เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉายเป็นตอน ๆ ทำให้หลังจากนั้นได้มีการตัดต่อให้เหลือเพียงความยาวเทียบเท่ากับภาพยนตร์เรื่องยาวหนึ่งเรื่อง แต่สำหรับฉบับที่จะนำมาฉายในเทศกาลปีนี้ จะเป็นฉบับสมบูรณ์ ความยาวเกือบสี่ชั่วโมง ซึ่งทางภาพยนตร์สถานแห่งชาติเม็กซิโก (Cineteca Nacional Mexico) ได้อนุรักษ์ไว้และบูรณะออกมาอย่างสวยงาม

The Devious Path

ภาพยนตร์ชีวิตครอบครัวจากประเทศเยอรมนี ผลงานของผู้กำกับ Georg Wilhelm Pabst (G.W. Pabst) เล่าเรื่องราวของทนายหนุ่มผู้มั่งคั่งที่มีแต่สนใจงานตัวเอง จนไม่มีเวลาให้กับภรรยา และนั่นทำให้ภรรยาของเขาหันไปมีชู้รัก ก่อนที่เรื่องราวชีวิตแต่งงานของทั้งคู่จะจบลงที่ศาลครอบครัวเมื่อฝ่ายชายยื่นฟ้องหย่า

จุดเด่นสำคัญในภาพยนตร์ของ G.W. Pabst คือการสร้างตัวละครผู้หญิงที่โดดเด่น ทั้งแง่บุคลิกภายนอกที่ Brigitte Helm นักแสดงหญิงชาวเยอรมันถูกนำเสนอออกมาในลักษณะของผู้หญิงที่ทันสมัย ด้วยทรงผมและกิริยาท่าทาง กับในแง่บทบาทของตัวละคร ที่ต้องมารับบทของหญิงสาวที่ตกสภาพแบบ “นกในกรงทอง” การพยายามจะปลดปล่อยภาระการเป็นภรรยาที่ไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ ทำให้ตัวละครหญิงตัวนี้โดดเด่นอย่างมาก

Foolish Wives

ผลงานภาพยนตร์เงียบ ปี ค.ศ. ๑๙๒๒ ของ Erich von Stroheim ผู้กำกับซึ่งขึ้นชื่อเรื่องความสมบูรณ์แบบ *Foolish Wives* เป็นภาพยนตร์เรื่องแรกที่ใช้ทุนสร้างมากกว่าหนึ่งล้านเหรียญ ทุนสร้างมหาศาลที่บานปลายนี้เกิดจากการออกนอกโรงถ่าย เพื่อไปถ่ายทำที่เมืองมอนติคาร์โลจริง ๆ เนื่องจากผู้กำกับต้องการความสมจริง แต่แล้วฉากที่จัดไว้สำหรับถ่ายทำก็ถูกทำลายด้วยพายุ รวมทั้งหนึ่งในนักแสดงที่รับบทสำคัญก็เสียชีวิตระหว่างถ่ายทำ ทำให้ทีมงานต้องหานักแสดงคนอื่นมาเล่นแทน และตารางการถ่ายทำต้องขยายออกไปนานถึง ๑๑ เดือน

ภาพยนตร์เรื่องนี้เล่าเรื่องราวของชายหนุ่มที่คิดไม่ซื่อ หวังจะปกปิดก่อกบฏพินิจจากบรรดาเหล่าเศรษฐินีที่มรดกหลุมเสน่ห์ของเขา ก่อนที่เสน่ห์ของเขาจะกลายเป็นสิ่งที่ล่อคราบตัวเขาและเปิดเผยธาตุแท้ให้สาธารณชนได้รับรู้ในเวลาต่อมา

ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ เมื่อตัวน ยาวะประภาษ บรรณาธิการวารสารภาพยนตร์สยาม วารสารภาพยนตร์เล่มแรกของไทย ได้รับชม *Foolish Wives* กับหนังเงียบอีกเรื่องชื่อ *Human Heart* ที่โรงหนังพัฒนาการ เขาได้เขียนถึงภาพยนตร์สองเรื่องนี้ว่า “ความสำเร็จแห่งการทำภาพสองเรื่องนี้ เป็นความสำเร็จอย่างยาวนานใหญ่ เสมอด้วยโชยที่พระพุทเจ้าของเราได้มีแก่หม่อมราชวงศ์”

Sherlock Jr.

ผลงานภาพยนตร์เงียบเรื่องสำคัญของ Buster Keaton นักแสดงตลกผู้ยิ่งใหญ่แห่งฮอลลีวูด เจ้าของฉายา “ไอ้หน้าตาย” เล่าเรื่องราวของพนักงานฉายหนังที่มีความฝันอยากเป็นนักสืบ และได้ “ฝัน” จริง ๆ จนหลุดเข้าไปในโลกของภาพยนตร์ที่เขาฉาย

Sherlock Jr. ได้รับการจัดอันดับอยู่ในรายชื่อภาพยนตร์ยอดเยี่ยมตลอดกาล ๑๐๐ เรื่อง ของนิตยสาร Times และมักได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในภาพยนตร์ที่ดีที่สุดของ Buster Keaton อยู่เสมอ ทั้งในแง่การสร้างสถานการณ์ จังหวะการแสดงอันน่าทึ่ง และเทคนิคด้านภาพยนตร์ เช่น การใช้ภาพซ้อนในฉากความฝัน ในปี ค.ศ. ๑๙๒๔ ที่ภาพยนตร์ออกฉาย เป็นยุคเริ่มต้นของศิลปะแนวเหนือจริง หรือ เซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) การเล่าเรื่องแบบซ้อนที่บรรเทาความจริงจังกับความฝัน ทำให้หนังเรื่องนี้มักถูกพูดถึงในฐานะตัวอย่างชิ้นแรก ๆ ของภาพยนตร์อเมริกันที่มีส่วนผสมของเซอร์เรียลลิสม์ แม้เขาจะให้สัมภาษณ์ในเวลาต่อมาว่าจะไม่ได้ตั้งใจให้เป็นอย่างนั้นก็ตาม

นอกจากนี้ *Sherlock Jr.* ยังเป็นภาพยนตร์เรื่องแรก ๆ ที่เล่าถึง “ความเป็นหนัง” และทำให้เห็นถึงอิทธิพลต่อผู้คน ของโรงหนังและหนังที่ฉายบนจอ รวมทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้ Woody Allen สร้างภาพยนตร์เรื่อง *The Purple Rose of Cairo* ในเวลาต่อมา

Sherlock Jr. จะจัดฉายเป็นภาพยนตร์ปิดเทศกาล ในรอบปิดโรงภาพยนตร์ลิโด ซึ่งจะหยุดทำการฉายภาพยนตร์ในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

นี่เป็นเพียงภาพยนตร์บางส่วนที่จะฉายในเทศกาลฯ ครั้งนี้ ท่านยังสามารถติดตามข้อมูลภาพยนตร์เรื่องอื่น ๆ รวมทั้งตารางฉายภาพยนตร์ได้ที่ www.facebook.com/silentfilmthailand หรือ www.fapot.org สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๐๒ ๔๘๒ ๒๐๑๔ หรือ filmarchive.thailand@gmail.com ■

นักเปียโน

Maud Nelissen

หากท่านติดตามเทศกาลภาพยนตร์เงียบตั้งแต่ครั้งที่ ๑ ก็คงจะจำนักเปียโนหญิงท่านนี้ได้ เธอเคยสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ชมเทศกาลฯ มาแล้ว และในคราวนี้เธอจะกลับมาอีกครั้ง พร้อมเสียงดนตรีที่เธอเตรียมมาอย่างดี

Maud เป็นนักเปียโนจากประเทศเนเธอร์แลนด์ เธอเรียนเปียโนจาก Herman Uhlhorn นักเปียโนชาวดัตช์ผู้มีชื่อเสียงอย่างมาก และเป็นที่ยอมรับไปทั่วยุโรป เธอจบการศึกษาระดับเกียรตินิยม และด้วยใจรักในการเล่นดนตรีประกอบภาพยนตร์เงียบสุด ๆ Maud จึงเริ่มเข้าสู่วงการนี้ ก่อนจะค่อย ๆ มีชื่อเสียง จนได้ไปแสดงมาแล้วแทบทุกมุมโลก นอกจากเล่นเปียโนสดแล้ว เธอยังบันทึกเสียงเปียโนประกอบภาพยนตร์เงียบเพื่อจำหน่าย และประพันธ์ดนตรีสำหรับวงออร์เคสตราเพื่อแสดงประกอบภาพยนตร์เงียบอีกด้วย

Richard Siedhoff

นักเปียโนจากประเทศเยอรมนีผู้นี้ กำลังเป็นดาวรุ่งในวงการดนตรีประกอบภาพยนตร์เงียบในปัจจุบัน ด้วยวัยเพียง ๓๐ ปี เขาได้บรรเลงเปียโนประกอบภาพยนตร์เงียบมาแล้วกว่า ๒๐๐ เรื่อง Richard เริ่มซึมซับความสามารถทางด้านดนตรีจากบิดาซึ่งเป็นนักดนตรี และเริ่มเรียนเปียโนครั้งแรกเมื่อตอนเขาอายุ ๗ ปี เขาสนใจในการเล่นเปียโนแบบคันตังตั้งแต่วัยรุ่น พร้อม ๆ กับความสนใจในภาพยนตร์เงียบ และนั่นทำให้ Richard ได้มีโอกาสแสดงเปียโนประกอบภาพยนตร์เงียบตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี

ปัจจุบัน Richard ยังประพันธ์ดนตรีประกอบภาพยนตร์เงียบ ภาพยนตร์ร่วมสมัย ละครเวที และการแสดงคาบาเรต์โชว์ต่าง ๆ

เมืองมายา

หนังสือเล่มหนึ่งจากกรูเซดไชยภาพยนตร์

วิมลสิน มีศิริ

๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ร่างกายและลมหายใจของ “เชิด ทรงศรี” ดับสิ้น แต่ผลงานภาพยนตร์ของ “เชิด ทรงศรี” ยังคงอยู่สืบไป ส่วนสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำงานสร้างภาพยนตร์ ทางครอบครัวของคุณเชิดมอบให้หอภาพยนตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือหลากหลายเนื้อหา และจำนวนมาราวสามพันชื่อเรื่อง ซึ่งหอภาพยนตร์ได้ชำระคัดแยกหนังสือด้านภาพยนตร์มาทำข้อมูลบรรณานุกรมอย่างละเอียดลงในระบบสืบค้นออนไลน์ จัดทำตัวเล่มโดยหอปกและติดสติ๊กเกอร์หมวดหมู่ เพื่อให้บริการประชาชนที่ห้องสมุดและสื่อกับสถาน เชิด ทรงศรี คอลัมน์ห้องสมุดฯ ฉบับนี้ ขวนผู้อ่านรำลึกถึงการจากไป ๑๒ ปี ของ “เชิด ทรงศรี” ด้วยการเลือกหนังสือ “เมืองมายา” เขียนโดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งเป็นหนังสือเล่มหนึ่งจากกรูเซดไชยภาพยนตร์ มาแนะนำให้ผู้อ่านได้รู้จัก อีกทั้งคุณเชิดมีความเคารพนับถือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ตั้งแต่คุณเชิดทำงานในวงการหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และมีอาชีพเป็นนักเขียน บรรณาธิการนิตยสารภาพยนตร์และโทรทัศน์ ร่วมคณะบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์หลักเมืองรายวันยุคใหม่ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๐๙ คุณเชิดเข้าสู่วงการภาพยนตร์ เริ่มต้นด้วยการสร้างและกำกับภาพยนตร์ “โนราห์” เป็นเรื่องแรกในชีวิตด้วยทุนทรัพย์ส่วนตัว ซึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์กรุณาตั้งชื่อสำนักงานให้ว่า “เชิดไชยภาพยนตร์”

หนังสือ “เมืองมายา” ตัวเล่มที่ได้รับจากกรูเซดไชยภาพยนตร์ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ก้าวหน้า เป็นฉบับปกแข็งตีพิมพ์ครั้งที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ จำนวน ๕๓๙ หน้า เรื่องราวของสังคมฮอลลีวูดในหนังสือเมืองมายามีที่มาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ George Englund ผู้อ่านรายการสร้างและผู้กำกับภาพยนตร์ *The Ugly American* ได้เชิญ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ไปฮอลลีวูด เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางด้านวัฒนธรรมเป็นเวลาประมาณ ๔ เดือน และท่านได้ร่วมแสดงหนังเรื่องนี้รับบทเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศสารซันท์ ซึ่งเป็นประเทศสมมุติในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ระลึกเสมอว่าแท้จริงแล้วตัวท่านนั้นเป็นคนเขียนหนังสือ และด้วยหัวใจของคนเขียนหนังสือ ท่านจึงมีความตั้งใจว่าต้องนำสิ่งที่ได้เห็นด้วยตา สิ่งที่ได้ยินกับหูตนเองจากฮอลลีวูดมาเขียนหนังสือให้คนไทยได้อ่านกัน จากเนื้อหาทั้ง ๑๓ บท คอลัมน์ห้องสมุดฯ สามารถจัดกลุ่มสรุปเนื้อหาออกเป็น ๔ ประเด็น

กระบวนการผลิตภาพยนตร์ ★ ★ ★ ★ ★

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้เล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตภาพยนตร์จำนวน ๔ บท คือ “เรื่องหนัง” “วิธีเขียนบทหนังฮอลลีวูด” “โรงถ่ายและฉาก” “ใครจะสร้างภาพยนตร์โปรดดูทางนี้” ยกตัวอย่างเนื้อหาจากบท “เรื่องหนัง” เทียบได้กับขั้นตอนเตรียมงานก่อนการผลิตภาพยนตร์ เช่น การหา “เรื่อง” มาทำหนังเป็นธุรกิจที่ใหญ่โตอย่างหนึ่งของฮอลลีวูด ปีหนึ่ง ๆ ฮอลลีวูดใช้เงินประมาณ ๕ ล้านดอลลาร์ หรือ ๑๐๐ ล้านบาท (ค่าเงินเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๓) ซึ่งแหล่งที่มาของ “เรื่อง” คือ หนังสือเล่ม โดยเฉพาะยุคนั้นการสร้างหนังมาจากหนังสือเล่มประเภทนิยายร้อยละ ๘๕ เพราะนวนิยายที่พิมพ์เป็นเล่มสามารถทำเป็นบทสำหรับการ

ถ่ายทำได้สะดวก แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น หากนิยายเรื่องใดมีคนอ่านมาก และบริษัทผู้สร้างภาพยนตร์สามารถซื้อลิขสิทธิ์นิยายขายดีมาทำหนังก็เป็นการประกันได้เบื้องต้นว่าจะมีคนมาดูหนังเรื่องนั้นมาก อีกทั้งถ้าดาราดังคนใดชอบหรือสนใจหนังสือเล่มนั้น ทางบริษัทผู้สร้างภาพยนตร์ก็จะได้ตัวดารานักแสดงที่เด่น ๆ มาแสดงเพื่อเรียกคนดูได้ กรณีนิยายเรื่อง *The Ugly American* แต่งโดย William J. Lederer และ Eugene Burdick เขียนขึ้นเพื่อโจมตีนโยบายและการปฏิบัติของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในประเทศอื่น แม้ว่านิยายเล่มนี้อ่านแล้วโครงเรื่องไม่ปะติดปะต่อ แต่นิยาย *The Ugly American* เป็นหนังสือขายดีระดับ Best Seller ซึ่ง George Englund นำมาดัดแปลงสร้างเป็นภาพยนตร์ในชื่อเรื่องเดียวกัน *The Ugly American* ถ่ายทำที่โรงถ่ายภาพยนตร์ของ Universal และยกกองมาถ่ายทำในประเทศไทยด้วย ส่วนการแข่งขันและวิธีการซื้อขายลิขสิทธิ์นิยายบริษัทภาพยนตร์ใหญ่ ๆ ในฮอลลีวูดมีการตั้งสำนักงาน “หาเรื่อง” โดยมีบรรณาธิการเป็นหัวหน้างาน ทีมผู้ช่วยบรรณาธิการ และทีมผู้วิเคราะห์ (Analyst) ซึ่งบรรณาธิการทำหน้าที่สอดส่องว่ามีหนังสืออะไรพิมพ์จำหน่ายบ้าง สำนักพิมพ์ไหนเตรียมการจะพิมพ์ การติดต่อผูกมิตรกับเจ้าของหรือผู้จัดการสำนักพิมพ์ และติดต่อนายหน้าตัวแทนเกี่ยวข้องกับวงการหนังสือ พูดคุยกับนักประพันธ์ต่าง ๆ อ่านหนังสือนิยายประมาณสามถึงห้าเล่มในหนังสือสัปดาห์ และอ่านเรื่องย่อของนิยายที่ผู้วิเคราะห์ย่อมาแล้วประมาณ ๕๐-๖๐ เรื่องต่อสัปดาห์ ต้องวิเคราะห์ว่าจะหานักแสดงให้เหมาะสมหรือไม่ วิเคราะห์การใช้ทุนสำหรับการสร้างภาพยนตร์ ซึ่งสำนักงานหาเรื่องของแต่ละบริษัทอาจติดต่อกับเจ้าของเรื่องไว้ในแต่ละปี ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ ถึง ๑๒,๐๐๐ เรื่อง เป็นทั้งนิยายที่พิมพ์จำหน่ายแล้ว และนิยายที่นักประพันธ์เปิดเผยว่าเริ่มเขียนนิยายเรื่องใหม่ ซึ่งแม้ว่าเป็นนิยายที่ยังเขียนไม่เสร็จ แต่บรรณาธิการก็จะส่งจดหมายหรือโทรเลขไปถึงนักประพันธ์ผู้นั้นเพื่อไต่ถามถึงสิทธิการทำภาพยนตร์ วิธีการนี้เรียกว่า Registering protective interest (การคุ้มครองผลประโยชน์) หากสำนักงานหาเรื่องแห่งใด อ่านนิยายเรื่องนั้น ๆ จบก่อนและตัดสินใจได้ก่อน เรื่องบางเรื่องอาจตกลงซื้อขายกันได้ภายในเวลาสองวัน

บุคคลและหน้าที่ต่าง ๆ ในวงการภาพยนตร์ฮอลลีวูด ★

การนำเสนอเนื้อหาของบท “ผู้อ่านรายการสร้างภาพยนตร์” “ผู้กำกับหนัง” “ตัวแสดง” “ดารานักแสดง” “พระเอกหนัง” “ดาราตลก” ม.ร.ว.คึกฤทธิ์นำเสนอเนื้อหาในส่วนนี้ด้วยวิธีการเขียนลักษณะชีวประวัติบุคคล ท่านจะเล่าเรื่องราวของบุคคลนั้น ๆ ตั้งแต่ประวัติครอบครัวที่เกิดขึ้นมา เส้นทางเข้าสู่วงการภาพยนตร์ พฤติกรรมการทำงานในวงการภาพยนตร์ ผลงานที่โดดเด่น บุคลิกลักษณะนิสัยส่วนตัว การใช้ชีวิตประจำวัน การแต่งงาน สามี ภรรยา และลูก จนกระทั่งบั้นปลายชีวิตของบุคคลนั้น ๆ เช่น Mack Sennett, D.W. Griffith, Marilyn Monroe, Marlon Brando, Charlie Chaplin เป็นต้น ส่วนในบท “หน้าที่เปิดเตลิด” ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เน้นการอธิบายถึงหน้าที่ในการทำงานของตำแหน่งต่าง ๆ ในวงการภาพยนตร์ฮอลลีวูด เช่น หน้าที่ของคณะกรรมการเซ็นเซอร์

แห่ง “สำนักงานจอห์นสตัน” (Johnston Office) สำนักงานนี้เป็นสำนักงานซึ่งผู้สร้างภาพยนตร์ต่าง ๆ ในฮอลลีวูดได้ร่วมมือกันตั้งขึ้นเพื่อควบคุมการทำงานด้วยกันเองในฮอลลีวูด และมีข้อตกลงกันว่าผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องส่งบทภาพยนตร์ทุกเรื่องที่กำลังจะสร้างนั้นมาให้สำนักงานนี้ตรวจสอบก่อน สำนักงานนี้มีหน้าที่ตรวจสอบแก้ไขบทภาพยนตร์ และถ้าหากพบว่าบทภาพยนตร์นั้นมีตอนใดที่สำนักงานจอห์นสตันเห็นว่าจะทำให้เสื่อมเสียศีลธรรม ทำให้เกิดผลร้ายทางการเมือง ก่อให้เกิดความไม่สงบตลอดจนเหตุอื่น ๆ อันไม่เหมาะสม สำนักงานจอห์นสตันจะต้องตัดบทนั้นออก แต่ระหว่างที่ตรวจสอบบทภาพยนตร์นั้น สำนักงานนี้ก็จะต้องติดต่อกับผู้สร้างหนังเพื่อถามความเห็นหรือเปิดโอกาสให้ชี้แจงเกี่ยวกับบทบางตอน ซึ่งสำนักงานอาจยังสงสัยข้องใจ และเมื่อตรวจสอบแล้วหากมีสิ่งใดที่จะต้องแก้ไขตัดทอน สำนักงานก็จะส่งการแก้ไขตัดทอนนั้นมายังผู้สร้างภาพยนตร์ในรูปแบบ “ข้อเสนอ” เท่านั้น มิได้มีอำนาจอย่างใดในทางกฎหมายที่จะไปตัดทอนแก้ไขบทภาพยนตร์ได้ เพราะสำนักงานนี้เกิดขึ้นได้จากการตกลงกันเองระหว่างผู้สร้างภาพยนตร์ว่าจะเชื่อฟัง “สำนักงานจอห์นสตัน” แต่หากผู้สร้างภาพยนตร์คนใดไม่แก้ไข ผู้สร้างภาพยนตร์ก็สามารถสร้างไปตามบทภาพยนตร์เดิมของตนได้ เพราะสุดท้ายแล้วหนังที่สร้างจากฮอลลีวูดจะนำไปฉายในรัฐอื่น ๆ หรือประเทศใด ๆ ก็ต้องผ่านการตรวจเซ็นเซอร์ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา และเจ้าหน้าที่เซ็นเซอร์ของประเทศต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การวิจารณ์หนัง ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

บทนี้อยู่ในส่วนท้ายของเล่ม ซึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์นำเสนออิทธิพลของการวิจารณ์หนังออกเป็นสองด้าน มุมมองแรก “การวิจารณ์หนังบนหน้าหนังสือพิมพ์ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกชมภาพยนตร์ของคนดู และไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหนังเรื่องนั้น ๆ” ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เล่าว่า ความเที่ยงตรงของนักวิจารณ์ภาพยนตร์ในอเมริกาและยุโรปเรียกได้ว่าอยู่ในระดับที่มั่นคงไม่มีใครซื้อได้ อีกทั้งผู้สร้างภาพยนตร์มีแนวคิดว่า แม้ภาพยนตร์ที่ตนสร้างนั้นจะถูกวิจารณ์ตำหนิมากเพียงใดก็ยังดีกว่าไม่ได้รับการกล่าวถึงหรือไม่ได้รับคำวิจารณ์ใด ๆ ถึงจะถูกตำหนิแต่อย่างน้อยก็ยังได้ลงคำวิจารณ์บนหน้าหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้นยังมีข้อมูลอ้างอิงที่กล่าวไว้ในบทนี้ว่าเจ้าของโรงถ่ายภาพยนตร์ในกรุงนิวยอร์กได้สำรวจตัวเลขเพื่อนำสถิติเกี่ยวกับผลของการวิจารณ์ ปรากฏว่าร้อยละ ๙๗ ผู้ชมจะเลือกไปดูหนังเรื่องใดก็ได้แล้วแต่ใจของผู้ชมไม่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์แต่อย่างใด นอกจากนั้น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้คัดเลือกบทวิจารณ์หนัง *The Ugly American* (ค.ศ. ๑๙๖๓) จากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศหัวต่าง ๆ ที่ท่านได้เก็บไว้ และคัดเลือกจำนวน ๔ บทวิจารณ์ เพื่อแปลเป็นภาษาไทยไว้ในบทนี้ด้วย ส่วนมุมมองที่สอง “การวิจารณ์และการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์จาก Academy of Motion Picture มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ

ของหนังแต่ละเรื่อง” ภารกิจของสถาบันแห่งนี้ จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวิทยาศาสตร์ในการสร้างภาพยนตร์ ฮอลลีวูด ส่งเสริมการภาพยนตร์ในทุกทาง ทำหน้าที่ตัดสินการสร้างภาพยนตร์ มีห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าในด้านภาพยนตร์ แต่กิจกรรมของสถาบันนี้ที่ได้รับความสนใจจากมหาชนทั่วสหรัฐอเมริกามากที่สุด คือ “การตัดสินการสร้างภาพยนตร์หรือรางวัลออสการ์” ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๒๗

การกระทำเช่นนี้อาจเรียกได้ว่า ฮอลลีวูดวิจารณ์หนังของตนเองและตัดสินว่าหนังเรื่องใดดีไม่ดี อีกทั้งมีการถ่ายทอดสดการประกาศรางวัลออสการ์ทางโทรทัศน์ทั่วสหรัฐอเมริกา มีคนดูจำนวนหลายสิบล้าน (ค.ศ. ๑๙๖๓) ผลแห่งการตัดสินอาจกระทบกระเทือนไปถึงการดูหนังหากหนังเรื่องใดได้รับออสการ์มาก ผู้ชมย่อมมีความสนใจติดตามดูหนังเรื่องนั้นมากกว่าหนังที่ไม่ได้รับรางวัลออสการ์

เมืองมายา ★ ★ ★ ★

บทสุดท้ายของเล่ม ม.ร.ว.คึกฤทธิ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมฮอลลีวูดเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๓ เช่น การเล่าถึงลักษณะบ้านเรือนของฮอลลีวูดที่มีความเปลี่ยนแปลงไปมากตามปัจจัยของค่าเงินและภาษีในอเมริกา ซึ่งประมาณช่วง ค.ศ. ๑๙๔๓ ดาราภาพยนตร์และคนสำคัญในฮอลลีวูดแข่งขันกันไปปลูกบ้านอันหรูหราอยู่ที่ย่าน Beverly Hills แต่ใน ค.ศ. ๑๙๖๓ พวกเขาเปลี่ยนมาอยู่บ้านเล็ก ๆ พอเหมาะ

สมกับตน บ้านของดาราภาพยนตร์และผู้มีอำนาจวาสนาในฮอลลีวูดที่ใหญ่โตราวปราสาทราชวังนั้นอาจจะยังมีเหลือบ้าง แต่เปลี่ยนไปเป็นโรงแรม โรงเรียน โรงพยาบาล สำหรับด้านอุปนิสัยและการพูดคุยของคนฮอลลีวูดในงานเลี้ยงที่มีผู้คนมาชุมนุมกันจำนวนมากนั้น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์แสดงทัศนะว่า การพูดจาของคนฮอลลีวูดเต็มไปด้วยความสนุกสนานยิ่งกว่าที่อื่น ๆ แต่เรื่องที่คุยกันนั้นดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่อวดตัวเองเป็นพื้นฐาน คนฮอลลีวูดต้องการแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าพวกเขาสวยงามมากฉลาดมาก ใครที่เป็นคนนอกแล้วหลุดเข้าไปอยู่ในสังคมฮอลลีวูดจะรู้สึกเหมือนว่าตนเองนั้นนั่งอยู่คนเดียวกลางทะเลทราย ขาดการติดต่อกับทุกคนในโลกนี้ เพราะคนฮอลลีวูดยึดถือในตนเองมากเกินไป นอกจากเรื่องของตัวเองและเรื่องภาพยนตร์แล้วคนฮอลลีวูดไม่สนใจในเรื่องอื่นใดในโลก พวกเขาจะสนใจคนภายนอกก็ต่อเมื่อคนภายนอกนั้นสนใจฮอลลีวูด อีกทั้งคนฮอลลีวูดรักคนคุยสนุก รักคนที่มีปฏิภาณแหลมคม รักคนสวย ใครที่มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในสามนี้หรือมีคุณสมบัติสามอย่างนี้แล้ว เมื่อไปถึงฮอลลีวูดก็จะเป็น “คนนอก” ได้ไม่นาน เพราะคนฮอลลีวูดจะรวบรัดโอบอุ้ม “คนนอก” ให้เป็น “คนใน” ฮอลลีวูดด้วยกันอีกคนหนึ่ง ★

บรรยายภาพ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (กลาง) George Englund ผู้อำนวยการสร้างและผู้กำกับการแสดง *The Ugly American* (ซ้าย) Marlon Brando นักแสดงนำ *The Ugly American* (ขวา) เมื่อครั้งเดินทางมาเยือนกรุงเทพฯ เพื่อร่วมงานฉายภาพยนตร์ *The Ugly American* รอบปฐมทัศน์ของโลก

ช่างถ่ายภาพยนตร์จงอางศึก

สิบเอกทวี วุฒิชัยนันท์

มานัสศักดิ์ ดอกไม้

ประมาณต้นปี ๒๕๕๖ หน่วยกู้หับได้รับการติดต่อจาก พันโท นิวัฒน์ วุฒิชัยนันท์ว่าจะบริจาคฟิล์มภาพยนตร์ ๑๖ มม. จำนวน ๘ ม้วน ให้หอภาพยนตร์ หน่วยกู้หับ จึงได้นำมอบรับฟิล์มภาพยนตร์ชุดดังกล่าว ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ปี ๒๕๕๖ ที่รามอินทรา กรุงเทพมหานคร

เมื่อไปถึงพันโทนิวัฒน์ได้เล่าข้อมูลเบื้องต้นว่า ฟิล์มภาพยนตร์ทั้งหมดถ่ายโดย พันเอก ทวี วุฒิชัยนันท์ ผู้เป็นบิดา และ พันเอก สมจริง สิงหนาม สังกัด กองการภาพ กรมการทหารสื่อสาร เนื้อหาเป็นเรื่องเหตุการณ์การรบในสงครามต่าง ๆ ของทหารไทย เช่น สงครามเวียดนาม รุ่งจางศึก และเสียดู ยุทธการผาเมืองเผด็จศึกการปฏิบัติการทางทหาร ต่อ ผกค. ภาคเหนือ และพื้นที่เขาค้อฯ เมื่อตรวจสอบภาพฟิล์มภาพยนตร์เบื้องต้นก็พบว่า ฟิล์มภาพยนตร์อยู่ในกล่องพลาสติกและกล่องเหล็ก เนื้อฟิล์มมีรอยขีดข่วนน้อย และยังไม่มิกลินเหมือนเบรียวน้ำส้มสายชู โดยรวมสภาพยังใช้งานได้ สามารถแปลงสัญญาณได้

และเมื่อฟิล์มภาพยนตร์ชุดนี้ได้รับการอนุรักษ์แปลงสัญญาณเสร็จ เป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น หน่วยกู้หับได้มีโอกาสชมภาพยนตร์ขาวสงครามของทหารไทย จึงเกิดความสนใจ ว่าบรรยายภาคในการทำงาน เป็นอย่างไร เพราะผู้ถ่ายภาพยนตร์ต้องไปร่วมอยู่ในเหตุการณ์สงครามจริง จึงขออนุญาตสัมภาษณ์พันโทนิวัฒน์ เพื่อขอข้อมูลประวัติ พันเอก ทวี วุฒิชัยนันท์ เพิ่มเติม ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

พันเอก ทวี วุฒิชัยนันท์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๔๗๐ ที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นบุตรของนายภักดี และนางเชื้อ วุฒิชัยนันท์ มีพี่น้อง ๖ คน พันเอกทวี เป็นคนที่ ๒ อาชีพดั้งเดิมของครอบครัวท่าน คือ รับจ้างทั่วไป เช่น เผล่านแล้วลองเรือจากสุพรรณบุรีมาขายที่กรุงเทพฯ ส่วนทางครอบครัวแม่เชื้อ ประกอบอาชีพทำขนมไทย

เริ่มต้นการศึกษาครั้งแรกที่ชั้นประถมฯ จังหวัดสุพรรณบุรี และเมื่อขึ้นชั้นระดับมัธยมศึกษาเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทางบ้านจึงอพยพมาที่จังหวัดกาญจนบุรี จนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ระหว่างนั้นมีญาติผู้ใหญ่อยู่กรมสรรพาวุธทหารบก แถวบางกระบือ ได้นำมาให้มาสอบเข้าช่างเขียนแบบ กรมสรรพาวุธทหารบก ในระหว่างเรียนนั้น ก็ได้ใช้เวลาว่างไปเรียนวาดรูปกับช่างวาดชาวจีน ที่ทำน้ำเขียนไข่ไก่ ทำให้หนุ่มน้อยทวีมีความรู้เรื่องศิลปะเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง และหลังจากนั้นก็ได้ออกเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบก ในเหล่าทหารสื่อสาร และเมื่อเรียนจบจึงได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการทหารที่กองพันทหารสื่อสาร กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน

วันหนึ่ง ประมาณปี ๒๔๙๓-๒๔๙๔ สิบเอกทวีได้มาหาเพื่อนที่กองการ

ภาพ กรมการทหารสื่อสาร และได้มาพบรักกับ สิบเอกหญิง น้อย ก่อศิษฐ์ ซึ่งในขณะนั้นยังเป็นนักเรียนหลักสูตรช่างถ่ายภาพ รุ่น ๑ (เป็นผู้หญิงในรุ่นเพียงคนเดียว)

ปี ๒๔๙๕ สิบเอกทวีได้สมัครไปรบในสงครามเกาหลี ในตำแหน่งพนักงานวิทยุสื่อสาร และเมื่อสิบเอกทวีได้กลับจากสงครามเกาหลีประมาณปี ๒๔๙๖ จำสิบเอกทวีก็ทำเรื่องขอย้ายมาอยู่กองการภาพ กรมการทหารสื่อสาร เพื่อได้มาอยู่ใกล้ ๆ กับหญิงอันเป็นที่รัก และเมื่อจำสิบเอกทวีได้เข้ามาอยู่กองการภาพ สิบเอกหญิงน้อยจึงสอนวิธีการถ่ายภาพนิ่งและภาพยนตร์ให้ ด้วยมีความรู้พื้นฐานทางศิลปะมา จำสิบเอกทวีจึงพัฒนาการเรียนรู้ การถ่ายภาพยนตร์ไปอย่างรวดเร็ว จนเป็นที่ไวใจของผู้หลักผู้ใหญ่ในกองทัพบก และได้สอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรในเวลาต่อมา ซึ่งมักถูกเรียกตัวใช้สอยให้ติดตามไปทำข่าวอยู่เสมอ ๆ และเมื่อถ่ายเสร็จก็ส่งไปสถานีกองทัพบกช่อง ๗ ขาว-ดำ (ปัจจุบันคือช่อง ททบ. ๕) เพื่อออกข่าวประจำวันทางสถานี

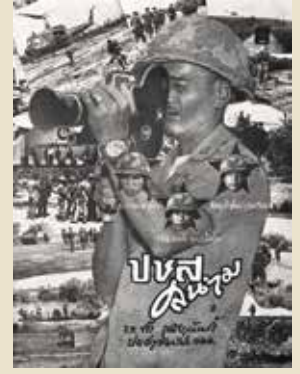
ประมาณปี ๒๕๐๕-๒๕๐๖ ลัทธิคอมมิวนิสต์ ได้เริ่มเผยแพร่เข้ามาตามเขตชนบทของประเทศไทย ร้อยเอกทวีจึงได้รับมอบหมายจากกองทัพบก ให้ถ่ายภาพยนตร์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์และเมื่อถ่ายทำเสร็จก็ออกฉายตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่เป้าหมาย

ประมาณปี ๒๕๐๙ กองทัพบกจะส่งทหารไทยไปร่วมรบในสงครามเวียดนาม ซึ่งก่อนหน้านั้น ร้อยเอกทวีได้เคยไปสงครามเกาหลีมาแล้ว จึงมีได้สมัครไปเวียดนาม เพื่อเปิดทางให้ผู้อื่นได้มีโอกาสไปทำหน้าที่กันบ้าง เวลาเดียวกัน พลโท ฉลาด หิรัญศิริ (ยศในขณะนั้น) ได้เรียกร้อยเอกทวีเข้าพบแล้วกล่าวว่า “ผมไวใจคุณ คุณต้องไปสงครามเวียดนามเพื่อให้คนทางประเทศไทยได้รับรู้ข่าวสาร” โดยให้เข้าร่วมกับ กรมทหารอาสาสมัคร Queen Cobra เดินทางไปยังสมรภูมิเวียดนามได้ ในตำแหน่ง นายทหารประชาสัมพันธ์ กรมทหารอาสาสมัคร ซึ่งภารกิจแรกคือการจัดทำเพลงประจำหน่วย กรมทหารอาสาสมัคร ในรูปของแผ่นเสียง ส่งไปยังสถานีวิทยุทั่วประเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้พี่น้องประชาชนทราบว่า กองทัพไทยในนามหน่วยกรมทหารอาสาสมัคร หรือ Queen Cobra จะเดินทางไปร่วมรบกับประเทศพันธมิตร ณ ประเทศเวียดนาม โดยผู้บังคับบัญชาให้ไปคิดชื่อและออกแบบปกแผ่นเสียงขึ้นมาใหม่ เพราะคำว่ากรมทหารอาสาสมัครฯ ยาวไป และชื่อ Queen Cobra ก็เป็นภาษาอังกฤษ ในคำวันหนึ่ง ขณะที่ครอบครัววุฒิชัยนันท์ นั้นรับประทานอาหารร่วมกัน ร้อยเอกทวีได้ให้คนในครอบครัว ลองเสนอชื่อสำหรับแผ่นเสียงต่างคนต่างคิดชื่อ แต่ไม่มีใครใครเอ่ยชื่อ “จงอางออกศึก” ร้อยเอกทวีได้ยินจึงให้ตัดคำว่า “ออก” ทิ้งไป ให้เหลือเพียง “จงอางศึก” หน่วยทหารหน่วยแรก ที่ไปรบยังประเทศเวียดนามได้ที่คนรู้จักจนทุกวันนี้

วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๐ ร้อยเอกทวี และทหารไทย รุ่งจางศึก ได้เดินทางโดยทางเรือจากฐานทัพเรือสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มุ่งหน้าสู่ประเทศเวียดนามใต้ โดยไปประจำที่ตึกหน่วย บก.ส่วนหน้า ที่ ออฟุกลาย ประเทศเวียดนามใต้

เอื้อเพื่อข้อมูลภาพประกอบ: พันโท นิวัฒน์ วุฒิชัยนันท์

ภารกิจหลักของร้อยเอกทวี คือมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ต้องไปทำข่าวร่วมกับคณะ ถ่ายทั้งภาพนิ่ง เพื่อล้าง-อัด-ขยายออกมาทำข่าวส่งนิตยสารพิมพ์ในเมืองไทย กับภาพติดบอร์ดให้กองอำนวยการได้ทราบข่าวสาร ส่วนภาพยนตร์ถ่ายเสร็จเขียนข่าวเรียบร้อยก็ห่อส่ง APO ไปรษณีย์สนามของกองอำนวยการ กรุงเทพมหานคร จะมีเจ้าหน้าที่จากสถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ช่อง ๗ ขาว-ดำ ที่สนามเป้า) ไปรับฟิล์มข่าวภาพยนตร์ที่ บ. ๖ เป็นประจำทุกวันเพื่อออกข่าวให้ประชาชนคนไทย ญาติพี่น้องเพื่อนฝูงทุกคนได้ทราบข่าวคราวของพวกเขาตลอดเวลา ส่วนกล้องและฟิล์มภาพยนตร์ได้จากอเมริกาจัดหามาให้

ในสมรภูมิตวีเวียดนาม คือมีความสำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือที่พักโล ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๐ ซึ่งร้อยเอกทวียังจำเหตุการณ์ได้ดี เพราะในวันนั้นของร้อยเอกทวีได้ไปทำภารกิจบันทึกภาพข่าวประชาสัมพันธ์ตามปกติ เมื่อเสร็จภารกิจ เพื่อนทหารไทย กองร้อยอาวุธเบาที่ ๑ ค่ายฟูกโถ ได้ทำอาหารเลี้ยงต้อนรับ มีน้ำพริกปลาหู เนื้อเค็มทอด ไก่ต้มย่ำรสแซบ และยาเนื้อ เป็นที่ถูกปากมาก ก่อนกลับผู้กองร้อยได้ชวนร้อยเอกทวีดูหนังเรื่อง *ศึกคาร์ทุม* ด้วยกัน แล้วให้อนคางคืนที่นั่นเลย แต่ร้อยเอกทวีไม่ได้เตรียมเครื่องนอนเครื่องกันหนาวมา จึงขออนุญาตกลับก่อน และในกลางดึกคืนนั้น ฝ่ายทหารเวียดกง ได้เข้าโจมตี คีกรีนต่างฝ่ายต่างสูญเสียกำลังพลไปจำนวนมาก ซึ่งร้อยเอกทวีได้บันทึกไว้ในหนังสือ “ความหลัง จงอางศึก” มีเนื้อหา ดังต่อไปนี้

“ประมาณ ๒๒.๐๐ น. หนังเรื่อง *ศึกคาร์ทุม* จบมันไปแล้ว ร.ท. เสถียร สีฉ่า รอง ผบ.มว.ปจว. ซึ่งมาช่วยฉายภาพยนตร์เรียนถามผู้กองร้อยว่า ยังมีหนังอีกเรื่องหนึ่งจะฉายต่อไหมครับ ผู้กองร้อยบอกว่าไม่ไหวซึกง่วนนอนพอแล้วละ ทหารที่นั่งดูก็ลุกขึ้นกลับที่นอนกัน บางคนก็ไปกินน้ำกินข้าว บางคนก็ดื่ม ร.ท. เสถียร สีฉ่า (ปัจจุบันคงเป็น พ.อ.พิเศษไปแล้วต้องขออภัยท่านก็จัดการทำการกรอหนังกลับเข้ารูล กรอไปนิดเดียวเครื่องทำไฟน้ำมันหมด ไฟดับกรอหนังไม่ได้ ผู้กองร้อยจึงเรียกพลทหาร กิตติ สุวรรณศรี คนขับรถของรองผู้บังคับกองร้อย วัฒนา สรรพานิช ซึ่งดูแลเรื่องน้ำมัน ให้มาเติมน้ำมันเครื่องทำไฟที่ใช้ฉายภาพยนตร์หน่อย เพียงอึดใจเดียวโดยไม่คิดไม่ได้ฝัน เสียงระเบิดดังสนั่น กรั่ม! เสียงลูก ค. ที่ตกลงมานัดแรก โดยสัญญาณของทหาร ทุกคนปราดเข้าที่กำบังหยาบอาวุธคู่มือขึ้นมาเตรียมพร้อมทันที พวกแซปเปอร์ (Sabper) พวกกูโจม

และทำลาย ของพวกเวียดกง ก็เริ่มดาหน้ากันมาที่รังจางศึก (กองร้อยที่ ๑) รอบด้าน จงอางศึกทุกคนมิได้หวั่นไหว ยิ่งใส่ทุกคนที่มุ่งหน้าเข้ามาอย่างประสพศรัยต่อเรา จากการที่เวียดกงทำการเข้าตีกองร้อยอาวุธเบาที่ ๑ ในคราวนี้ เวียดกงต้องสูญเสียกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์เป็นจำนวนมาก เป็นบทเรียนที่พวกเวียดกงจะต้องจดจำไปอีกนานเท่าอนัน จากข่าวเชลยที่เราจับมาได้ยืนยันว่า VC. ได้นำศพกลับไปได้จำนวน ๙๐ ศพ บาดเจ็บ ๘๐ คน ถูกจับเป็นเชลย ๒ คน ส่วนจงอางศึกของเรา เสียชีวิตในคราวนี้รวมทั้งสิ้น ๖ นาย..... ”

เช้าในวันรุ่งขึ้น ร้อยเอกทวีมีหน้าที่ต้องมาถ่ายภาพยนตร์และเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ เพื่อส่งข่าวไปยังเมืองไทย ให้ญาติพี่น้องในแนวหลังได้ทราบ ซึ่งในตอนนั้นเรามาจากทราบได้ว่า ภายในใจของร้อยเอกทวีจะรู้สึกเจ็บปวดร้าวร้าวมากเพียงใด ที่ต้องมาเห็นเพื่อนทหารไทยที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขต้องมาสละชีพมวลสมาชิกทหารไทยรุ่นจางอางศึก จึงถือเอาวันที่ ๒๐ ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันจงอางศึก

ตลอดระยะเวลาที่ร้อยเอกทวี รับราชการทหาร ตั้งแต่สงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม จนมาถึงภารกิจกลับในประเทศลาว ร้อยเอกทวี ได้จับกล้องลั่นชัตเตอร์ ผ่านประสบการณ์ช่างถ่ายภาพยนตร์มาอย่างโชกโชน บั่นปลายชีวิตการทำงาน ร้อยเอกทวีก็กลับมาประจำที่กองการภาพ กรมการทหารสื่อสาร ในตำแหน่งหัวหน้าแผนก และยังเป็นอาจารย์สอนหลักสูตรการถ่ายภาพให้กับกำลังพลเหล่าต่าง ๆ และได้เจริญก้าวหน้าในการทำงานตามลำดับ จนได้รับพระราชทานยศเป็นพันเอกในที่สุด พันเอก ทวี วุฒิยานันท์ ได้เสียชีวิตอย่างสงบ ในปี ๒๕๕๒ ด้วยวัย ๘๒ ปี

พันเอกทวี มีคติประจำใจ ที่ยึดปฏิบัติมาตลอดว่า “ช่างถ่ายภาพให้มีอุปกรณ์ที่ดีที่สุด มีฝีมือที่ดีที่สุด แต่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ ก็ย่อมไม่ได้ภาพที่ดีที่สุดเช่นกัน จงอย่ากลัวกับเหตุการณ์ ตั้งสติและบันทึกเหตุการณ์นั้นให้ได้”

จิตพงษ์ ก่อสกุล

เชื่อมโยง อดีต ปัจจุบันของภาพยนตร์ ด้วยงานภาพยนตร์บูรณะ

การบูรณะภาพยนตร์ (Film Restoration) เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการเก็บรักษาภาพยนตร์ (Film Preservation) เนื่องจากฟิล์มภาพยนตร์ที่มีอายุมากนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพและเสียหายได้ในหลากหลายอาการ เช่น ฟิล์มกรอบ หดตัว มีรอยขีด เลอะฝุ่น สีเพด ลูกไหม้ (ในกรณีของฟิล์มไนเตรด) สูญหายบางส่วน หรือเสียหายจาก vinegar syndrome ฟิล์มภาพยนตร์จึงต้องถูกเก็บไว้ในสภาพสิ่งแวดล้อมและอุณหภูมิที่เหมาะสมเพื่อเก็บรักษาตัวฟิล์ม และมีข้อจำกัดในการใช้เพื่อรักษาสภาพให้ยาวนานที่สุด

อย่างไรก็ตาม เพื่อการใช้ประโยชน์คือการจัดฉาย การบูรณะภาพยนตร์จึงเป็นการจัดทำต้นฉบับที่พยายามเข้าใกล้สภาพดั้งเดิมที่สมบูรณ์ที่สุดของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ซึ่งสำหรับผู้ชมจำนวนมากแล้วอาจจะทำให้ได้รับรายละเอียดของภาพที่ครบถ้วนกว่าฉบับอื่นที่เคยได้รับชม และที่สำคัญคือการเปิดโอกาสให้ภาพยนตร์บางเรื่องให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง เพราะเหตุว่าแต่เดิมภาพยนตร์บางเรื่องอาจมีเพียงก๊อปปี้เดียวหรือมีความไม่สมบูรณ์ และเสี่ยงเกินไปที่จะนำมาฉาย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายได้ แต่เมื่อภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ถูกแปลงเป็นดิจิทัลและถูกบูรณะอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นโอกาสที่เปิดกว้างสำหรับการจัดฉายและแสดงศักยภาพของภาพยนตร์เรื่องนั้นสำหรับคนรุ่นต่อ ๆ ไปได้โดยไม่มีย่อจำกัด ดังที่เราได้เห็นความสนใจของผู้ชมยุคปัจจุบันต่อภาพยนตร์เก่าจำนวนมากที่ได้มีโอกาสฉายในสภาพที่สมบูรณ์แบบอีกครั้ง ดังเรื่องราวต่าง ๆ ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทรนด์ความเคลื่อนไหวในวงการภาพยนตร์โลกที่เกี่ยวข้องกับการบูรณะภาพยนตร์

ปี ๒๕๔๗ เทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ เริ่มโปรแกรม คานส์คลาสสิก ซึ่งคัดเลือกผลงานภาพยนตร์บูรณะของสตูดิโอ ผู้ถือสิทธิ์ ภาพยนตร์สถานทั่วโลกมาจัดฉาย

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ *สันติ-วิมา* (๒๕๔๗) ฉบับบูรณะโดยหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกที่ได้ฉายในโปรแกรม คานส์คลาสสิก ได้รับความสนใจจากผู้ชมอย่างคับคั่ง ในการฉายรอบปฐมทัศน์ในเมืองไทย ที่โรงภาพยนตร์สกาลา และเป็นการเปิดโปรแกรมภาพยนตร์คลาสสิกบูรณะที่หอภาพยนตร์จัดร่วมกับโรงภาพยนตร์สกาลาอย่างต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน ในชื่อโปรแกรมว่า *ฟัง! หนังสือ*

กันยายน ๒๕๖๐ Steven Spielberg กับ Christopher Nolan ประกาศความร่วมมือกับ THE FILM FOUNDATION ซึ่งมี Martin Scorsese อีกหนึ่งบุคคลสำคัญของโลกภาพยนตร์เป็นแกนนำก่อตั้งคนสำคัญ และ THE AMERICAN CINEMATHEQUE ร่วมมือกันบูรณะภาพยนตร์คลาสสิก อาทิ *Come Back to the Five and Dime* ของ Robert Altman และ *The Apu Trilogy* ผลงานของสตีเวน สปีลเบิร์ก เพื่อฉายที่โรงภาพยนตร์อียิปต์ในฮอลลีวูดเฉลิมฉลองวาระ ๗๕ ปีรางวัลลูกโลกทองคำ

กระบวนการบูรณะภาพยนตร์

ในการอธิบายกระบวนการบูรณะภาพยนตร์เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ บทความจะนำเสนอโดยใช้กรณีศึกษาจากการบูรณะภาพยนตร์ *BATCH '81* (ปี ๒๕๒๕) ผลงานของผู้กำกับฟิลิปปินส์ Mike De Leon บูรณะโดย Asian Film Archive ซึ่งได้ถูกนำเสนอในงานประชุม Restoration Asia วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ และหอภาพยนตร์จัดฉายในโปรแกรมพิเศษ “ภาพยนตร์บูรณะแห่งเอเชีย” (Asian Restored Asia) ในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๑

ฟิล์มภาพยนตร์เรื่อง *BATCH '81* ถูกเก็บรักษาไว้ที่หอภาพยนตร์สิงคโปร์ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง OCN (original camera negative), sound negative และฉบับ print positive อย่างไรก็ตาม เกิดความเสียหายทั้งจาก vinegar syndrome และการเสื่อมโทรมอื่น ๆ บนฟิล์มฉบับ negative เช่น ฟิล์มบิด หดตัว มีรอยเปื้อนสีเขียวบนฟิล์ม (green hued defect) เป็นต้น

การบูรณะภาพยนตร์จึงต้องเริ่มต้นที่การซ่อมแซมฟิล์ม (film repair) ต่อมาจึงเป็นขั้นตอนของการทำความสะอาด (film cleaning) ต่อจากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการแปลงให้เป็นดิจิทัลทั้งในส่วนของภาพและเสียง ด้วยการสแกนฟิล์ม เมื่อสแกนเสร็จแล้ว ไฟล์สแกนทั้งจาก negative และจาก print positive จะถูกนำมาเปรียบเทียบกัน (film comparison) กระบวนการนี้เพื่อหาความถูกต้องและแนวทางในการแก้ไขในแต่ละเฟรมของภาพซึ่งลงไป ในรายละเอียดต่าง ๆ เช่น การสั้นของภาพ รอยเบื่อนต่าง ๆ และขั้นตอนของการเกรดสี (color grading) โดยผู้บูรณะต้องพยายามหาฟิล์มฉบับต่าง ๆ มาให้ได้มากที่สุด เพื่อการอ้างอิงยืนยัน และทดแทนหากมีส่วนที่ต้นฉบับไม่สมบูรณ์หรือสูญหายไม่ครบถ้วน

ซึ่งในส่วนของการเกรดสีภาพยนตร์เรื่อง *BATCH '81* นี้ ไม่มีต้นฉบับเก่าให้อ้างอิง ทางผู้บูรณะจึงเลือกใช้การอ้างอิงจากภาพยนตร์เรื่อง *Manila in the Claws of Light* (๒๕๑๘) ซึ่ง Mike De Leon เป็นผู้กำกับภาพอ้างอิงแทน อย่างไรก็ตาม ในกรณีของภาพยนตร์เรื่องอื่น นอกจากจะใช้ต้นฉบับต่าง ๆ เพื่ออ้างอิงแล้ว ยังอาจใช้วิธีเชิญผู้กำกับหรือผู้กำกับภาพของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ มาเป็นที่ปรึกษาในขั้นตอนนี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ภาพยนตร์ฉบับที่บูรณะมีความใกล้เคียงกับฉบับสมบูรณ์เมื่อครั้งที่เคยออกฉายที่สุด

ในปัจจุบัน ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นโอกาสที่หน่วยงานอนุรักษ์ภาพยนตร์ทั่วโลก ทั้งรัฐและเอกชนจะดำเนินงานบูรณะภาพยนตร์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเก็บรักษาและเผยแพร่ภาพยนตร์เพิ่มมากขึ้น ในส่วนการดำเนินงานของหอภาพยนตร์ นอกจากสองปีก่อนจะมี *สันติ-วิมา* ที่ทำการบูรณะโดยลับในต่างประเทศแล้ว หอภาพยนตร์ฯ ยังมีแผนงานดำเนินการบูรณะภาพยนตร์เรื่องอื่นอย่างต่อเนื่อง โปรดติดตามข่าวสารความคืบหน้าได้ในโอกาสต่อไป ■

รณพงษ์ภาพยนตร์

ทีมงานฉายหนังกลางแปลงในงานอุ่นไอรักฯ

ประสงค์ สว่างสุข

คอลัมน์ กลุ่ม-อาชีพ-คนรักฟิล์มภาพยนตร์ ฉบับนี้จะพาท่านไปรู้จักกับ รณพงษ์ ชัยรัตนสุนทร หรือที่คนในวงการเรียกว่า “เสียนก” ผู้ประกอบกิจการหนังกลางแปลง แห่งอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งได้นำเครื่องฉายแบบที่ใช้ในโรงหนังมาฉายกลางแปลง เพื่อให้หนังกลางแปลงมีคุณภาพทั้งภาพและเสียงเทียบเท่ากับโรงหนัง โดยล่าสุดได้ทำหน้าที่จัดฉายในกิจกรรมฉายภาพยนตร์กลางแปลงของหอภาพยนตร์ในงานอุ่นไอรัก คลายความหนาว เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ – ๘ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ สนามเสือป่า

เริ่มต้นกิจการหนังกลางแปลงได้อย่างไร

เมื่อก่อนผมชอบจ้างจอหนังกลางแปลงของพี่ที่รู้จักกันชื่อ พี่ไ้ ตอนนั้นชื่อ “แอ๊ดสกุลภาพยนตร์” อยู่ที่วัดท่าพระ กรุงเทพฯ มาฉายงาน แก้วบน งานบุญ งานวัด พอจ้างมาฉายบ่อย ๆ เข้า ก็รู้สึกรักและชอบขึ้นมา ก็เลยคิดอยากจะทำเครื่องฉายมาเป็นของตัวเองบ้าง เลยซื้อเครื่องฉายยี่ห้อ Christie โดยเอาไปไว้ที่บ้านพี่ไ้ เวลาว่างก็นำออกไปฉาย บางที่มี ๔ งานต่อคืน เครื่องฉายที่มีอยู่ก็ไม่พอฉาย แล้วพอคืนวันผมเขาอยากจะทำหนังกลางแปลง ผมก็เลยออกทุนให้และก็นำเครื่องฉายกลับมาไว้ที่ราชบุรี โดยใช้ชื่อ “รณพงษ์ภาพยนตร์” รับฉายหนังกลางแปลงและให้เช่าเครื่องปั่นไฟด้วย พอเริ่มมีงานเข้ามาผมจึงต้องซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมและซื้อลำโพง ๙๖ คู่

ผมเคยนำอุปกรณ์เครื่องเสียงและลำโพงไปลงงานหนึ่ง ๑๐๐ จอ ๕ ธันวาคม ที่จังหวัดปทุมธานี โดยมีบริษัทเครื่องเสียงเข้าไปเปิดแข่ง ผลปรากฏว่าได้รางวัลที่ ๑ ทำให้คนในวงการฮือฮาและเริ่มรู้จักบริการของผม

แล้วเครื่องฉายหนังชุดใหญ่ในโรงหนังที่ใช้ปัจจุบันเขามาได้อย่างไร

ผมซื้อเครื่องฉายชุดใหญ่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จากโรงหนังที่เลิกกิจการ ก็จะมีเครื่องฉายพร้อมเตาฉาย ๒ ชุด จาน platter (จานใส่ฟิล์มหนังเต็มเรื่อง) เครื่องถอดรหัสเสียงคอลลี่ เพาเวอร์แอมป์ โต๊ะกรอฟิล์ม รวมเป็นเงิน ๙๐๐,๐๐๐ บาท และมีรถ ๖ ล้อที่ไปทำไฮดรอลิก สามารถยกออกได้เป็นปีกนกคิดไว้ว่าจะนำเครื่องฉายไว้บนรถพร้อมฉายเลยประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งหมด ตอนนั้นทุนยังไม่ได้คืนเลย พอมีเครื่องฉายดิจิทัลเข้ามา ผมก็อยากซื้อมาฉายกลางแปลง ตอนนั้นเขาขายอยู่ที่ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ผมเห็นว่าระบบมันยังไม่แน่นอนและไม่คุ้มก็เลยยังรอจ้งหะอยู่

ฉายหนังแต่ละทีมีปัญหาต่างกันอย่างไรร

ที่จำได้และเหนื่อยมากคือตอนไปฉายที่เกาะยาวน้อย จ.พังงา เดินทางไป ๙ วัน ใช้เวลาในการติดตั้ง ๕ วัน มีฉายกลางทะเลและฉายกลางทุ่งนา โดยที่กลางทะเลจะต้องรอช่วงน้ำทะเลลงถึงจะติดตั้งได้ นั่งเรือออกไป

ตั้งแต่ ๗ โมงเช้ากลับเข้าฝั่ง ๕ ทุ่ม เหล็กโครงทึบสำหรับตั้งจอที่อยู่กลางทะเลไม่สามารถนำกลับมาใช้งานได้เพราะน้ำทะเลกัดเป็นสนิม เหนื่อยมาก แต่พองานออกมา ก็หายเหนื่อยมีความสุข และก็ยังมีที่ลานข้างห้างพารากอนที่ไปฉายเรื่อง *น้ำตาลไม่หวาน* เข้าไปติดตั้งตั้งแต่ ๕ ทุ่ม แต่พอตีคืนนั้นเขามีคอนเสิร์ต ต้องรอให้ทางทีมงานเก็บอุปกรณ์ออกให้หมด ค่อยเริ่มติดตั้งตอน ๖ โมงเช้า เสร็จตอน ๑๐ โมง ไม่ได้เทศ์เลย ต้องรอให้แดดเริ่มถึงจะเทศ์ได้ แต่ก็ผ่านไปได้ด้วยดี งานแต่ละสถานที่จะมีคามยากง่ายไม่แน่นอน แต่มันเป็นเรื่องท้าทายที่เราจะผ่านอุปสรรคไปได้อย่างไร

อนาคตจะเป็นอย่างไร เมื่อดิจิทัลจะมาแทนฟิล์ม

ก็ต้องปล่อยไปเพราะดิจิทัลมาแรงมาก ผมมีฟิล์มเอาไว้ฉายอยู่ที่บ้านเกือบ ๑๐๐ เรื่อง เอาไว้เวลาไม่มีฟิล์มก็จะได้นำออกมาฉาย ผมเกิดมากับเครื่องฉายฟิล์มยังงี้ก็รักระบบฟิล์ม เครื่องฉายดิจิทัลของแท้ก็ยังไม่มีความคุ้มค่าทุนจะได้ทุนคืนตอนไหนก็ยังไม่รู้ หนังกลางแปลงก็เลยต้องใช้โปรเจกเตอร์แทน มันทำให้เสน่ห์ของการดูหนังกลางแปลงหมดไป ผมเคยคิดจะเลิกเหมือนกันนะถ้าไม่มีฟิล์ม แต่ผมก็จะสู้ต่อไปตราบดีที่ยังมีการฉายด้วยฟิล์ม

ฉายหนังงานอุ่นไอรัก คลายความหนาว เป็นอย่างไรบ้าง

ผมรู้สึกดีใจมากที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการฉายหนังงานนี้ ถือว่าได้รับเกียรติและไว้วางใจให้ผมได้ฉายฟิล์มหนังที่ทำดูยากและเป็นหนังที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติด้วย ผมใช้เครื่องฉาย ๒ เครื่องสลับฉายทีละม้วนไม่มีการตัดต่อหัวท้าย เพื่อรักษาฟิล์ม แตกต่างจากหนังกลางแปลงทั่วไป ฉายเสร็จก็กรอฟิล์มด้วยโต๊ะสำหรับกรอฟิล์ม และจะไม่มีกรอฟิล์มเด็ดขาดเพราะจะมีคราบนิ้วมือ ที่สำคัญฟิล์มที่หอภาพยนตร์นำออกมาฉาย ถ้าไม่มีงานสำคัญอย่างนี้ ผมก็คงไม่ได้ดูไม่ได้เห็นอย่างแน่นอน หนังแต่ละเรื่องที่ผมยังไม่เกิดเลย ถือว่าผมมีบุญมากที่ได้รับใช้ถวายงานของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ และหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ■

ฉัน เป็น ศิลปิน กิน เงิน เดือนสวรรค์
 ข้าว สาม มื้อ ต่อวัน สร้าง สวรรค์ ให้ผู้คน
 เส้นทาง ถูกกำหนด เลี้ยว ลด ไม่เป็นผล
 ยิ่ง หนี ยิ่งวุ่น อับ จน ตาตัวเอง
 ไร้อำนาจบาตรใหญ่ ที่ตัดสินใจได้โดยไม่ยำเกรง
 โช้เอ๋ย ชีวิตฉันเอง จะพัง จะเจ๊ง คนอื่นยุ่งอะไร
 ฉันเป็นศิลปิน ศิลปินคืออะไร
 คือแมลงบินชนโย แมงมุมร้ายสลายอูรา
 (บทเพลง "ศิลปิน" ประพันธ์โดย พิเศษ สังข์สุวรรณ)

โลกที่...พิเศษ...สร้าง

๑-๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

โปรแกรมภาพยนตร์และนิทรรศการรำลึกการจากไปครบสิบปีของ พิเศษ สังข์สุวรรณ

ตลอดระยะเวลาเกือบ ๖๐ ปีของชีวิต พิเศษ สังข์สุวรรณ ได้สร้างสรรค์งานศิลปะไว้อย่างหลากหลายนับไม่ถ้วน จากทักษะที่เรียนรู้สั่งสมด้วยตนเองมาตั้งแต่เด็ก ผลงานของเขามีตั้งแต่บทเพลงที่มีเนื้อหาราวกับกวีนิพนธ์ ทั้งเพลงประจำคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่แต่งขึ้นเมื่อครั้งเป็นนักศึกษา เพลงประกอบภาพยนตร์ ซึ่งส่วนมากเป็นภาพยนตร์ของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล เช่น *ทองพูน โคกโพ ราษฎรเต็มขั้น*, *มือปืน* (รางวัลพระสุรัสวดี ประเภทเพลงประกอบยอดเยี่ยม), *คนเลี้ยงช้าง* (รางวัลสุพรรณหงส์ทองคำ ประเภทดนตรีประกอบยอดเยี่ยม), *มือปืน 2 สาละวิน* (รางวัลสุพรรณหงส์ทองคำ ประเภทเพลงนำยอดเยี่ยม), *เสียดาย* (รางวัลพระสุรัสวดี ประเภทเพลงประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยม), *เสียดาย 2* (รางวัลพระสุรัสวดี ประเภทดนตรีประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยม) ฯลฯ และผลงานการแสดงภาพยนตร์ เช่น *กล้อง*, *เพื่อเพื่อน*, *เพื่อฝัน*, *เพื่อวันเกียรติยศ*, *ลองของ* ฯลฯ รวมไปถึงผลงานการสร้างสรรค์อื่น ๆ อีกมากมายเกินกว่าจะสืบค้นได้หมด ทั้งกำกับละครโทรทัศน์ กำกับละครเวที แต่งเพลง และคิดคอนเซ็ปต์โฆษณา ฯลฯ

นอกเหนือจากโลกแห่งการสร้างสรรค์ ความพิเศษอันโดดเด่นของ พิเศษ สังข์สุวรรณ คือ โลกทัศน์ที่เกิดจากวิถีชีวิตอันเป็นอิสระ ปลอดพ้นจากพันธนาการใด ๆ อย่างสิ้นเชิง และยากที่จะหาใครเสมอเหมือน ในขณะเดียวกัน ยังได้ทำให้เขากลายเป็นที่รักที่จดจำของมิตรสหายมากมายหลากหลายวงการ ก่อนที่จะโคจรจากโลกนี้ไปเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เพื่อเป็นการรำลึกถึงวาระการจากไปครบ ๑๐ ปี ของศิลปินผู้ที่ไม่อาจหาคำจำกัดความได้นี้ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ร่วมกับศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดงาน “โลกที่พิเศษสร้าง” เพื่อนำเสนอโปรแกรมภาพยนตร์ การแสดงดนตรี และนิทรรศการจำลองโลก และผลงานแห่งศิลปินอิสระของ พิเศษ สังข์สุวรรณ ให้สาธารณชนได้เรียนรู้ ตั้งแต่วันที่ ๑-๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) และ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชมแต่อย่างใด โปรดติดตามโปรแกรมและรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.fapot.org และ www.facebook.com/ThaiFilmArchivePage

กิจกรรมแถวโรงหนัง ครั้งที่ ๒

ฉลองวันกำเนิดภาพยนตร์ในสยาม - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

พุทธพงษ์ เจริญรัตตัญญู

ในยุคสมัยที่ภาพยนตร์ยังไม่มีเสียงในตัวเอง หรือที่เรียกกันในปัจจุบันว่า “หนังเงียบ” โรงหนังต่าง ๆ จำเป็นจะต้องจัดให้มีดนตรีสดเล่นประกอบการฉายหนัง ดนตรีเหล่านี้มีหลากหลายรูปแบบ เช่น เปียโน อย่างที่หอภาพยนตร์นำมาจัดแสดงให้ชมในเทศกาลภาพยนตร์เงียบ ประเทศไทย เป็นประจำทุกปี หรือ ออร์แกน ฯลฯ รวมทั้งแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

กล่าวเฉพาะในเมืองไทย ดนตรีประกอบภาพยนตร์ที่เป็นที่นิยมและกลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของหนังเงียบในสยามนั้นคือ “แถวโรง” ซึ่งปรากฏเป็นหลักฐานมาตั้งแต่การจัดฉายหนังเก็บค่าเข้าชมจากสาธารณะชนครั้งแรกในสยาม ตามประกาศแจ้งความหนังสือพิมพ์บางกอกไทม์ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๔๐ ว่า “ขอแจ้งความให้ท่านทั้งหลายทราบทั่วกันว่า การละเล่นซึ่งเรียกว่า ซีเนมา-โตรกราฟ คือรูปที่สามารถกระดิกแลทำท่าทางต่าง ๆ ได้ โดยคำขอของราษฎร จะเล่น ๓ คืนติด ๆ กัน คือวันพฤหัสบดี วันศุกร์ แลวันเสาร์ ตรงกับวันที่ ๑๐, ๑๑, ๑๒, เดือนมิถุนายน ที่โรงละครหม่อมเจ้าอลังการ จะมีวงแถวโรงด้วย...”

เมื่อวงการภาพยนตร์ในเมืองไทยได้พัฒนาขึ้นจนกระทั่งเกิดมีโรงหนัง การจัดกระจายอยู่ทั่ว แถวโรงก็เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบการฉายภาพยนตร์ในยุคครึ่งแรกของหนังเงียบ ช่วงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ มีการจัดฉายภาพยนตร์อย่างหลากหลายใน ๑ โปรแกรม ทั้งหนังข่าว หนังสั้น หนังซีเรียลหรือหนังภาคต่อ และหนังยาว โรงหนังแต่ละโรงจะจ้างแถวโรงไว้เพื่อทำหน้าที่สองอย่าง อย่างแรกคือการโหมโรง คือตั้งวงบรรเลงหน้าโรงเพื่อเรียกผู้ชม โดยจะบรรเลงก่อนหนังฉายประมาณหนึ่งชั่วโมง และเมื่อใกล้ถึงเวลาฉายประมาณ ๒ ชั่วโมง แถวโรงจะเริ่มบรรเลงเพลงมาร์ช เป็นสัญญาณบอกให้รู้ว่าหนังกำลังจะฉายแล้ว

เมื่อย้ายเข้าไปในโรงหนัง คณะแถวโรงจะทำหน้าที่บรรเลงดนตรีประกอบการฉาย โดยการบรรเลงมักจะจะเป็นเช่นเดียวกับวงปี่พาทย์ของลิเกคือ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องอะไร ก็จะมีเพลงเล่นประกอบฉากเพลงเดิม ๆ เช่น เพลงเชิด เมื่อถึงฉากบู๊ระหว่างพระเอกกับผู้ร้าย เพลงโอด เมื่อถึงฉากเศร้า เพลงร่ำ เมื่อถึงฉากหวาดเสียวเร้าใจ เป็นต้น แถวโรงประจำโรงหนังเหล่านี้ทำหน้าที่สร้างความครึกครื้นให้แก่ผู้ชมมายาวนาน และมีส่วนสร้างเอกลักษณ์ให้แก่วัฒนธรรมการฉายหนังเงียบในสยาม จนกระทั่งเมื่อภาพยนตร์เสียงได้ถือกำเนิดขึ้น และแพร่หลายในสยามราวปี พ.ศ. ๒๔๗๕ แถวโรงหนังจึงจำต้องหมดบทบาทไป

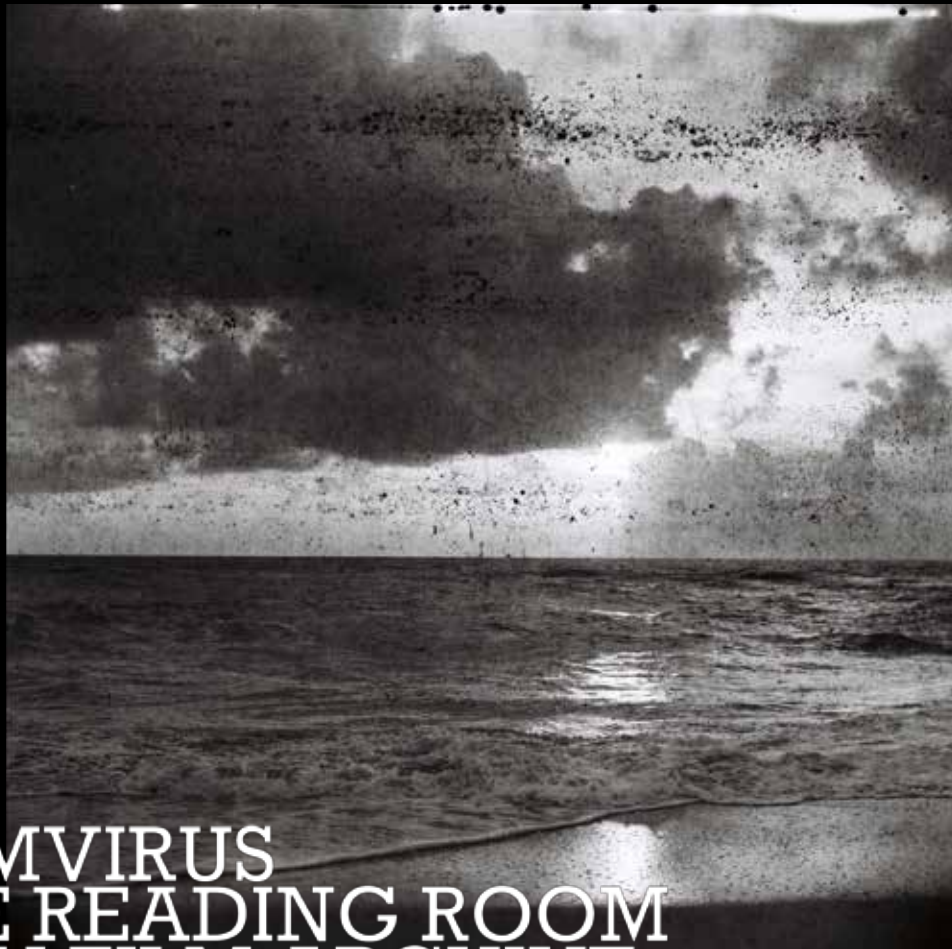
ในอดีตที่ผ่านมา หอภาพยนตร์ในฐานะหน่วยงานส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาพยนตร์ ได้พยายามนำธรรมเนียมแถวโรงหนังนี้มาจัดแสดงเป็นความรู้ให้แก่ผู้ชมอยู่หลายวาระ แต่ยังไม่เคยมีคณะประจำหรือผู้เล่นดนตรีที่ศึกษาเรื่องนี้ อย่างจริงจัง จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ในวาระครบรอบ ๑๒๐ ปีของวันที่

๑๐ มิถุนายน ๒๔๔๐ ซึ่งนับเป็น “วันกำเนิดภาพยนตร์ในสยาม” คณะศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันของ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รวมตัวกันก่อตั้ง “คณะแถวโรงเรีรูปยนต์” เพื่อศึกษาลักษณะการบรรเลงแถวโรงประกอบหนังเงียบในอดีต และอนุรักษ์องค์ความรู้เหล่านี้ รวมทั้งสืบสานธรรมเนียมแถวโรงหนังเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ โดยได้ประเดิมการแสดงครั้งแรกไปแล้ว ด้วยการบรรเลงประกอบภาพยนตร์เงียบ เรื่อง “ช้าง” ในกิจกรรมแถวโรงหนัง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายาของหอภาพยนตร์

ในวาระครบรอบ “วันกำเนิดภาพยนตร์ในสยาม” ที่เวียนมาถึงอีกครั้งในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ นี้ คณะแถวโรงเรีรูปยนต์ นำโดยหัวหน้าคณะคือ จิตร กาวี อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จะมาบรรเลงดนตรีประกอบหนังเงียบอีกครั้ง ซึ่งคราวนี้โปรแกรมฉายภาพยนตร์จะจัดเป็นธรรมเนียมตามแบบยุคครึ่งแรกของหนังเงียบในสยาม คือมีทั้งหนังข่าว หนังสั้น หนังซีเรียล และหนังยาว เช่น หนังข่าว ขบวนแห่พระบรมศพพระพุทธเจ้าหลวง พ.ศ. ๒๔๕๕ ที่หอภาพยนตร์เพิ่งค้นพบที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ และ *Battling Butler* หนังเรื่องโปรด พ.ศ. ๒๔๖๙ ของ บัสเตอร์ คิตตัน ยอดตลกหน้าตายแห่งฮอลลีวูด เป็นต้น

หลังจบเทศกาลภาพยนตร์เงียบ ประเทศไทย ครั้งที่ ๕ ขอเชิญมาสัมผัสบรรยากาศการฉายหนังเงียบในรัชชาติแบบไทย ๆ ที่ไม่เหมือนที่ใดในโลกได้ใน “กิจกรรมแถวโรงหนัง ครั้งที่ ๒ ฉลองวันกำเนิดภาพยนตร์ในสยาม” ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชมแต่อย่างใด สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่ ๐๒ ๔๘๒ ๒๐๑๔ ■

FILMVIRUS THE READING ROOM THAI FILM ARCHIVE 4TH INTERNATIONAL FESTIVAL SIGNES DE NUIT IN BANGKOK

เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ Signes de Nuit

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ Signes de Nuit ได้เริ่มเกิดขึ้นในปารีส และรอบ ๆ โลก ในปีที่ผ่านมา ๆ มา เทศกาลได้นำเสนอภาพยนตร์นับพันเรื่องจากมากกว่า ๗๐ ประเทศ ตามกำหนดการที่จะฉายหนึ่งปีละครั้งในเวลาเดียวกันทุกปี ด้วยโปรแกรมฉายประมาณ ๑๔๐ โปรแกรม จากความร่วมมือของสถาบันทางวัฒนธรรมและเทศกาลต่าง ๆ นับจนถึงตอนนี้มีผู้เข้าร่วมแล้วถึง ๓๓ ประเทศ

เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ Signes de Nuit มีฐานอยู่ในปารีส ถูกจัดตั้งขึ้นสำหรับภาพยนตร์ซึ่งสะท้อนมุมมองใหม่ เสนอภาพอันเป็นเอกลักษณ์ และมุ่งวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในการดำรงอยู่ของมนุษย์สมัยใหม่ นี่คือพื้นที่สำหรับภาพยนตร์ที่ขยายอาณาเขตขอบฟ้าของตัวเอง

ในเทศกาลนี้ มีการจัดฉายทั้งภาพยนตร์และงานออดิโอวิซวลจากทั่วทุกมุมโลก โดยมุ่งทดสอบภาษาของภาพและเสียงแบบใหม่ หากในเวลาเดียวกันก็สนใจในปัญหาของปัจจุบันและสถานการณ์ในสังคมขณะนั้น โดยหวังใจจะพัฒนาการสื่อสารระดับโลกที่เราพาเราพ้นไปจากการทำทุกอย่างให้ง่ายของสื่อกระแสหลัก

จุดมุ่งหมายของเทศกาลคือเพื่อสถาปนาการสื่อสารระหว่างชาติ และการส่งผ่านแก่กันและกัน เพื่อให้ได้รับรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และความแตกต่างของรูปแบบและจิตวิญญาณในการแสดงออก และเฝ้าดูวิถีชีวิตที่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคมของพวกเขา ในอีกทางหนึ่งก็โฟกัสไปยังการเปลี่ยนแปลงทั้งทางวัฒนธรรมและทางเทคนิคของสังคมและมรดกทางงานที่จัดการกับมุมมองนี้ในฐานะงานศิลปะที่ซับซ้อน

ในปีนี้ กลุ่ม Filmvirus และห้องสมุดศิลปะ The Reading Room ร่วมกับหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้นำเทศกาลภาพยนตร์ Signes de Nuit เดินทางมาพบกับผู้ชมในประเทศไทยเป็นครั้งที่สี่ โดยจะมีขึ้นในวันที่ ๒-๓ มิถุนายน ที่หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) และวันที่ ๙-๑๐ มิถุนายน ที่ห้องสมุดศิลปะ The Reading Room

ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชมแต่อย่างใด โปรดติดตามโปรแกรมเทศกาลและรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.fapot.org และ www.facebook.com/ThaiFilmArchivePage ■

2 - 3, 9 - 10 JUNE 2018
AT THAI FILM ARCHIVE AND
THE READING ROOM

โปรแกรมฉายเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน

Screening Program

เสาร์ที่ ๕ พฤษภาคม

เวลา ๑๓.๐๐ น. เสียดาย

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๓๗ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล / สร้างโดย บริษัท สหมงคลฟิล์ม
อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด / นำแสดง
โดย นุศรา ประวัฒนา, เจมส์ธน หนูขาว /
ความยาว ๑๑๐ นาที

ภาพยนตร์ ๗ รางวัลตุ๊กตาทอง

รวมทั้งสาขาเพลงประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยม
ผลงานการแต่งของ พิเศษ สังข์สุวรรณ เล่าเรื่องกลุ่ม
เพื่อนหญิงวัยมัธยมฯ ๔ คน ที่ต่างผูกพันกันด้วย
ปัญหาครอบครัว พวกเธอพยายามหาทางหนี
ปัญหาด้วยการมั่วสุม จนถลำลึกเข้าไปสู่หนทางของ
ยาเสพติด

เวลา ๑๕.๐๐ น. เสียดาย 2

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๓๙ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล / สร้างโดย บริษัท สหมงคลฟิล์ม
อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด / นำแสดง
โดย มาริสา แอนนิต้า, สรพงศ์ ชาตรี,
สาริน บาฮัยชัน / ความยาว ๑๐๗ นาที

ภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลตุ๊กตาทอง มากถึง ๑๒
รางวัล รวมถึงรางวัลดนตรีประกอบยอดเยี่ยมของ
พิเศษ สังข์สุวรรณ เล่าเรื่องราวของ โรส เด็กสาว
ผู้เคราะห์ร้ายติดเชื้อเอชไอวีจากการรับบริจาคเลือด
ต่อมา เธอตัดสินใจหนีออกจากบ้าน และได้อาศัยอยู่
กับเพื่อนรุ่นพี่ที่เป็นผู้ป่วยโรคเอดส์เช่นเดียวกัน โดย
มีนักข่าวสาวที่คอยสืบเสาะหาข้อมูลเพื่อทำรายการ
โทรทัศน์ให้สังคมได้รับรู้และเข้าใจผู้ป่วยเป็นโรคนี้

อาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม

พิธีเปิดนิทรรศการ โลกที่...พิเศษ...สร้าง

เวลา ๑๓.๓๐ น. หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล กล่าว
เปิดในหัวข้อ “พิเศษที่ข้าพเจ้ารู้จัก”

เวลา ๑๕.๐๐ น. มื้อปืน 2 สาระวัน E

๒๕๓๖ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล / สร้างโดย พร้อมมิตรภาพยนตร์ /
นำแสดงโดย สรพงศ์ ชาตรี, ฉัตรชัย
เปล่งพานิช, นพพล โกมารชุน / ความยาว
๑๒๙ นาที (ภาษาไทย คำบรรยาย
ภาษาอังกฤษ)

ผลงานชิ้นเอกในฐานะนักแต่ง
เพลงประกอบภาพยนตร์ของ
พิเศษ สังข์สุวรรณ ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ
สาขาเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม รวมทั้งร่วมแสดง
ในเรื่อง เล่าเรื่องราวของ ร.ต.ท. ดนัย ดุลยพินิจ
นายตำรวจหนุ่มไฟแรงถูกย้ายไปประจำการที่ตำบล
ฟ้าสูงป่าลึก ติดชายแดนพม่า โดยมีแม่น้ำสาละวิน
ขวางกั้น ที่นั่นเขาต้องเผชิญกับความขัดแย้งระหว่าง
กองกำลังปลดปล่อยกะเหรี่ยงกับกองทัพพม่า และ
นายทุนชาวไทยที่หาผลประโยชน์จากความขัดแย้งนี้

Sun 6 May / 14.00 / 129 min / Thailand / 1993

เวลา ๑๖.๕๕ น. ชมภาพยนตร์สารคดี “โลกที่
พิเศษสร้าง” และการแสดงดนตรีผลงานการ
ประพันธ์ของ พิเศษ สังข์สุวรรณ โดยนักดนตรีจาก
คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ดำเนิน
รายการและร่วมแสดงดนตรีโดย สายกลาง จินดาสุ

พุธที่ ๒ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

ขอความรักบ้างได้ไหม

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๓๕ / กำกับโดย อภิชาติ โพธิ์โพธิ์ /
สร้างโดย พรพจน์ฟิล์ม / นำแสดงโดย
ณัฏฐ์ จินันเพียร, ปริมา ชาร์ฟสกุล /
ความยาว ๘๙ นาที

ภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจาก
งานเขียนของ พิบูลศักดิ์ ละครพล
โดย พิเศษ สังข์สุวรรณ รับหน้าที่แต่งเพลงประกอบ
ให้แก่ อภิชาติ โพธิ์โพธิ์ ผู้กำกับรุ่นน้องจากคณะ
โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เล่าเรื่องราวความรัก
ความสับสนในวัยแสวงหาของหนุ่มสาว ระหว่าง เรณู
หญิงสาวที่ออกเดินทางไปเรื่อย ๆ เพื่อหนีจากพ่อ
ผู้ห่างเหิน กับ แดน เด็กหนุ่มผู้มีชีวิตที่เต็มไปด้วย
อันตรายเพราะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

พฤหัสบดีที่ ๓ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

Night Train to the Stars

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)
๒๕๓๙ / กำกับโดย Kazuki Omori / สนับสนุนโดย มูลนิธิ
ญี่ปุ่น ประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย Naoto Ogata,
Tetsuya Watari, Maki Mizuno / ความยาว ๑๑๑ นาที
(ภาษาญี่ปุ่น คำบรรยายภาษาไทย)

ภาพยนตร์ชีวประวัติที่
สร้างขึ้นเนื่องในวาระ
ครบรอบ ๑๐๐ ปีชาตกาล
ของ มียาซาเวะ เคนจิ
นักประพันธ์เอกของญี่ปุ่น
โดยถ่ายทอดเรื่องราวของเคนจิในวัยหนุ่ม ซึ่งละทิ้ง
ครอบครัวที่ร่ำรวยไปใช้ชีวิตอยู่กับขาวนาในชนบท
และริเริ่มโรงเรียนทดลองเพื่อถ่ายทอดแนวคิดเกษตร
สำราญ พร้อมกับสานต่องานเขียนที่เขารักท่ามกลาง
อุปสรรคนานา

ศุกร์ที่ ๔ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

ถ้าเธอยังมีรัก

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๒๔ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล / สร้างโดย พร้อมมิตรภาพยนตร์ /
นำแสดงโดย สรพงศ์ ชาตรี, เนาวรัตน์
ยุกตะนันท์, ปัญญา นิรันดร์กุล, ตึกดา
จินดาบุษ / ความยาว ๑๓๓ นาที

ภาพยนตร์ที่หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล ดัดแปลงมาจาก *The Yellow Handkerchief*
ภาพยนตร์ญี่ปุ่นเรื่องดัง โดย พิเศษ สังข์สุวรรณ
รับหน้าที่แต่งเพลงประกอบ และได้รับรางวัลสุพรรณ-
หงส์ เล่าเรื่องราวของ จิต หนุ่มผู้ผิดหวังในรัก นุช
หญิงสาวที่ถูกหลอกลวงขายตัว และ เรียง ชายเพนजर
ที่เพิ่งออกจากคุก และหวังกลับไปหาคนรักที่ถูกลัก
ทั้งสามคนพบกันโดยบังเอิญและตัดสินใจออก
เดินทางร่วมกัน จนได้พบกับความหมายของรักแท้

เดือนพฤษภาคม หอภาพยนตร์จัดโปรแกรม
หลักคือโปรแกรม “โลกที่พิเศษสร้าง” เพื่อ
รำลึกถึงวาระการจากไปครบ ๑๐ ปี ของ พิเศษ
สังข์สุวรรณ ศิลปินผู้มีความสามารถหลากหลาย
โดยได้นำผลงานภาพยนตร์ที่พิเศษได้เคยแต่ง
เพลงประกอบไว้ รวมถึงภาพยนตร์ที่เขาร่วมแสดง
มาจัดฉายพร้อมกับมีการจัดแสดงนิทรรศการ
ประวัติชีวิตและผลงานของ พิเศษ สังข์สุวรรณ
ตั้งแต่วันที่ ๑-๒๐ พฤษภาคม

สำหรับเดือนมิถุนายน ด้วยอิทธิพลจาก
ละครโทรทัศน์ที่ส่งผลให้เรื่องราวในประวัติศาสตร์
สมัยอยุธยาได้กลายมาเป็นที่น่าสนใจในสังคมอีกครั้ง
ในเดือนนี้ หอภาพยนตร์จึงได้จัดโปรแกรมที่
ชื่อว่า “กลับสู่อยุธยา” ซึ่งนำเสนอภาพยนตร์ที่มี
ฉากหลังหรือกล่าวถึงบ้านเมืองในสมัยดังกล่าว
เพื่อให้เห็นว่าประวัติศาสตร์สมัยอยุธยานั้นได้รับ
การถ่ายทอดออกมาอย่างไรบ้างในภาพยนตร์ไทย
นอกจากนี้ ในเดือนนี้ หอภาพยนตร์ได้นำ
โปรแกรม “หนังสือมาราธอน” กลับมาอีกครั้ง
หลังจากว่างเว้นไป ๑ ปี โปรแกรมนี้จะเป็นการ
นำหนังสือไทยทุกเรื่องที่ส่งเข้ามาประกวดใน
เทศกาลภาพยนตร์สั้นครั้งที่ ๒๒ มาจัดฉาย
ต่อเนื่องสลับกับโปรแกรมฉายหนังทั่วไปของ
โรงภาพยนตร์ศรีศาลายาไปจนถึงเดือนสิงหาคม
ถือเป็นการอุ่นเครื่องก่อนถึงเทศกาลภาพยนตร์
สั้น

ในช่วงปลายเดือนมิถุนายน หอภาพยนตร์
ได้นำโปรแกรม “ไทยคลาสสิก” กลับมาอีกครั้ง
โดยเป็นโปรแกรมที่นำหนังไทยที่หอภาพยนตร์
สแกนฟิล์มในการอนุรักษ์ขึ้นใหม่ และจัดทำ
เป็น DCP โดยเดือนนี้จะเป็นเรื่อง “สุดสาคร”
ภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องยาวเรื่องแรกของไทย
ซึ่งจะจัดฉาย ๒ รอบในวันที่ ๒๖ และ ๓๐ มิถุนายน

อังคารที่ ๑ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

คนเลี้ยงช้าง E

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๓๓ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล / สร้างโดย พร้อมมิตรภาพยนตร์ /
นำแสดงโดย สรพงศ์ ชาตรี, ดวงเดือน
จิโรสงค์, รมณีย์ชัย / ความยาว ๑๓๖
นาที (ภาษาไทย คำบรรยายภาษา
อังกฤษ)

ผลงานการแต่งเพลงประกอบ
ภาพยนตร์ของ พิเศษ สังข์สุวรรณ ได้รับรางวัล
ภาพยนตร์แห่งชาติ สาขานดนตรีประกอบยอดเยี่ยม
เรื่องราวในภาพยนตร์นั้นได้จับเอาเหตุการณ์ดัดไม่
ทำลายป่าซึ่งกำลังเป็นประเด็นสำคัญในสังคมไทย
เวลานั้นออกมาตีแผ่ ผ่านตัวละครหลัก คือ บุญส่ง
ชาวบ้านป่าซึ่งยึดอาชีพเป็นควาญช้าง กับ คำนม
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้เคร่งครัดต่อหน้าที่

Tue 1 May / 17.30 / 136 min / Thailand / 1990

อังคารที่ ๘ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

อิสราฟของทองพูน

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๒๗ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล / สร้างโดย พร้อมมิตรภาพยนตร์ /
นำเสนอด้วย สรพงศ์ ชาตรี, วิชุดา
มงคลเชตต์, สุเชาว์ พงษ์วิไล / ความยาว
๑๑๕ นาที

ภาคต่อของ ทองพูน โคกโพ
ราษฎรเต็มขั้น เล่าเรื่องราวหลังพ้นโทษออกจาก
คุกของทองพูน ซึ่งต้องดิ้นรนเพื่อให้ได้รับการยอมรับ
แต่แล้วสถานการณ์ก็บีบบังคับให้เขาต้องกลับมา
หยิบปืนฆ่าคนอีกครั้ง ผลงานการแต่งเพลงประกอบ
ภาพยนตร์โดย พิเศษ สังข์สุวรรณ

พุธที่ ๙ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

usn

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๔๘ / กำกับโดย ชัยชาญ ธรรมนิยกุล,
สาธิต ประดิษฐ์สาร / สร้างโดย
สหมงคลฟิล์ม / นำแสดงโดย วุฒินันท์
ไหมกัน, ณัฐวรรณ วรวิทย์, ปัญญาพล
เดชสงฆ์, สิทธิชัย เหลืองเสรี, บวรฤทธิ์
อินทศักดา, อาคม ปริดากุล / ความยาว
๙๐ นาที

ผลงานการแสดงของพิเศษ สังข์สุวรรณ ในบทบาท
พญามัจจุราช เล่าเรื่องราวของทีมงานสารคดีกลุ่มหนึ่ง
ได้มุ่งตีแผ่ความเลวร้ายในสังคม แต่ขณะที่พวกเขา
เดินทางมุ่งหน้าไปถ่ายทำรายการสารคดี พวกเขา
ประสบอุบัติเหตุรถพลิกคว่ำ เมื่อฟื้นขึ้นมาทุกคน
ได้ค้นพบว่าตัวเองอยู่ในนรก และเผชิญกับความ
โหดร้ายตามบาปกรรมที่แตกต่างกัน แม้ชะตาชีวิต
ของพวกเขาจะยังไม่ถึงชาติก็ตาม

พฤหัสบดีที่ ๑๐ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

กาม

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๒๑ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม
ยุคล / สร้างโดย พร้อมมิตรโปรดักชั่น,
บริษัท สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล
จำกัด / นำแสดงโดย มานพ อัครเท,
เป็ทัยย์ คุ้มวงศ์, มลฤดี ยมาภัย /
ความยาว ๑๒๔ นาที

ผลงานการแต่งเพลงประกอบภาพยนตร์ของ พิเศษ
สังข์สุวรรณ เล่าเรื่องราวของ มานวิกา นักแสดงสาว
ดาวรุ่งชื่อดัง ที่ตกเป็นเป้าสายตาของทุกคนชั้น มีทั้ง
หลงใหลได้ปลื้มและรังเกียจเดียดฉันท์ ส่งผลให้
ลูกสาวคือ วิณา กลายเป็นเด็กเก็บตัวและไม่ค่อย
สูงส่งกับเพื่อน กระทั่งเธอได้พบและสนิทสนมกับ
มารุต จิตรกรหนุ่มใหญ่ที่มีแต่ผลงานเกี่ยวกับเรื่อง
เพศและศีลธรรมจนถูกคนประณาม

ศุกร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

El Abuelo (The Grandfather) [E]

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)
๒๕๔๓ / กำกับโดย José Luis Garci / สนับสนุนโดย สถาน-
เอกอัครราชทูตสเปน ประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย
Fernando Fernán Gómez, Rafael Alonso, Cayetana
Guillén Cuervo / ความยาว ๑๔๐ นาที (ภาษาสเปน
คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

ดัดแปลงจากนวนิยายนักเขียนชื่อดังของสเปน
เบนโต เปเรซ กาลโดซ เล่าเรื่องราวของดอน โรดริโก
ขุนนางชาวที่หมดตัวหลังจากทำธุรกิจในประเทศ
อเมริกาช่วงยุคตื่นทอง วันหนึ่งเขาตัดสินใจเดินทาง
กลับบ้านหลังจากทราบข่าวว่าลูกชายเสียชีวิต ซึ่ง
ก่อนตายได้ทิ้งข้อความแจ้งให้ชายชราได้ทราบว่
หนึ่งในหลานสาวทั้งสองคนนั้นเป็นลูกนอกสมรส
ดอน โรดริโกจึงพยายามสืบให้ได้ว่าหลานสาวคนไหน
กันแน่ที่มีสายเลือดเดียวกับเขาและสมควรจะได้รับ
มรดกของตระกูล

Fri 11 May / 17.30 / 140 min / Spain / 1998

เสาร์ที่ ๑๒ พฤษภาคม

เวลา ๑๓.๐๐ น. Ten Years

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)
๒๕๕๘ / กำกับโดย Jevons Au, Zune
Kwok, Chow Kwun-Wai, Ka-
Leung Ng, Fei-Pang Wong /
สนับสนุนโดย โรงภาพยนตร์ เอ้าส์
อาร์ซีเอ / นำแสดงโดย Peter Chan,
Catherine Chau, Lau Ho-Chi /
ความยาว ๑๐๔ นาที (ภาษาจีน
คำบรรยายภาษาไทย)

ผลงานของผู้กำกับรุ่นใหม่ ๕ คนของฮ่องกง ถ่ายทอด
เรื่องสั้น ๕ เรื่อง ที่จินตนาการถึงอนาคตของฮ่องกง
ในปี ค.ศ. ๒๐๒๕ ตั้งแต่ชีวิตของนักเก็งกำไรที่ต้องเปลี่ยน
ไป เรื่องของชายหนุ่มหญิงสาวในบ้านเมืองที่เต็มไปด้วย
ด้วยซากปรักหักพัง กฎระเบียบใหม่เมื่อภาษาจีน
กลางกลายเป็นภาษาทางการและภาษากวางตุ้งกำลัง
สูญพันธุ์ การประท้วงของนักกิจกรรมหนุ่มสาว และ
การผูกขาดการทำฟาร์มไข่มุกของจีนแผ่นดินใหญ่
ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นต้นแบบของ *Ten Years
Thailand* ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับเลือกไปฉายใน
เทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ประจำปี

เวลา ๑๕.๐๐ น. The Square [E]

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)
๒๕๖๐ / กำกับโดย Ruben Östlund /
สนับสนุนโดย Hal Distribution /
นำเสนอด้วย Claes Bang, Elisabeth
Moss, Dominic West / ความยาว
๑๕๑ นาที (ภาษาอังกฤษ ภาษาสวีเดน
ภาษาเดนิช คำบรรยายภาษาไทย)

ภาพยนตร์ตลกเสียดสีวงการ
ศิลปะ เจ้าของรางวัลปาล์มทองคำ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐
จากเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ เล่าเรื่องราวของ
คริสเตียน ภัณฑารักษ์แห่งหอศิลป์ X-Royal ที่ต้อง
ประสบกับวิกฤตชีวิตที่เขามารุมเร้าพร้อม ๆ กัน
ทั้งการประชาสัมพันธ์งานศิลปะชิ้นใหม่ที่ชื่อ The
Square แบบสุดแปลกของเอเจนซีที่หอศิลป์จ้างมา
ความบ้าลั่งของนักข่าวสาวอเมริกันสุดเพี้ยนนิสต์
และเด็กจากค่ายผู้อพยพที่เข้ามาป่วนชีวิต

Sat 12 May / 15.00 / 151 min / Sweden / 2017

อาทิตย์ที่ ๑๓ พฤษภาคม

กิจกรรมที่! หนังสือโลก

ฉาย *Apocalypse Now*
(๒๕๒๒) เวลา ๑๒.๐๐ น.
ณ โรงภาพยนตร์สกาลา บัตร
ราคา ๑๐๐ บาททุกที่นั่ง (งดฉาย
ภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์
ศรีศาลายา)

อังคารที่ ๑๕ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

ลองของ

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๔๘ / กำกับโดย ก้องเกียรติ ไข่มุนี,
อิสรา นาคี, พงษ์ศักดิ์ สายศรีแก้ว, เสรี
พงศ์นิธิ, พาสีธี บุรณะจันทร์, อรรถ
ธรรมตระกูล และ ยศพงษ์ ผลทรัพย์ /
สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น /
นำเสนอด้วย นกภภา นาคประสิทธิ์,
นะโม ทองกำเหนิด, กรกช วรรณกลี, หทัยวรรณ งามสุคนธ-
ภูษิต / ความยาว ๑๐๐ นาที

ผลงานการแสดงในบทบาทหมอผีเขมรของ พิเศษ
สังข์สุวรรณ เล่าเรื่องราวของวัยรุ่นคนหนึ่งเดินทาง
กลับมายังหมู่บ้านในวัยเด็กอีกครั้งเพื่อมาร่วมงานศพ
และเยี่ยมเยียนครูพ่อน ซึ่งเป็นแม่เลี้ยงของเพื่อนใน
กลุ่มคนหนึ่ง แต่พวกเขา กลับต้องพบว่าครูพ่อนได้
ถลำลึกเข้าไปในไสยศาสตร์และเตรียมแผนการนำ
สยดสยองเพื่อแก้แค้นสิ่งที่เธอเคยได้รับในอดีต

พุธที่ ๑๖ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

ครูสมศรี

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๒๘ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล / อำนาจการ
สร้างโดย บริษัท พร้อมมิตร ภาพยนตร์ จำกัด / นำแสดงโดย
รณ ฤทธิชัย, ชลิตา ปัทมพันธ์ / ความยาว ๑๑๗ นาที

ผลงานการแต่งเพลงประกอบภาพยนตร์ของ พิเศษ
สังข์สุวรรณ เล่าเรื่องราวของ ครูสมศรี ครูประจำ
โรงเรียนในชุมชนตัวเล็ก ๆ ผู้กลายเป็นศูนย์รวมจิตใจ
ทุกคนในการต่อสู้กับเจ้าของที่ดินที่เริ่มรุกล้ำชาวบ้าน
ในชุมชนแออัดออกไปโดยไม่ได้รับความยินยอมใด ๆ
และยังการต่อสู้เข้มข้นขึ้นจนเท่าใด อันตรายต่อตัวครู
สมศรีก็ยังมีมากขึ้น

พฤหัสบดีที่ ๑๗ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

อุกาฟ้าเหลือง

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)
๒๕๒๓ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล / สร้างโดย
สหมงคลฟิล์ม จำกัด / นำแสดงโดย ยมนา ชาตรี, อวรรณ
เชื้อทอง, ส. อาสนจินดา, กิตติ ตัลกร / ความยาว ๑๒๕ นาที

หนึ่งในผลงานที่ พิเศษ สังข์สุวรรณ แสดงพรสวรรค์
ด้านการแต่งเพลงและดนตรีประกอบภาพยนตร์ให้
ได้ประจักษ์ ภาพยนตร์นำเสนอเรื่องราวของปัญหา
การทำลายทรัพยากรได้ทะเลผ่านชีวิตของ เฒ่าหลัก
ที่ดำรงชีวิตโดยการจับปลาด้วยอุปกรณ์พื้นบ้านและ
ต่อต้านการระเบิดปลา จนเกิดความขัดแย้งกับผู้
อิทธิพลลูกหลานไปจนถึงการต่อสู้ทางทะเลในขณะที่
เกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เรียกว่า อุกาฟ้าเหลือง

ศุกร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น. ดูหนังคลาสสิก กับ ม.ล.วราภา เกษมศรี

เพื่อเพื่อน เพื่อฝัน เพื่อวันเกียรติยศ

๒๕๔๐ / กำกับโดย สราวุธ วิเชียรสาร / สร้างโดย เอ็น. เค. เอ็นเตอร์เทนเมนท์ / นำแสดงโดย วราวุธ บุรพาขยานนท์, วรธนะ กัมพรทิพย์, อัญชลี เดวิส, อรรถพร ธีมากร / ความยาว ๑๐๙ นาที

ผลงานการแสดงของ พิเศษ สังข์สุวรรณ ในบทบาทอันโดดเด่นเป็นอดีตฝ่ายเรือแข่งเล่าเรื่องราวของ เป้ และ คิม เพื่อนรักที่เติบโตขึ้นมาด้วยกัน ในวัยเด็ก เป้ฝันอยากเป็นแชมป์พายเรือแข่งเหมือนพ่อ ในขณะที่คิมอยากเป็นคนเจ็ดมังกร แต่เมื่อโตขึ้น กลับมีเหตุให้เพื่อนรักต้องขัดแย้งกัน เมื่อคิมไปรู้จักกับเพื่อนใหม่อย่าง ทศ อันธพาลที่เข้ามากระวนคนรักของเป้ จนทำให้มิตรภาพของทั้งคู่ต้องถึงคราวแตกหัก

เสาร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม

เวลา ๑๓.๐๐ น. 24 Weeks (24 Wochen)

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก) **E**

๒๕๕๙ / กำกับโดย Anne Zohra Berrached / สนับสนุนโดย สถาบันเกอเธ่ ประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย Julia Jentsch, Bjarne Mädel, Johanna Gastdorf / ความยาว ๙๘ นาที (ภาษาเยอรมัน คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

แอสตริด มีครอบครัวที่เต็มไปด้วยความรักจากสามีและลูกสาว รวมทั้งกำลังตั้งครรถ์ได้หกสัปดาห์ แต่ทุกอย่างกลับพลิกผันเมื่อแพทย์ได้แจ้งว่าลูกในท้องของเธอนั้นเป็นโรคดาวน์ซินโดรมและมีภาวะหัวใจอ่อนแอ แอสตริดจึงต้องเลือกระหว่างเก็บลูกในท้องไว้หรือยอมให้แพทย์ยุติการตั้งครรภ์

Sat 19 May / 13.00 / 98 min / Germany / 2016

เวลา ๑๕.๐๐ น. กาลครั้งหนึ่งเมื่อเช้านี้

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)

๒๕๓๗ / กำกับโดย บัณฑิต ฤทธิ์ถกล / สร้างโดย บริษัท ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น จำกัด / นำแสดงโดย สันติสุข พรหมศิริ, จินตหรา สุขพัฒน์ / ความยาว ๑๓๐ นาที

เรื่องราวครอบครัวของโอ๋ อันและอ้อม สามพี่น้องที่กำลังเผชิญกับปัญหาครอบครัว เมื่อพ่อและแม่ของพวกเขากำลังจะแยกทางกัน พวกเขาจึงต้องย้ายไปอยู่แฟลตของแม่กันตามลำพัง วันหนึ่ง โอ๋ พี่สาว ตัดสินใจพาน้องชายกลับไปบ้านเก่าที่เคยอยู่กับพ่อ แต่กลับพบว่าพ่อได้ย้ายไปอยู่เชียงใหม่เสียแล้ว พวกเขาจึงตัดสินใจไปหาพ่อ จนต้องเผชิญกับกลุ่มค้ายาเสพติด ขบวนการค้ายา และเด็กเร่ร่อน

อาทิตย์ที่ ๒๐ พฤษภาคม

เวลา ๑๓.๐๐ น. มื้อปิ่น

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)

๒๕๒๖ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล / สร้างโดย ซี.เอส.พี. โปรดักชั่น, นิวพร้อมมิตรภาพยนตร์ / นำแสดงโดย สรพงศ์ ชาตรี, รณ ฤทธิชัย, ชาลิศา ปัทมพันธ์ / ความยาว ๑๔๑ นาที

ผลงานภาพยนตร์ที่ พิเศษ สังข์สุวรรณ ได้รับรางวัลตุ๊กตาทอง สาขานวนตัวยอดเยี่ยม และร่วมแสดงในเรื่อง เล่าเรื่องของ จำสมหมาย ช่างตัดผมขาพิการผู้มีเบื้องหลังเป็นมือปิ่นเพื่อหาเลี้ยงชีพตนและลูกชาย จนต้องโคจรมาเผชิญหน้ากับ สารวัตรธนูมือปราบเจ้าของฉายา “ไอ้มือดำ” จนนำไปสู่การเปิดเผยเบื้องลึกที่ไม่มีใครเคยล่วงรู้

เวลา ๑๕.๓๐ น. โปรแกรมพิเศษ ดูหนังกับโดม

กองทัพ โศกโศก ราชบุรณดิษฐ์

(โปรแกรมโลกที่พิเศษสร้าง)

๒๕๒๐ / กำกับโดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล / สร้างโดย ไฟว์สตาร์โปรดักชั่น จำกัด / นำแสดงโดย จตุพล ภูมิภรณ์, วิยะดา อุมารินทร์, ภิญโญ ปานนัย / ความยาว ๑๒๔ นาที

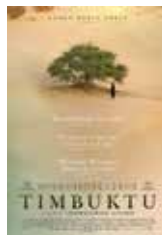
ภาพยนตร์เรื่องสำคัญของ หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล และเป็นเรื่องแจ้งเกิดของ พิเศษ สังข์สุวรรณ ในฐานะนักแต่งเพลงประกอบภาพยนตร์ เล่าเรื่องราวของ ทองพูน ผู้พาลูกชายวัย ๕ ขวบ เดินทางจากอุดรฯ เข้ากรุงเทพฯ และนำเงินที่ได้จากการขายที่ดินมาซื้อแท็กซี่เป็นของตนเอง แต่เขากลับถูกหลอกเอาเงินไปขาย และจำต้องพ่ายแพ้แก่ระบบสังคมที่ไม่ให้โอกาสคนจนต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง

อังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

Timbuktu **E**

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)

๒๕๕๘ / กำกับโดย Abderrahmane Sissako / สนับสนุนโดย สถาบันฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย และ สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย Ibrahim Ahmed, Abel Jafri, Toulou Kiki / ความยาว ๑๐๐ นาที (ภาษาโมร็อกโก คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

ภาพยนตร์เรื่องเยี่ยมจากประเทศโมร็อกโกแห่งทวีปแอฟริกา ที่ได้เข้าฉายในสายประกวดเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วยการถ่ายทอดทัศนียภาพและวิถีชีวิตของผู้นอกมาได้อย่างลึกซึ้งงดงาม เล่าเรื่องราวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงได้ที่เข้ามาปกครองเมืองทิมบักตู พวกเขาควบคุมทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อของผู้คน การสูบบุหรี่ การเตะฟุตบอล การแต่งกาย การฟังเพลง หรือแม้กระทั่งการหัวเราะ

Tue 22 May / 17.30 / 100 min / France, Mauritania / 2015

E = English Language or English Subtitle

พุธที่ ๒๓ พฤษภาคม เวลา ๑๗.๓๐ น.

Tabu (โปรแกรมภาพยนตร์โลก) **E**

๒๕๕๕ / กำกับโดย Miguel Gomes / สนับสนุนโดย สถานเอกอัครราชทูตโปรตุเกส ประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย Teresa Madruga, Isabel Muñoz Cardoso, Laura Soveral, Telmo Churro / ความยาว ๑๑๘ นาที (ภาษาโปรตุเกส คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

ภาพยนตร์ขาวดำเรื่องดังที่ได้รับเสียงชื่นชมจากทั่วโลก ผลงานของผู้กำกับร่วมสมัยคนสำคัญของโปรตุเกส เล่าเรื่องราวของ ออโรรา ผู้กำลังจะสิ้นลมหายใจและขอร้องไห้สาวใช้ชาวเคปเวิร์ดกับเพื่อนบ้านช่วยตามหาอดีตชายคนรัก นำไปสู่การระลึกถึงชีวิตวัยสาวที่แสนโศกโศกของออโรราและโศกนาฏกรรมรักของเธอ ที่เกิดขึ้น ณ เมืองเซาตูเรียล ดินแดนไกลปืนเที่ยงในทวีปแอฟริกา

Wed 23 May / 17.30 / 118 min / Portuguese / 2012

๒๔-๓๑ พฤษภาคม

เทศกาลภาพยนตร์เจียบ ประเทศไทย ครั้งที่ ๕

ณ โรงภาพยนตร์สกาลาและลิโด
(งดฉายภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา)

The 5th Silent Film Festival in Thailand
24 - 31 May 2018 at Scala and Lido Theater

โปรแกรมฉายเดือนมิถุนายน

ศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

อยุธยาที่ขำรัก (โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๒๒ / กำกับโดย โฉม สุวรรณทัต / สร้างโดย สุริเยเทพภาพยนตร์ / นำแสดงโดย กรุง ศรีวิไล, ยอดชาย เมฆสุวรรณ, ภาวนา ชนะจิต / ความยาว ๑๓๗ นาที

หลังกรุงศรีอยุธยาแตก ความรักของ พันเรือง และลำดวน มีอันต้องถูกความตายพรากจากกัน เหลือเพียงคำสัญญาว่าจะขอเป็นคนรักกันทุกชาติไป กระทั่งเวลาผ่านไป ๒๐๐ ปี เรื่องได้กลับชาติมาเกิดเป็นจิตรกรหนุ่มที่มีอาชีพพิเศษด้วยการเป็นนักสืบ วันหนึ่งเขาบังเอิญได้พบกับ มุ หญิงสาวซึ่งหนีการตามล่าจากแก๊งโจร จึงพาเธอหลบหนีเข้าไปในถ้ำแห่งหนึ่ง และต่างระลึกชาติได้ว่าเขาและเธอคือ พันเรืองกับลำดวน

เสาร์ที่ ๒ มิถุนายน - อาทิตย์ที่ ๓ มิถุนายน เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ Signes de Nuit

พบกับภาพยนตร์และงานอดิเรกจากทั่วโลก จัดโดยกลุ่ม Filmvirus และห้องสมุดศิลปะ The Reading Room ร่วมกับหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ติดตามโปรแกรมเทศกาลและรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.fapot.org และ www.facebook.com/ThaiFilmArchivePage

อังคารที่ ๕ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

ฟ้าอโยธยา

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๕๘ / กำกับโดย หม่อมราชวงศ์เฉลิมชาตรี ยุคล / สร้างโดย สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล / นำแสดงโดย พงศกร เมตตาริกานนท์, ขอนอญา สิงห์, อาภา ภาวิไล / ความยาว ๘๔ นาที

ปีพุทธศักราช ๒๑๐๘ ท่ามกลางมหาศึกระหว่างอโยธยาและ

หงสาวดี ยังมีคาบอกละถึงโรคพิบัติภัยครั้งใหญ่ที่ประวัติศาสตร์มิได้จารึกไว้ นั่นคืออุบัติเหตุแห่งผืนทรายหน้าอาศาศิที่ทำให้ศพที่เสียชีวิตจากโรคห่า กลับฟื้นชีวิตขึ้นใหม่อีกครั้งในคราวของอสุรร้ายที่ไล่ล่ากัดกินผู้คนเพื่อแพร่เชื้อร้ายให้มนุษย์กลับกลายมาเป็นพวกของมัน โดยที่ไม่มียาใดจะรักษาได้ทางเดียวที่จะหยุดมันได้คือการฟันที่หัวของมันให้ขาดออกจากร่างเท่านั้น

พุธที่ ๖ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

Shimanto River (โปรแกรมภาพยนตร์โลก)

๒๕๓๔ / กำกับโดย Hideo Onchi / สนับสนุนโดย มูลนิธิญี่ปุ่นประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย Kanako Higuchi, Renji Ishibashi, Kaoru Kobayashi, Teppei Yamada / ความยาว ๑๑๑ นาที (ภาษาญี่ปุ่น คำบรรยายภาษาไทย)

ณ หมู่บ้านชาวประมงใกล้แม่น้ำชิมันโตะ สายน้ำสะอาดแหล่งสุดท้ายของญี่ปุ่นที่เต็มไปด้วยตำนาน เด็กหนุ่มชื่ออัสึโยชิเติบโตอย่างมีความสุขกับการจับปลาในลำธาร วิ่งเล่นในป่าเขา และเฝ้าดูเรือประมง

คบเพลิงที่ออกหาปลาในยามกลางคืน แต่แล้วภัยธรรมชาติจากพายุไต้ฝุ่นอวอเอะก็พัดทำลายล้างบ้านเรือนไปพร้อม ๆ กับวิถีชุมชน ครอบครัวของอัสึโยชิพยายามฮึดสู้เพื่อตั้งตัวใหม่แต่ก็เผชิญกับความยากลำบากในการปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลง

พฤหัสบดีที่ ๗ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

จงอางผยอง

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๑๔ / กำกับโดย น้อยกมลวาทิน / สร้างโดยสยามสโคปฟิล์ม, บริษัทคาเธ่ย์แห่งฮ่องกง / นำแสดงโดย สมบัติ เมทะนี, ลี หลิน หลิน, เจียงไฮ้ / ความยาว ๑๒๕ นาที

เหตุการณ์ในสมัยปลายอยุธยา เรื่องราวของ เพชร แซ่หลินหลิน และเจียงไฮ้ เพื่อนร่วมสาบานสี่คนที่ต้องกำพร้าพ่อแม่จากน้ำมือของ อิน และบรรดาลูกสมุนทั้งหมดตั้งสัตย์ปฏิญาณไว้ว่า เมื่อเติบโตขึ้นจะกลับมาชำระแค้นให้ครอบครัว เวลาผ่านไปเมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกพ่าย เพชรสืบทราบว่าเป็นกำลังเป็นไส้ศึกให้แก่พม่า เขาตัดสินใจรวบรวมสมัครพรรคพวกเพื่อหวังล้างแค้นและปกป้องแผ่นดินเกิด

ศุกร์ที่ ๘ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

เลือดสุพรรณ

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๒๒ / กำกับโดย เชิด ทรงศรี / สร้างโดย เชิดไชย ภาพยนตร์ / นำแสดงโดย ไพโรจน์ สวรรูปบุตร, อลานา สุลาวัลย์ / ความยาว ๘๖ นาที

ภาพยนตร์ที่สร้างจากบทละครอิงประวัติศาสตร์ของ หลวงวิจิตรวาทการ เล่าเหตุการณ์สมัยอยุธยา ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งในเมืองสุพรรณบุรี คืบหน้าดวงจันทร์ ลูกสาวของหัวหน้าหมู่บ้านถูกขุดไป แต่ได้ทับ ผู้อ้างว่าเป็นทหารไทยช่วยให้เธอรอดพ้นมาได้ ต่อมาเมื่อถูกกองทัพพม่าบุกยึด ดวงจันทร์จึงพบว่าแท้จริงแล้ว ทับคือ มังราย บุตรของแม่ทัพใหญ่ผู้คุมทัพมาในครั้งนี้ แต่มังรายเกลียดพม่ามากเท่าไรเธอก็ไม่สามารรถห้ามใจไม่ให้รักมังรายได้

เสาร์ที่ ๙ มิถุนายน

เวลา ๑๓.๐๐ น. After Spring Comes Fall

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก) E

๒๕๕๘ / กำกับโดย Daniel Carcenty / สนับสนุนโดย สถาบันเกอเธ่ ประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย Halima Ilter, Sami Nasser, Sonja Pollikkeit / ความยาว ๙๐ นาที (ภาษาเยอรมัน ภาษาเคิร์ด คำบรรยายภาษาไทย)

ภาพยนตร์สะท้อนชีวิตผู้ลี้ภัย ที่การันตีด้วยรางวัลมากมายในยุโรป เรื่องราวของ มินา คาลิลี หญิงสาวชาวเคิร์ดผู้ลี้ภัยจากประเทศซีเรียหลังเผชิญกับการคุกคามอย่างหนัก เธออาศัยอยู่ที่เมืองเบอร์ลินในฐานะผู้อพยพผิดกฎหมาย แม้จะพยายามเริ่มต้นชีวิตใหม่ ด้วยการทำงานเก็บเงินเพื่อส่งให้ครอบครัวของเธอในซีเรีย แต่โชคชะดากลับกลั่นแกล้ง เมื่อเจ้าหน้าที่ชาวกรองของซีเรียบีบบังคับให้เธอทำงานเป็นสายลับเพื่อสืบข่าวกลุ่มกบฏ

Sat 9 Jun / 13.00 / 90 min / Germany / 2015

เวลา ๑๕.๐๐ น. Azul y no tan rosa E

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)

๒๕๕๕ / กำกับโดย Miguel Ferrari / สนับสนุนโดย สถานเอกอัครราชทูตสเปน ประจำประเทศไทย / นำแสดงโดย Guillermo Garcia, Ignacio Montes, Hilda Abrahamz / ความยาว ๑๑๔ นาที (ภาษาสเปน คำบรรยายภาษาไทย)

ดิเอโก เป็นช่างถ่ายภาพชื่อดังที่ประสบความสำเร็จ เขาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและอยู่อย่างหรูหรากับแฟนหนุ่มหน้าตาดี แต่แล้วเหตุการณ์ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นเมื่อแฟนหนุ่มของเขาบาดเจ็บสาหัสจนเข้าขั้นโคม่า ชีวีชีวิตของเขาเปลี่ยนไป ลูกชายของเขาที่ห่างหายไปนานหลายปีได้ย้ายเข้ามาอยู่กับเขา และรับไม่ได้เมื่อทราบว่าพ่อของตนเป็นชายรักชาย

Sat 9 Jun / 15.00 / 114 min / Spain / 2012

อาทิตย์ที่ ๑๐ มิถุนายน เวลา ๑๓.๐๐ น.

กิจกรรมแถวโรงหนัง ครั้งที่ ๒ ฉลองวันกำเนิดภาพยนตร์โลก

พบกับรายการหนังเจียบบตามธรรมเนียมการฉายหนังในอดีต บรรเลงดนตรีประกอบโดยคณะแถวโรงหนังดนตรี ดัดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.fapot.org และ www.facebook.com/ThaiFilmArchivePage

อังคารที่ ๑๒ มิถุนายน เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.

โปรแกรมหนังสือหนังมารารอน

หนังสือหนังมารารอน

รายการฉายหนังสือหนังไทยที่ส่งเข้าประกวดในเทศกาลภาพยนตร์สั้น ครั้งที่ ๒๒

พุธที่ ๑๓ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

ชาบูโร อโยธยา

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๕๓ / กำกับโดย นพพร วาหิน / สร้างโดย บริษัท มหาภาพย์ จำกัด / นำแสดงโดย เช็ก โอเช็ก, ธรรมรส ใจชื่น, บัวขาว ป.ประมุข, สรพงศ์ ชาตรี / ความยาว ๑๐๐ นาที

ยามาคะ นางามาสะ ชาบูโรหนุ่มที่มาตั้งรกรากอยู่ในกรุงอโยธยา ได้เรียนรู้วิชามวยไทยโบราณจนเก่งกล้าสามารถ และเข้ารับการคัดเลือกเพื่อเป็นกองทหารกล้าของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กลุ่มของยามาคะสามารถปราบกองทหารลาดตระเวนของหงสาวดีได้สำเร็จ หลังเสร็จศึกครั้งนี้เขาตัดสินใจล้างแค้น คุโรตะ หัวหน้ากลุ่มคนร้ายที่เคยทำร้ายเขาจนปางตาย

พฤหัสบดีที่ ๑๔ มิถุนายน เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.

โปรแกรมหนังสือหนังมารารอน

ศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

ดูหนังคลาสสิก กับ กิตติศักดิ์ สุวรรณโกคิน

ชมภาพยนตร์คลาสสิกของโลก และวิเคราะห์วิจารณ์ประเด็นต่าง ๆ ที่มองเห็นในภาพยนตร์กับ กิตติศักดิ์ สุวรรณโกคิน นักวิจารณ์ภาพยนตร์ชั้นครู

เสาร์ที่ ๑๖ มิถุนายน เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.

โปรแกรมหนังสือหนังมารารอน

อาทิตย์ที่ ๑๗ มิถุนายน

กิจกรรมที่! หนังสือโลก

ฉาย Ben-Hur (๒๕๐๑) เวลา ๑๖.๐๐ น. ณ โรงภาพยนตร์สกาลา บัตรราคา ๑๐๐ บาท ทุกที่นั่ง (งดฉายภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา)

อังคารที่ ๑๙ มิถุนายน
เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.

โปรแกรมหนังสือสารานุกรม

พุธที่ ๒๐ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

พระเจ้าเสือ พันท้ายนสริ่ง

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๒๕ / กำกับโดย เนรมิต / สร้างโดย
ไชโยภาพยนตร์ / นำแสดงโดย สมบัติ
เมทะนี, สรพงศ์ ชาตรี, อาภาพร กรทิพย์,
พิศมัย วิไลศักดิ์ / ความยาว ๑๑๐ นาที

ภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากพงศาวดารสมัยกรุงศรีอยุธยา เรื่องราวของสิงห์หนุ่มชาวบ้านที่มีฝีมือในทางชกมวย จนเป็นที่พอพระทัยของพระเจ้าเสือ และทรงชักชวนให้มาเป็นมหาดเล็กรักษาพระองค์ กระทั่งวันหนึ่ง เมื่อพระเจ้าเสือออกประพาสเรือไปตามลำแม่น้ำสมุทรสาครที่คดเคี้ยว เรือพระที่นั่งซึ่งมีสิงห์เป็นนายท้ายเรือเกิดชนกิงไม้จนหัวเรือหัก แม้พระเจ้าเสือจะงดเว้นการประหาร แต่สิงห์กลับยืนยันให้ประหารตนเพื่อคงไว้ซึ่งราชประเพณี

พฤหัสบดีที่ ๒๑ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

Alentejo, Alentejo

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)

๒๕๕๗ / กำกับโดย Sérgio Tréfaut /
สนับสนุนโดย สถานเอกอัครราชทูต
โปรตุเกส ประจำประเทศไทย /
ความยาว ๑๐๐ นาที (ภาษาโปรตุเกส
คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

หนังสือสารคดีรางวัลจากประเทศโปรตุเกสที่ถ่ายทอดเรื่องราวของคณะนักร้องประสานเสียงมือสมัครเล่นในแคว้นอาเล็นเตโจทางตอนใต้ของประเทศโปรตุเกส พวกเขาพยายามจะสืบสานดนตรีพื้นเมืองที่เรียกว่า “กันเต” บทเพลงแห่งกรรมาชนที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ด้วยการขับร้องตามชนบทดั้งเดิมแต่ประยุกต์เนื้อเพลงให้ทันสมัยขึ้นด้วยการสอดแทรกสถานการณ์ปัจจุบัน

Thu 21 Jun / 17.30 / 100 min / Portuguese / 2014

ศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

สยามา

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๕๑ / กำกับโดย ปรีชา สงสกุล /
สร้างโดย บริษัท ไมโน ฟิล์ม จำกัด /
นำแสดงโดย ธัญญ์ ธนากร, ฐิติมา
มะลิวัลย์, บริบูรณ์ จันทน์เรือง /
ความยาว ๑๐๗ นาที

พ.ศ. ๒๓๐๗ ในช่วงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา บ้านเมืองกำลังระส่ำระสาย บ้านสยามาที่เคยสงบสุขก็ตกอยู่ในภาวะสงคราม แต่ระหว่างที่กลุ่มผู้กล้าแห่งสยามากำลังต่อสู้กับผู้รุกรานที่เดินทัพหลงออกนอกเส้นทาง รุ่ง ๆ ulyนต์ของอาณา โป้ดและกัฟ หนุมสาวในยุคปัจจุบันก็เดินทางข้ามกาลเวลามาที่นี่ และกลายเป็นกำลังสำคัญให้แก่หมู่บ้านสยามา

เสาร์ที่ ๒๓ มิถุนายน

เวลา ๑๓.๐๐ น. ขุนศึก

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๑๙ / กำกับโดย สักกะ จารุจินดา / สร้างโดย บริษัท ไฟร์สตาร์
โปรดักชั่น จำกัด / นำแสดงโดย
สมบัติ เมทะนี, นัยนา ชีวานันท์ /
ความยาว ๑๑๗ นาที

ภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากนิยายของไม้ เมืองเดิม และสามารถคว้ารางวัลจากมหกรรมภาพยนตร์เอเชียแปซิฟิกมาครองได้ถึง ๒ รางวัล บอกเล่าเรื่องราว ๑๕ ปี หลังจากกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พระเจ้าบุเรงนอง เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ทรงกรีธาทัพไทยพร้อมด้วยสมเด็จพระเอกาทศรถ เข้ายึดเมืองแกลงอันเป็นเมืองเชื่อมเขตแดนไทยกับพม่า และทรงหลั่งอุทธาราชประกาศตัดไมตรีกับพม่า พม่าจึงยกกำลังบุกไทยในช่วงเวลานี้ เสม้า ทหารกล้าได้สร้างวีรกรรมตีทัพพม่าจนต้องถอยทัพกลับไป

เวลา ๑๕.๐๐ น. Age of Uprising: The Legend of Michael Kohlhaas

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)

๒๕๕๖ / กำกับโดย Arnaud des
Pallières / สนับสนุนโดย สถานเอก
อัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย /
นำแสดงโดย Mads Mikkelsen,
Méluşine Mayance, Delphine Chailot /
ความยาว ๑๒๒ นาที (ภาษาฝรั่งเศส
คำบรรยายภาษาไทย)

ในยุโรปสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ พ่อค้านามว่า ไมเคิล โคห์ลฮาส กำลังนำม้าไปขายที่ตลาด เขาถูกขุนนางกลั่นแกล้งยึดม้าสองตัวเป็นค่าผ่านทาง หลังค้นพบว่าบริวารและม้าของเขาถูกกระทำทารุณกรรม โคห์ลฮาสไปฟ้องศาลเพื่อเรียกร้องค่าชดเชย แต่คดีตกไปเนื่องจากขุนนางมีเส้นสายเกี่ยวข้องกับคณะผู้พิพากษา โคห์ลฮาสจึงลุกขึ้นสู้เพื่อความยุติธรรม

Sat 23 Jun / 15.00 / 122 min / France / 2013

อาทิตย์ที่ ๒๔ มิถุนายน

เวลา ๑๓.๐๐ น. I am not Madame Bovary

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)

๒๕๕๙ / กำกับโดย Feng Xiaogang /
สนับสนุนโดย โรงภาพยนตร์ เฮาส์
อาร์ชีเอ / นำแสดงโดย Fan Bingbing,
Zhang Jiyi, Yu Hewei / ความยาว ๑๓๗
นาที (ภาษาจีน คำบรรยายภาษาไทย)

ภาพยนตร์จีนสะท้อนประเด็นสิทธิสตรี ที่คว่ำรางวัลมากมาย และมีเอกลักษณ์โดดเด่นจากการถ่ายทอดผ่านเฟรมภาพวงกลม เรื่องราวของ หลี่สั่วเหลียน สาวชาวบ้านที่โดนสามีหลอกให้หย่าแบบปลอม ๆ เพื่อที่จะได้อพาร์ทเมนต์หลังที่สองที่รัฐบาลจัดเตรียมไว้สำหรับคนโสด แต่หกเดือนหลังจากนั้น สามีตัวแสบของเธอกลับหนีไปแต่งงานใหม่กับหญิงอื่น ทำให้หลี่สั่วเหลียนตัดสินใจฟ้องศาล เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมกลับคืนมา

เวลา ๑๕.๓๐ น. ดูหนังกับโดม

พบกับภาพยนตร์จากการคัดสรรของ โดม สุขวงศ์ และร่วมสนทนาหลังชมภาพยนตร์

อังคารที่ ๒๖ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

สุดสาคร (โปรแกรมไทยคลาสสิก)

๒๕๒๒ / กำกับโดย ปยุต เงากระจ่าง /
สร้างโดย จิรบันเทิงฟิล์ม จำกัด /
ความยาว ๘๒ นาที

ภาพยนตร์แอนิเมชันไทยเรื่องยาวเรื่องแรก ผลงานชิ้นเอกของปยุต เงากระจ่าง ผู้บุกเบิกวงการแอนิเมชันในเมืองไทย เล่าเรื่องที่สร้างจากวรรณคดีไทยเรื่อง พระอภัยมณี ตอนที่ สุดสาคร เด็กชายที่เกิดจากพระอภัยมณีและนางเงือก ต้องออกผจญภัยบนหลังม้านิลมังกรเพื่อตามหาพ่อ โดยมีพระฤาษีช่วยฝึกสอนวิชา และซีเปื้อยเจ้าเล่ห์คอยขัดขวาง

พุธที่ ๒๗ มิถุนายน
เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.

โปรแกรมหนังสือสารานุกรม

พฤหัสบดีที่ ๒๘ มิถุนายน
เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.

โปรแกรมหนังสือสารานุกรม

ศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน เวลา ๑๗.๓๐ น.

บางระจัน ๒

(โปรแกรมกลับสู่อยุธยา)

๒๕๕๓ / กำกับโดย ธนิตย์ จิตนุกูล /
สร้างโดย บริษัท พระนครฟิล์ม จำกัด /
นำแสดงโดย ธีรยุทธ ปรัชญาบำรุง,
ภราดร ศรีชาพันธุ์, ฉัตรชัย เปล่งพานิช /
ความยาว ๑๒๗ นาที

ภายหลังวีรกรรมของกลุ่มนักรบบ้านบางระจัน แม้ว่าอยุธยาเมืองหลวงจะอ่อนแอจากความแตกแยก แต่ชาวบ้านตัวเล็ก ๆ กลับพยายามยืนหยัดต่อสู้เพื่อผืนแผ่นดินบ้านเกิด ทำให้การเคลื่อนไหวของพม่าเต็มไปด้วยอุปสรรค โดยการนำของ พระอาจารย์ธรรมโชติ กลุ่มผู้กล้าชุมนุมเขานางบวชรวมตัวกันขึ้นมาเป็นนักรบผ้าประเจียด คอยชุมนุมโจมตี และปล้นสะดมกองทัพพม่าเพื่อปลดปล่อยคนไทยหลายร้อยคน

เสาร์ที่ ๓๐ มิถุนายน

เวลา ๑๓.๐๐ น. สุดสาคร (โปรแกรมไทยคลาสสิก)

(อ่านรายละเอียดได้ในโปรแกรมวันที่ ๒๖ มิถุนายน)

เวลา ๑๕.๐๐ น. Tokyo Idol

(โปรแกรมภาพยนตร์โลก)

๒๕๖๐ / กำกับโดย Kyoko Miyake /
สนับสนุนโดย Documentary Club /
ความยาว ๙๐ นาที (ภาษาญี่ปุ่น คำ
บรรยายภาษาไทย)

ภาพยนตร์สารคดีถ่ายทอดวัฒนธรรมไอดอลญี่ปุ่น ผ่านชีวิตของ ริโอะ สาวน้อยผู้ทิศชีวิตเพื่อไต่เต้าสู่การเป็นไอดอลคนใหม่ ในเส้นทางที่เต็มไปด้วยหยาดเหงื่อและหยาดน้ำตา ขณะเดียวกันภาพยนตร์ยังได้พาไปสำรวจชีวิตของเหล่าไอดะหรือกลุ่มหนุ่มใหญ่ที่อุทิศตนให้แก่การติดตามไอดอลทั้งบนโลกออนไลน์และในชีวิตจริงแบบทุ่มสุดตัว

The 5th Silent Film Festival in Thailand

24-31 MAY 2018 AT SCALA AND LIDO THEATER

เทศกาลภาพยนตร์เงียบ ประเทศไทย ครั้งที่ 5

24-31 พฤษภาคม 2561 ณ โรงภาพยนตร์สกาลาและลิโด

